

พฤษภาคม 2568
ฉบับที่ 19

Accountability Working Paper

เสียงที่ควรได้ยิน: การรวมกลุ่ม เพื่อสิทธิแรงงานและการประมงที่ยั่งยืน

*บทเรียนจากเอกวาดอร์ กานา อินโดนีเซีย
เม็กซิโก ใต้หวัน และไทย*

Judy Gearhart และ Connor Moynihan

FISHERIES
GOVERNANCE
PROJECT

GLOBAL
LABOR
JUSTICE

ACCOUNTABILITY RESEARCH CENTER

เกี่ยวกับ Accountability Research Center (ARC)

The Accountability Research Center (ARC) เป็นส่วนหนึ่งของการบริการระหว่างประเทศ ที่มหาวิทยาลัยอเมริกัน (American University) โดยเชื่อมโยงงานวิจัยและมุมมองของผู้ปฏิบัติงานด้านหน้าเข้าด้วยกัน เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิด สถาบัน และผู้มีบทบาทที่ขับเคลื่อนกลยุทธ์ในการเสริมสร้างความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบ ดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ www.accountabilityresearch.org.

เกี่ยวกับ Fisheries Governance Project (FGP)

FGP เป็นความร่วมมือระหว่างผู้ให้ทุนและผู้ปฏิบัติงานในการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นและทางออกร่วมของสองประเด็น ได้แก่ ธรรมชาติประมงและความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิแรงงาน แนวทางของ FGP มุ่งเน้นไปที่สนธิสัญญาระหว่างประเทศ การยกระดับกลไกทางตลาด การบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการคุ้มครองผู้เสียหาย

เกี่ยวกับ Global Labor Justice (GLJ)

GLJ เป็นศูนย์กลางด้านยุทธศาสตร์ที่สนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศของแรงงานและองค์กรผู้ย้ายถิ่น เพื่อขยายสิทธิแรงงานและพัฒนารูปแบบการเจรจาต่อรองรูปแบบใหม่ในห่วงโซ่อุปทานระดับโลกและเส้นทางการย้ายถิ่นแรงงานระหว่างประเทศ

เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ของ ARC

สิ่งพิมพ์ของ ARC ทำหน้าที่เป็นพื้นที่สำหรับนักกลยุทธ์และนักวิจัยด้านธรรมาภิบาลในการแบ่งปันประสบการณ์และข้อมูลเชิงลึกกับผู้อ่านที่หลากหลาย รวมถึงพันธมิตรที่มีศักยภาพจากหลายประเด็นและภาคส่วน สิ่งพิมพ์เหล่านี้นำเสนอโครงการริเริ่มที่โดดเด่นในแต่ละท้องถิ่นและระดับชาติ โดยเชื่อมโยงกับการถกเถียงในวงกว้างเกี่ยวกับความโปร่งใสการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบ ดูเพิ่มเติมได้ที่ www.accountabilityresearch.org/publications.

สิทธิในการใช้งานและการอนุญาต

เนื้อหาในสิ่งพิมพ์ฉบับนี้อยู่ภายใต้ลิขสิทธิ์ตามสัญญาอนุญาต Creative Commons 4.0 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้โดยไม่จำกัดประเทศ (Unported) (CC BY 4.0) หากท่านแปลเนื้อหานี้ กรุณาใส่คำชี้แจงดังต่อไปนี้: การแปลนี้มีได้จัดทำโดย Accountability Research Center (ARC) และ ARC ไม่มีความรับผิดชอบใด ๆ ต่อข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการแปล

โปรดอ้างอิงผลงานนี้ดังนี้: Gearhart, Judy and Connor Moynihan. 2025. “เสียงที่ควรได้ยิน: การรวมกลุ่มเพื่อสิทธิแรงงานและการประมงที่ยั่งยืน” Accountability Research Center. *Accountability Working Paper* 19. <http://doi.org/10.57912/28616345>

รูปภาพปก: แรงงานประมงจาก APROISPELA กำลังดึงอวน บริเวณอายังกู (Ayangué) เมืองซานตาเอเลนา ประเทศเอกวาดอร์

เครดิต: Gustavo Crespo

สารบัญ

อักษรย่อ.....	5
บทสรุป.....	7
1. บทนำ	8
1.1 บริบทและวัตถุประสงค์	8
1.2 แนวทางการวิเคราะห์	9
2. ระเบียบวิธีวิจัย.....	11
3. แนวโน้มการรวมกลุ่มของแรงงานประมงรายประเทศ	12
3.1 บทสรุปเกี่ยวกับองค์กรแรงงานประมง	12
3.2 อินโดนีเซีย	17
3.3 ไต้หวัน	21
3.4 ไทย	25
3.5 เอกวาดอร์.....	29
3.6 กานา	33
3.7 เม็กซิโก.....	37
4. อะไรที่ส่งเสริมและขัดขวางการรวมกลุ่มของแรงงานประมง?.....	41
4.1 ความท้าทายในการรวมกลุ่ม	41
4.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรวมกลุ่มของแรงงานประมง	43
5. บทสรุป.....	49
5.1 ขบวนการเคลื่อนไหวระดับโลกเพื่อแรงงานประมงคือสิ่งจำเป็น	49
5.2 ความไม่สอดคล้องทางนโยบายขัดขวางการจัดตั้งองค์กรแรงงานประมง	49
5.3 การเพิ่มความเข้มแข็งให้ความเป็นผู้นำของแรงงานประมงต้องอาศัยทรัพยากร	50
5.4 เครื่องมือทางการตลาดและการค้าระหว่างประเทศให้ผลลัพธ์ที่หลากหลาย	51
เชิงอรรถ	52
บรรณานุกรม	53

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้เกิดขึ้นได้โดยการสนับสนุนจากโครงการ The Fisheries Governance Project (FGP) และงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมจากมูลนิธิ The David and Lucille Packard Foundation ขอขอบคุณผู้ร่วมงานกับ FGP สำหรับกำลังใจและการสนับสนุนในช่วงเริ่มต้นของการวางแผนคิด รายงาน ได้แก่ Shaochi Chiu, Sarah Hogan, Johanna Lee, Meredith Lopuch, Sarah Mount และ Max Schmid อีกทั้งยังขอขอบคุณบุคคล เหล่านี้ที่ช่วยให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญตลอดการทำรายงาน ได้แก่ Karen Brock, Jonathan Fox, Jon Hartough, Rossen Karatchev, Chris Williams และ โรยทรา ย วงศ์สุบรรณ นอกจากนี้ เรายังรู้สึกซาบซึ้งอย่างยิ่งต่อบุคคลเหล่านี้ที่ช่วยตรวจทานร่างรายงานฉบับสุดท้าย อันได้แก่ Rainer Braun, Elena Finkbeiner, Michele Ford และ Peter Vandergeest ท้ายที่สุดนี้ขอขอบคุณบุคคลและองค์กรที่ร่วมมือในการจัดทำรายงาน รายประเทศ ซึ่งมีรายชื่อปรากฏตามด้านล่างนี้

ประเทศ	ผู้ร่วมวิจัย
เอกวาดอร์	Tito Feyner Navia (นักวิจัยอิสระ)
กานา	Eric Mawuko Atsiatorme และคณะ จาก Friends of the Nation กานา
อินโดนีเซีย	Mohamed Abdi Suhufan และคณะ จาก Destructive Fishing Watch และ Azizah Hapsari (นักวิจัยอิสระ)
เม็กซิโก	CONMECOOP (Ricardo Romero, Jose Luis Carillo และ Lorena Ortiz)
ไต้หวัน	Johanna Lee และคณะ จาก Global Labor Justice
ไทย	Center for Human Rights and Labor (CENTRAL) นำโดย Tola Moeun and Thehoya D และ ญาศิศิภา สุกใส (นักวิจัยอิสระ)

เกี่ยวกับผู้เขียน

Judy Gearhart ทำงานรณรงค์เพื่อสิทธิแรงงานในห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 2530 โดยเริ่มจากการเป็นนักจัดตั้งแรงงานในเม็กซิโก เธอเป็นผู้นำโครงการของ ARC ในด้านสิทธิแรงงานและความรับผิดชอบของภาคเอกชน และสอนวิชาด้านสิทธิมนุษยชนในเศรษฐกิจโลก ที่มหาวิทยาลัยอเมริกันและมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ก่อนหน้านี Gearhart เคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการบริหารขององค์กร International Labor Rights Forum (ปัจจุบันคือ Global Labor Justice) โดยเธอมีบทบาทร่วมก่อตั้งกลุ่มทำงานด้านอุตสาหกรรมประมง (Seafood Working Group)

Connor Moynihan เป็นนักวิจัยของ ARC ที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนและความรับผิดชอบของภาคประชาสังคม เขาทำงานในการจัดตั้งชุมชนและความเป็นธรรมด้านสิ่งแวดล้อมในสหรัฐอเมริกาและปารากวัย เขาเรียนจบปริญญาโทด้านทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาที่ยั่งยืนจากคณะบริการระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยอเมริกัน

อักษรย่อ

ARC	Accountability Research Center
ASOSALAN	สมาคมแรงงานประมงและนักดำน้ำแห่งชาติสิงคโปร์
C 188	อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 188 ว่าด้วยการทำงานในภาคประมง
CBA	ข้อตกลงการเจรจาต่อรอง
CENTRAL	ศูนย์สมาพันธ์แรงงานและสิทธิมนุษยชน
CONACOO	สหพันธ์สหกรณ์การประมงแห่งชาติ
CONAPESCA	คณะกรรมการแห่งชาติด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการประมง
CONMECOOP	สหพันธ์สหกรณ์การประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแห่งเม็กซิโก
CBP	หน่วยงานศุลกากรและป้องกันชายแดนสหรัฐฯ
CSDDD	ข้อกำหนดด้านความรับผิดชอบทางความยั่งยืนขององค์กร
DWF	เรือประมงนอกน่านน้ำ
EEZ	เขตเศรษฐกิจจำเพาะ
EJF	มูลนิธิความยุติธรรมเชิงสิ่งแวดล้อม
EU	สหภาพยุโรป
FA	กรมประมง
FAO	องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ
FENACOPEC	สหพันธ์สหกรณ์การประมงแห่งชาติของเอกวาดอร์
FGP	โครงการธรรมาภิบาลการประมง
FiTI	โครงการส่งเสริมความโปร่งใสในภาคประมง
FOC	การจดทะเบียนเรือแบบเปิด หรือการจดทะเบียนแบบเรือชักธงโดยสะดวก
FOSPI	การรวมกลุ่มของแรงงานเรืออินโดนีเซีย
FRN	เครือข่ายเพื่อสิทธิแรงงานประมง
GAWU	สหภาพแรงงานเกษตรทั่วไปแห่งกานา
GLF	องค์กรความยุติธรรมด้านแรงงานระดับโลก

GNCFC	สภาแรงงานประมงเรือแคนูแห่งชาติกานา
IEZ	เขตพิเศษในน่านน้ำชายฝั่ง
ILO	องค์การแรงงานระหว่างประเทศ
ITF	สหพันธ์แรงงานขนส่งระหว่างประเทศ
IUU	การประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม
KMFU	สหภาพแรงงานประมงแรงงานข้ามชาติเมืองจีหลง
MMAF	กระทรวงกิจการทางทะเลและการประมง อินโดนีเซีย
MOL	กระทรวงแรงงาน ไต้หวัน
MoM	กระทรวงแรงงาน อินโดนีเซีย
MoT	กระทรวงคมนาคม อินโดนีเซีย
MT	ตัน
MWRN	เครือข่ายเพื่อสิทธิแรงงานข้ามชาติ
MWSC	ชุมชนสมานฉันท์แรงงานข้ามชาติ
NFAT	สมาคมการประมงแห่งประเทศไทย
NGO	องค์กรพัฒนาเอกชน
NUSPAW	สหภาพแรงงานแห่งชาติของคนประจำเรือ พนักงานท่าเรือ และแรงงานที่เกี่ยวข้อง
PIPO	ศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก
PMFU	สหภาพแรงงานประมงข้ามชาติเมืองผิงตง
PSMA	ข้อตกลงว่าด้วยมาตรฐานการรัฐเจ้าของท่า
SAKTI-SULUT	สหภาพลูกเรือประมงแห่งซูลาเวซีเหนือ
SBMI	สหภาพแรงงานข้ามชาติอินโดนีเซีย
SPPI	สหภาพแรงงานประมงอินโดนีเซีย
TNC	บริษัทข้ามชาติ
USAID	องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา
WRO	คำสั่งระงับการนำเข้าสินค้า
YMFU	สหภาพแรงงานประมงแรงงานข้ามชาติเมืองอีหลาน

บทสรุป

แรงงานประมงเผชิญกับความเสี่ยงต่อชีวิตและวิถีชีวิตที่เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการจับปลาที่มากเกินไปจนความจำเป็นส่งผลให้แรงงานประมงต้องออกทะเลเป็นเวลานานยิ่งขึ้น หรือต้องเดินทางออกไปไกลกว่าขีดความสามารถของเรือ แรงงานประมงจึงได้เริ่มใช้กลยุทธ์ใหม่เพื่อจัดการ เสริมสร้างอำนาจ และปกป้องสิทธิของตน เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เผชิญอยู่

งานชิ้นนี้นำเสนอบทเรียนจากการจัดตั้งองค์กรแรงงานประมงในหลายภาคส่วนซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 188 ว่าด้วยการทำงานในภาคประมง ซึ่งจำกัดความว่าแรงงานประมงหมายถึงทุกคนที่ทำงานในการจับสัตว์น้ำ ตั้งแต่แรงงานประมงพื้นบ้าน ไปจนถึงแรงงานประมงนอกน่านน้ำ งานวิจัยนี้ทบทวนแนวโน้มการรวมตัวของแรงงานประมงพร้อมทั้งระบุความท้าทายร่วมกันและปัจจัยที่ส่งผลต่อการรวมตัวของทั้ง 6 ประเทศ ประกอบด้วย เอกวาดอร์ กานา อินโดนีเซีย เม็กซิโก ใต้หวัน และไทย ซึ่งมีความเคลื่อนไหวใหม่ๆ เกี่ยวกับการรวมตัวเกิดขึ้นในประเทศเหล่านี้

งานวิจัยนี้พิจารณาถึงปัจจัยและพลวัตหลายประการที่ส่งผลถึงการรวมกลุ่มของแรงงานประมงและความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล การเยียวยา และการผลักดันนโยบายต่างๆ โดยให้ข้อมูลเชิงลึกที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้จัดตั้งองค์กรและผู้เชี่ยวชาญด้านการประมง ข้อค้นพบจากงานวิจัยเน้นย้ำว่าประเด็นใดที่ต้องทำงานเพิ่มเติมหรือต้องการกลยุทธ์เพิ่มเติมเพื่อสร้างการรวมกลุ่มด้านการประมงที่แข็งแกร่งและมีอิทธิพลมากยิ่งขึ้น ข้อค้นพบเหล่านี้ควรนำไปใช้ในการสนับสนุนการดำเนินงานของนักเคลื่อนไหวและผู้สนับสนุนสิทธิแรงงานประมงและความยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับประเทศและระดับสากล

ข้อค้นพบได้แก่

- สหภาพแรงงานและองค์กรแรงงานที่เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงสิบปีที่ผ่านมา กำลังสร้างแรงผลักดันที่สำคัญ แต่ยังคงต้องการความเป็นหนึ่งอันหนึ่งอันเดียวกันมากยิ่งขึ้น หลายองค์กรต้องเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโครงสร้างภายใน ขยายฐานสมาชิก และรวมกลุ่มกับองค์กรพันธมิตรเพื่อเรียกร้องความรับผิดชอบจากรัฐบาลและนายจ้าง
- การขาดความสอดคล้องทางนโยบายทำให้เกิดความท้าทายในการปกป้องสิทธิแรงงานประมงเนื่องจากกระทรวงด้านแรงงาน ประมง และคมนาคมเผชิญกับข้อขัดขัดในการร่วมมือกัน ความล้มเหลวในการแก้ไขความบกพร่องดังกล่าวยิ่งเพิ่มความไม่ไว้วางใจของแรงงานประมงต่อรัฐบาล และเป็นการส่งเสริมการต่อต้านรวมตัวของแรงงานประมงที่มีอยู่แล้วให้รุนแรงยิ่งขึ้น
- ทรัพยากรเพิ่มเติมมีความสำคัญมากในการเริ่มต้นการจัดตั้งแรงงานในภาคส่วนที่ยังไม่เคยมีการรวมกลุ่มมาก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทที่บริษัทต่างๆ มีการจ้างที่ปรึกษาหรือองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อรับฟังเสียงแรงงาน อย่างไรก็ตามทรัพยากรเหล่านี้ อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างองค์กรแรงงานที่จัดตั้งโดยสมาชิก และต้องจัดการอย่างระมัดระวัง
- ผู้จัดตั้งแรงงานแรงงานประมงอาจต้องทำหลายอย่างพร้อมกัน ทั้งใช้ประโยชน์จากการรณรงค์ระหว่างประเทศ รับมือกับการเมืองระดับชาติ ผลักดันแนวทางแก้ไขกับรัฐบาลท้องถิ่น และเจรจากับนายจ้าง พันธมิตรระดับนานาชาติจึงต้องสร้างแคมเปญรณรงค์ที่สอดคล้องกับสิ่งที่องค์กรแรงงานประมงให้ความสำคัญ

1. บทนำ

1.1 บริบทและวัตถุประสงค์

การทำประมงที่มากเกินไปจนความจำเป็นและการละเมิดสิทธิแรงงานแรงงานประมงสัมพันธ์กันอย่างมาก ทั้งการทำประมงบริเวณชายฝั่งและนอกน่านน้ำ แต่หลายโครงการที่พยายามแก้ไขปัญหาล้วนกลับขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจากแรงงานแรงงานประมงและองค์กรแรงงานประมง องค์กรแรงงานประมงซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบสหภาพแรงงานและสหกรณ์มีบทบาทเฉพาะในการเป็นตัวแทนของแรงงานประมง และส่งเสริมการกำหนดชีวิตของตนเอง องค์กรเหล่านี้สำคัญต่อการส่งเสริมเสียงของแรงงานและมีบทบาทต่อโครงการที่ขับเคลื่อนประเด็นด้านสิทธิและการอนุรักษ์ทรัพยากรทะเล

มีหลักฐานที่สะท้อนให้เห็นว่าเสียงของแรงงานมีความสำคัญต่อการส่งเสริมความเท่าเทียม ความเสมอภาคทางเชื้อชาติและเพศ การมีงานที่ดี รวมถึงสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและเอื้อต่อสุขภาพ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่าเมื่อแรงงานรวมตัวกันจะสามารถลดการใช้แรงงานเด็กและการบังคับใช้แรงงานได้ (Fischer-Daly และ Anner 2023) มีนักเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมและความเป็นธรรมจำนวนมากขึ้นที่กำลังหาวิธีลดช่องว่างในการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และระบุกลยุทธ์ที่จะเชื่อมโยงเสียงของแรงงานเข้ากับแนวทางแก้ไขในอุตสาหกรรมอาหารทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

รายงานฉบับนี้อ้างอิงจากความร่วมมือของโครงการธรรมาภิบาลการประมง (FGP) ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างผู้ให้ทุนและผู้ปฏิบัติงาน ที่ทำงานในประเด็นร่วมระหว่างการละเมิดสิทธิมนุษยชน และการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการควบคุม และขาดการรายงาน (IUU)¹ โดยปรึกษาหารือร่วมกับผู้เข้าร่วมโครงการ FGP รายอื่นๆ งานวิจัยนี้ได้รับทุน 6 ประเทศที่การรวมกลุ่มของแรงงานประมงมีพลวัตหรืออยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่าน ประกอบด้วยการรวมกลุ่มของแรงงานประมงอุตสาหกรรมในอินโดนีเซีย ใต้หวัน และไทย และการรวมกลุ่มของแรงงานประมงพื้นบ้านในเอกวาดอร์กานา และเม็กซิโก งานวิจัยนี้พิจารณาถึงแนวทางต่างๆ ที่แรงงานประมงใช้ในการรวมกลุ่ม อีกทั้งศึกษาว่าการมีข้อมูลไหลเวียนมากขึ้นและการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งขึ้นของผู้จัดตั้งกลุ่มแรงงานประมงจะช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบของรัฐบาลและนายจ้างได้อย่างไร

ชาวประมงเข้าร่วมการฝึกอบรมอาชีพอนามัย และความปลอดภัยในการทำงาน จังหวัดชาวกาล ประเทศอินโดนีเซีย

เครดิต: ILO Asia Pacific (CC BY-NC-ND 2.0)

เนื่องจากขบวนการแรงงานยังมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อยๆ ความพยายามในการรวมกลุ่มของแรงงานในภาคส่วนนี้ยังคงมีการพัฒนา งานศึกษานี้จึงรวบรวมตัวอย่างใหม่ๆ หรือตัวอย่างที่แทนภาพของวิธีการรวมกลุ่มในแต่ละประเทศ โดยที่กว่าครึ่งหนึ่งขององค์กรที่จะกล่าวถึงเพิ่งก่อตั้งขึ้นมาในช่วงสิบปีที่ผ่านมา สำหรับประเทศอินโดนีเซีย ใต้หวัน และไทย การให้ความสำคัญกับประเด็นแรงงานบังคับมากขึ้น นำไปสู่การเพิ่มเงินทุนและการสนับสนุนด้านเทคนิคในการจัดตั้งสหภาพและการเข้าถึงแรงงานประมงที่เป็นแรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะในเรืออุตสาหกรรม การสนับสนุนนี้สร้างทั้งโอกาสและความท้าทายในการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและขยายอิทธิพลของกลุ่ม ส่วนในเอกวาดอร์ กานา และเม็กซิโก การจัดตั้งสหภาพแรงงานยังคงล่าช้าหลังจากผู้จัดตั้งถูกข่มขู่และเลือกปฏิบัติ ในขณะที่การรวมกลุ่มของแรงงานประมงพื้นบ้านเข้มแข็งแรง มีการตั้งองค์กรใหม่ๆ ที่ต่อยอดจากแนวทางเดิมและท้าทายกลยุทธ์เก่าๆ

เป้าหมายจึงคือการสนับสนุนการแลกเปลี่ยนกลยุทธ์ระหว่างองค์กรแรงงานประมงและให้ข้อมูลต่อองค์กรทั้งระดับชาติและนานาชาติที่ต้องการสนับสนุนองค์กรที่นำโดยแรงงานประมง โดยขอบเขตงานวิจัยนี้จำกัดอยู่ที่การทำประมงทางทะเล ครอบคลุมตัวอย่างแนวทางการจัดตั้งแรงงานทั้งในประมงอุตสาหกรรม ประมงในน่านน้ำ ประมงพื้นบ้าน และประมงชายฝั่ง² ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาแรงงานในภาคเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและแปรรูปอาหารทะเล โดยส่วนใหญ่เป็นแรงงานหญิง ทั้งนี้ภาคส่วนเหล่านี้ควรต้องมีการทบทวนเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับการจัดตั้งแรงงานที่นำโดยผู้หญิงในอุตสาหกรรมอาหารทะเล

การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงและปริมาณปลาในธรรมชาติที่ลดลงอย่างหนักทำให้รัฐบาลและผู้ซื้ออาหารทะเลต้องการร่วมมือกับองค์กรแรงงานประมงมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายและนโยบายใหม่ๆ ที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาที่นำโดยท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ข้อกำหนดด้านความรับผิดชอบทางความยั่งยืนขององค์กร (CSDDD) ของยุโรปได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนในการร่วมมือกับห่วงโซ่อุปทาน นอกจากนี้ เนื่องจากหลายประเทศได้ให้สัตยาบันในอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 188 ว่าด้วยการทำงานในภาคประมง รัฐบาลจึงมีส่วนร่วมในการเจรจาไตรภาคีเกี่ยวกับการกำกับดูแลสภาพการทำงานในงานประมง ซึ่งเป็นภาคส่วนที่มักได้รับการปฏิบัติต่างไป หรือไม่ถูกรวมอยู่กับการกฎหมายภายในประเทศ และระหว่างประเทศ (Guelker 2023)

ความท้าทายในการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพกับแรงงานประมงมาจากทั้งการที่ผู้กำหนดนโยบายไม่เปิดรับความคิดเห็นจากแรงงานประมง และจากที่แรงงานประมงไม่มีพลังรวมตัวกันมากพอที่จะทำให้เสียงของพวกเขาถูกได้ยิน ประการแรก ความจำเป็นเร่งด่วนในการกอบกู้การประมงที่ใกล้ล่มสลาย และการให้ความช่วยเหลือแรงงานประมงที่ถูกบังคับใช้แรงงานทำให้ต้องเร่งพัฒนาโครงการต่างๆ อย่างรวดเร็ว ซึ่งความเร่งรีบดังกล่าวมักจำกัดความสามารถของผู้ดำเนินงานในการเปิดรับความคิดเห็นที่มีคุณภาพ ประการที่สอง องค์กรแรงงานประมงมักขาดทรัพยากรและเวลาในการเข้าถึงข้อมูล รวมถึงขาดการสร้างการสนับสนุนอย่างมีส่วนร่วมในการทำข้อเสนอต่อผู้มีบทบาทที่เป็นรัฐและภาคธุรกิจ ทั้งนี้ องค์กรที่เข้มแข็งที่นำโดยแรงงานประมงจะช่วยเปลี่ยนพลวัตในประเด็นนี้ได้

องค์กรแรงงานประมงที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีทั้งสหภาพแรงงาน สมาคมแรงงานประมง และสหกรณ์ ต่างหาวิธีผลักดันนโยบายและกฎหมายที่ส่งผลต่อกลุ่มของพวกเขา การรวมกลุ่มที่เพิ่มขึ้นเกิดขึ้นจากหลายปัจจัยรวมกัน ไม่ว่าจะเป็นแหล่งเงินทุนภายนอก ผู้รอดชีวิตจากการบังคับใช้แรงงานที่กลับมาสนับสนุนกันและกัน และผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทำให้แรงงานประมงต้องเสี่ยงถึงความต้องการของตนเอง ปัจจัยเหล่านี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการรวมกลุ่มของแรงงานประมงซึ่งจะขยายความต่อไป

1.2 แนวทางการวิเคราะห์

งานชิ้นนี้ใช้มุมมองด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อทำความเข้าใจการรวมกลุ่มของแรงงานประมง โดยพิจารณาพลวัตทางอำนาจ ความไม่เท่าเทียมเชิงระบบและความเป็นไปได้ที่จะถูกเลือกปฏิบัติ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนจำกัดขีดความสามารถของแรงงานประมงในการรักษาไว้ซึ่งสิทธิของตน โดยงานนี้ครอบคลุมทั้งประมงในระดับอุตสาหกรรมและประมงขนาดเล็ก เนื่องจากแรงงานประมงบางคนทำงานในหลายภาคส่วน ทั้งขนาดเล็ก ระดับอุตสาหกรรม และน่านน้ำ อีกทั้งนโยบายของรัฐด้านการประมงยังต้องพิจารณาถึงทั้งสองภาคส่วน และบางครั้งยังต้องเป็นตัวกลางคอยไกล่เกลี่ยระหว่างทั้งสองส่วนด้วย

รายงานฉบับนี้เริ่มจากแนวคิดที่ว่าองค์กรที่มีฐานมาจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้มแข็งจำเป็นต้องการทำให้นายจ้างและรัฐบาลต้องมีความรับผิดชอบ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพิจารณาว่าองค์กรแรงงานสร้างความรู้สึกเข้มแข็งให้แก่สมาชิกอย่างไร โดยเฉพาะกับสภาพและสภรณ์ที่มีความเป็นประชาธิปไตย ผู้นำของทั้งสภาพและสภรณ์ได้นับย้ำถึงบทบาทของตนในการช่วยให้สมาชิกเข้าถึงการเยียวยาหรือได้รับทักษะต่างๆ ผ่านการฝึกอบรม ผลักดันให้รัฐบาลต้องรับผิดชอบ และสร้างความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม รวมถึงตั้งใจที่จะยืนหยัดเพื่อกันและกัน

ในงานวิเคราะห์ปี พ.ศ.2566 ของ Ford, Hasbiyalloh และ Palmer (2024) เกี่ยวกับการเกิดใหม่ของสหภาพแรงงานในอินโดนีเซีย มีการอ้างถึงกิจกรรมสามกลุ่ม ได้แก่ การบริการ การผลักดันเชิงนโยบาย และการจัดตั้งองค์กร ด้านที่สามของการทำงานสหภาพแรงงานคือการจัดตั้งนับว่าเป็นส่วนสำคัญในการสร้างฐานอำนาจที่องค์กรสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมได้ จุดแข็งขององค์กรที่มีฐานมาจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่ที่ความสามารถในการเติบโตและได้รับเงินสนับสนุนจากฐานสมาชิกผู้ซึ่งได้รับประโยชน์จากการบริการขององค์กร และกลายมาเป็นผู้ผลักดันองค์กรและเพื่อนสมาชิก สิ่งนี้ทำให้องค์กรมีอิสระด้านการเงินและมีความสามารถในการต่อรองเพื่อทำให้มีสัญญากับนายจ้างหรือผู้ซื้อที่ดีขึ้นและทำให้มีส่วนในการตัดสินใจเชิงนโยบาย อย่างไรก็ตามนับว่าเป็นความท้าทายสำหรับองค์กรที่สมาชิกเผชิญปัญหาหนี้สิน มีรายได้แค่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ หรือมีสถานะการย้ายถิ่นที่ไม่มั่นคง

ในภาพรวม งานศึกษาที่มุ่งเน้นไปที่เรื่องการจัดตั้งองค์กรแรงงานประมง และข้อเสนอในการส่งเสริมสิทธิแรงงานประมงในประเทศกำลังพัฒนา ยังคงมีอยู่น้อยมาก แต่น่าสนใจว่ามีการวิเคราะห์ที่หลากหลายเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรแรงงานประมงรายย่อยอันเนื่องมาจากการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง (Kalikoski และคณะ 2019; Jentoft และ Chuenpagdee 2022) รวมถึงการสร้างอำนาจผ่านเครือข่ายข้ามพรมแดน (Mills 2021) อย่างไรก็ตาม ในประมงอุตสาหกรรมมีตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรแรงงานประมงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพียงไม่กี่กรณี ก่อนที่สื่อจะได้มีการเปิดโปงปัญหาในปี พ.ศ. 2557 (Vandergeest 2018) ส่วนสหภาพแรงงานประมงในเอกวาดอร์และเม็กซิโกต้องเผชิญกับการปราบปราม ขณะที่ในกานาเผชิญกับความท้าทายที่คล้ายกันแต่ในระดับที่เบากว่า

ในบางประเทศเริ่มมีการศึกษาที่เฉพาะเจาะจงเพื่อเติมเต็มช่องว่างแล้ว ผู้เขียนหลายคนให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรของแรงงานประมงอุตสาหกรรมในอินโดนีเซียและไต้หวัน (Ford, Hasbiyalloh และ Palmer 2024; Parhusip 2023) ส่วนในเม็กซิโกมีหลายโครงการที่วิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรของแรงงานประมง แต่โดยมากจะเน้นไปที่การพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรที่ใช้ร่วมกัน (Basurto และคณะ 2020)

ในการทบทวนวรรณกรรมในบริบทที่กว้างขวางขึ้นเกี่ยวกับสิทธิของแรงงานประมง พบว่ามีเอกสารเกี่ยวกับการบังคับใช้แรงงานและการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงอยู่มากมาย ซึ่งจัดทำขึ้นโดยองค์กรสหประชาชาติและองค์กรพัฒนาเอกชน อย่างเช่น มูลนิธิความยุติธรรมเชิงสิ่งแวดล้อม (EJF) องค์กรความยุติธรรมด้านแรงงานระดับโลก (GLJ) และกรีนพีซ ในช่วงปี พ.ศ. 2553-2556 หลังจากนั้นก็ได้มีการเปิดเผยข้อมูลโดยนักข่าว (Associated Press 2015; Urbina 2015) ซึ่งต่อยอดจากประเด็นข้างต้น ผู้เขียนหลายคนได้ประเมินกลยุทธ์เพื่อคุ้มครองสิทธิแรงงานในทะเล (Garcia Lozano และคณะ. 2022; Kadfak 2024; Vandergeest, Marschke และ MacDonnell 2021) อีกทั้งยังมีงานศึกษาเพิ่มขึ้นหลายชิ้นที่วิเคราะห์ความท้าทายเรื่องความรับผิดชอบของบริษัท (Decker Sparks และคณะ 2022; Finkbeiner และคณะ 2024; Gearhart 2023; Nakamura 2024; Williams และ Decker Sparks 2023) และแนวโน้มสำหรับความรับผิดชอบทางสังคมที่ขับเคลื่อนโดยแรงงาน (Decker Sparks และคณะ 2022; Finkbeiner และคณะ 2024; Williams และ Decker Sparks 2023) เนื่องจากต้องการเน้นไปที่เรื่องการรวมตัวของแรงงานประมงในการปกป้องสิทธิของตนเอง งานชิ้นนี้จึงมุ่งทำความเข้าใจว่าแรงงานประมงจัดตั้งองค์กรและสร้างความเป็นผู้นำอย่างไร ทั้งนี้ หากปราศจากสหภาพแรงงานประมงระดับชาติที่เข้มแข็ง แม้ข้อตกลงด้านความรับผิดชอบทางสังคมที่ขับเคลื่อนโดยแรงงาน (Worker-Driven Social Responsibility-WSR) จะมีเจตนาดีเพียงใดก็ยังไม่ประสบความสำเร็จได้

หลังจากการสรุปแนวทางการวิจัย รายงานฉบับนี้จะนำเสนอภาพรวมขององค์กรแรงงานประมงในแต่ละประเทศ ตามด้วยบทสรุปเฉพาะรายประเทศ ซึ่งอธิบายบริบทของอุตสาหกรรม ความท้าทายด้านกฎหมายในการจัดตั้งองค์กร และกิจกรรมการจัดตั้งขององค์กรแรงงานประมงหลักในพื้นที่นั้นๆ บทสรุปรายประเทศอ้างอิงจากรายงานเชิงลึกของประเทศซึ่งจะเผยแพร่แยกต่างหากทางออนไลน์ ส่วนที่สี่ของรายงานฉบับนี้เป็นการวิเคราะห์ผลการศึกษา โดยชี้ให้เห็นถึงอุปสรรคในการจัดตั้งองค์กร ปัจจัยที่ส่งเสริมการรวมกลุ่มของแรงงานประมง และบทบาทของแคมเปญรณรงค์ระหว่างประเทศ และส่วนสุดท้าย ผู้เขียนได้นับย้ำถึงประเด็นที่ควรให้ความสำคัญเพิ่มเติมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรแรงงานประมง

2. ระเบียบวิธีวิจัย

รายงานฉบับนี้อ้างอิงจากการปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศ และสัมภาษณ์แรงงานแรงงานประมง ผู้สนับสนุนสิทธิแรงงานแรงงานประมง และผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมากกว่า 100 คน แม้จะมีการสัมภาษณ์ตัวแทนจากภาครัฐ รวมถึงมีการวิเคราะห์บทบาทของภาคเอกชนอยู่บ้าง แต่การศึกษานี้มุ่งเน้นไปที่องค์กรแรงงานประมงและผู้สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรเหล่านั้นเป็นหลัก การเลือกประเทศทั้งหกนี้ มาจากการที่แต่ละประเทศมีแนวทางในการจัดตั้งองค์กรแรงงานประมงที่โดดเด่นหรือมีแนวโน้มใหม่ๆ โดยแต่ละกรณีศึกษาเป็นการพัฒนาและร่วมเขียนกับผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น รายงานระดับประเทศมีการบันทึกบริบทด้านการเมือง เศรษฐกิจ แนวโน้มปัจจุบันในการจัดตั้งองค์กรของแรงงานประมง และความท้าทายที่แรงงานประมงต้องเผชิญในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงเพื่อพัฒนาแนวทางแก้ไขที่คุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ และทรัพยากรประมงที่พวกเขาต้องพึ่งพา

แนวทางการวิจัยในแต่ละประเทศประกอบด้วยการทบทวนวรรณกรรมและการสัมภาษณ์เครือข่ายเพื่อระบุองค์กรที่ทำงานในประเด็นร่วมระหว่างสิทธิแรงงานประมงและการจัดการทรัพยากรประมงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หลังจากการทบทวนข้อมูลเอกสาร ทีมวิจัยได้ลงพื้นที่เป็นเวลาหลายสัปดาห์เพื่อสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับองค์กรแรงงานประมง องค์กรพัฒนาเอกชน และตัวแทนจากภาครัฐ Accountability Research Center (ARC) ทำงานใน 5 ประเทศ ร่วมกับองค์กรท้องถิ่นหรือที่ปรึกษาที่มีบทบาทในชุมชนแรงงานประมง ซึ่งเป็นผู้สัมภาษณ์เพิ่มเติมตามความจำเป็น รายชื่อทั้งหมดระบุไว้ในส่วนกิตติกรรมประกาศด้านบน ส่วนที่ได้หวั่น GLU เป็นผู้นำการวิจัยร่วมกับพันธมิตรอื่นๆ

ในแต่ละประเทศ ทีมวิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างระหว่างการลงพื้นที่และการโทรทางไกลในรูปแบบวิดีโอ จากการปรึกษาหารือในวงกว้าง ทีมวิจัยสามารถระบุองค์กรแรงงานประมงที่มีบทบาทสำคัญเพื่อศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลยุทธ์และข้อท้าทาย คำถามหลักเริ่มจากที่มาขององค์กรแรงงานประมงที่สำคัญ และปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้องค์กร ส่วนคำถามเพิ่มเติม ประกอบด้วย องค์กรมีส่วนร่วมกับภาครัฐอย่างไรบ้าง และรัฐบาลมีบทบาทในการส่งเสริมหรือขัดขวางการมีส่วนร่วมของแรงงานประมงในการพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาหรือต่อรองเงื่อนไขกับนายจ้างให้ดีขึ้นอย่างไร บทบาทใดที่องค์กรแรงงานประมงสามารถช่วยลดปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU) หรือสามารถขับเคลื่อนการจัดการทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืนได้บ้าง กลยุทธ์การจัดตั้งองค์กรและการขับเคลื่อนเชิงนโยบายมีอะไรบ้าง ความท้าทายที่พบและข้อเสนอเพื่อปรับปรุงระบบการติดตามของรัฐ รวมถึงการเข้าถึงกลไกเยียวยาของแรงงานประมงคืออะไร

แรงงานประมงใน Elmina ประเทศกานาเตรียมอุปกรณ์สำหรับการตกปลาในตอนกลางคืน

เครดิต: Judy Gearhart

3. แนวโน้มการรวมกลุ่มของแรงงานประมงรายประเทศ

3.1 บทสรุปเกี่ยวกับองค์กรแรงงานประมง

โครงการต่างๆ ที่นำเสนอในที่นี้เป็นตัวอย่างของรูปแบบการจัดตั้งองค์กรแรงงานประมงที่หลากหลาย โดย อินโดนีเซีย ใต้หวัน และไทยได้นำเสนอแนวทางใหม่ในการจัดตั้งสหภาพแรงงานในภาคประมงอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทที่ต้องเผชิญกับข้อจำกัดทางกฎหมายที่แรงงานประมงข้ามชาติต้องพบเจอ สหภาพแรงงาน 7 จาก 9 แห่งด้านล่างนี้มาจากสามประเทศข้างต้น ซึ่งนำโดยแรงงานประมงหรืออดีตแรงงานประมงที่เป็นแรงงานข้ามชาติ องค์กรเหล่านี้มีเป้าหมายสำคัญในการมุ่งเน้นช่วยเหลือแรงงานประมงในการดำเนินการเรียกร้องทุกข์ สนับสนุนกฎหมายที่เอื้อต่อการเข้าถึงกลไกเยียวยาของแรงงานประมง และในกรณีของอินโดนีเซีย ยังมีการจัดอบรมก่อนเดินทางให้กับแรงงานด้วย ระหว่างการสัมภาษณ์องค์กรเหล่านี้นิยมตนเองว่าเป็นสหภาพแรงงานและเน้นย้ำถึงความสำคัญของความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และการสร้างกระบวนการเคลื่อนไหว อย่างไรก็ตามมีเพียงไม่กี่องค์กรที่สามารถเจรจาต่อรองแบบรวมกลุ่มกับนายจ้างได้

ในเอกวาดอร์ กานา และเม็กซิโก มีการจัดตั้งองค์กรแรงงานประมงของแรงงานประมงพื้นบ้านโดยมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นฐานผ่านรูปแบบสหกรณ์และสมาคม ในเม็กซิโกและเอกวาดอร์ สมาพันธ์และสหพันธ์ของสหกรณ์ต่างๆ ทำหน้าที่รวมกลุ่มแรงงานประมงพื้นบ้านและแรงงานประมงกึ่งอุตสาหกรรมเข้าด้วยกัน อีกทั้งยังมีบทบาทในการเจรจากับรัฐเกี่ยวกับนโยบายประมงระดับชาติซึ่งส่งผลกระทบต่อแรงงานประมงทุกคน ในกานาผู้จัดตั้งองค์กรแรงงานประมงพื้นบ้านบางรายได้แสดงความกังวลว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับเรืออวนลากที่เน้นการส่งออกมากกว่า เนื่องจากเรือเหล่านี้เสียภาษีและสร้างรายได้จากการส่งออก ซึ่งต่างจากแรงงานประมงพื้นบ้าน

องค์กรแรงงานประมงทั้งประมงพื้นบ้านและประมงอุตสาหกรรม แม้จะมีขนาดที่ต่างกัน แต่ก็มีเป้าหมายเดียวกันคือการสร้างฐานสมาชิกและสร้างการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อวิถีชีวิตและสวัสดิการของพวกเขา ความแตกต่างหลักอยู่ที่การสื่อสารและจังหวะเวลา สำหรับแรงงานประมงที่กลับเข้าทำเป็นประจำและแรงงานประมงพื้นบ้าน การเข้าถึงแรงงานประมงจะ

แรงงานประมงทำงานที่ท่าเรือในไต้หวัน

เครดิต: มูลนิธิความยุติธรรมเชิงสิ่งแวดล้อม

เกิดขึ้นที่ท่าเรือหรือในชุมชนแรงงานประมง ส่วนการเข้าถึงแรงงานประมงที่ทำงานในน่านน้ำห่างไกลนั้นไม่ค่อยสม่ำเสมอเนื่องจากกลางทะเลไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต อีกทั้งแรงงานประมงข้ามชาติยังมักประสบปัญหาในการเข้าถึงบริการต่างๆ ที่ท่าเรือ ดังที่อธิบายด้านล่างนี้

3.1.1 การจัดตั้งแรงงานประมงที่เป็นแรงงานข้ามชาติในเรือประมงอุตสาหกรรม

กระแสนการจัดตั้งสหภาพแรงงานในภาคเรือประมงอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้น ภายหลังจากเหตุอื้อฉาวที่เผยให้เห็นถึงการละเมิดสิทธิอย่างรุนแรงต่อแรงงานประมง ซึ่งบางคนต้องติดอยู่กลางทะเลเป็นเวลาหลายปี บางคนยาวนานกว่าหนึ่งทศวรรษ ในขณะที่บางคนถูกทุบตีหรือฆาตกรรมซึ่งเป็นผลจากการออกมาประท้วงสภาพการทำงาน แรงงานประมงข้ามชาติหลายคนตกหล่นออกจากระบบ มีทั้งที่ไม่ได้รับการคุ้มครองจากข้อตกลงของสหภาพแรงงานคนเรือ และไม่ได้รับการสนับสนุนจากสหภาพแรงงานบนฝั่ง (Guelker 2023) จากองค์กร 9 แห่งที่อ้างถึงในกล่องที่ 1 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งแรงงานในภาคอุตสาหกรรม มีเพียงเครือข่ายสิทธิแรงงานข้ามชาติ (MWRN) เท่านั้นที่เริ่มจัดตั้งแรงงานข้ามชาติในอุตสาหกรรมอาหารทะเลก่อนปี พ.ศ.2556 อย่างไรก็ตามการจัดตั้งดังกล่าวมุ่งเน้นไปที่กลุ่มแปรรูปอาหารทะเล ไม่ได้ครอบคลุมถึงภาคการทำประมงโดยตรง

การจัดตั้งแรงงานข้ามชาติประมงมีความท้าทายเป็นพิเศษ การนำพวกเขาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย และหลายคนไม่สามารถเข้าถึงบริการต่างๆ ที่ท่าเรือได้ ในประเทศไทย แรงงานประมงข้ามชาติเข้าท่าเรือเป็นประจำแต่หลายคนไม่สามารถขึ้นฝั่งได้ เนื่องจากกัปตันเรือมักเก็บเอกสารระบุตัวตนของแรงงานไว้ และอาจแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ว่าพวกเขาเป็นแรงงานที่ไม่มีเอกสารหากพยายามจะออกจากเรือ (FRN และ Gearhart 2024) แรงงานประมงนอกน่านน้ำมักเซ็นสัญญาสองปี และอาจต้องอยู่กลางทะเลตลอดระยะเวลาดังกล่าว สหภาพแรงงานของอินโดนีเซียหลายแห่งมีตัวแทนที่อยู่ในประเทศอื่น แต่แรงงานประมงมักไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่มีเอกสารในการขึ้นฝั่งเมื่อเรือเข้าเทียบท่า ประเด็นดังกล่าวนี้จึงจำกัดความสามารถในการเข้าถึงบริการที่ท่าเรือ หรือติดต่อสื่อสารกับตัวแทนของสหภาพแรงงาน แม้การปรากฏตัวของสหภาพแรงงานจะยังคงมีความสำคัญ แต่แรงงานประมงในน่านน้ำห่างไกลสามารถมีส่วนร่วมกับตัวแทนของสหภาพแรงงานได้เฉพาะช่วงอบรมก่อนเริ่มงานหรือเฉพาะเมื่อเผชิญวิกฤตและต้องการการสนับสนุนเพื่อยื่นข้อร้องเรียนเท่านั้น

ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น สหภาพแรงงานอาจมีบทบาทที่หลากหลายในการปกป้องสิทธิแรงงาน สหภาพแรงงานเหล่านี้จัดตั้งแรงงานที่ไม่มีหรือแทบไม่มีประสบการณ์ในการรวมกลุ่มเลย ดังนั้นการจัดตั้งจึงต้องเริ่มจากสร้างการมีส่วนร่วมผ่านความต้องการของแรงงานประมง ผู้จัดตั้งหลายรายระบุว่าเขาเริ่มจากการทำกิจกรรมที่เน้นการให้บริการก่อน เช่น การจัดฝึกอบรมซึ่งจำเป็นต้องมีอยู่แล้วก่อนที่จะเริ่มงาน หรือการช่วยแรงงานประมงดำเนินเรื่องร้องเรียนกรณีได้รับบาดเจ็บหรือไม่ได้รับค่าจ้าง ซึ่งบริการเหล่านี้มีส่วนทับซ้อนกับองค์กรพัฒนาเอกชนที่เข้าถึงแรงงานเพื่อช่วยดำเนินการเรื่องร้องเรียน

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมหลายประเภททำให้สหภาพแรงงานแตกต่างไปจากองค์กรพัฒนาเอกชน อย่างเช่น การสร้างเครือข่ายที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันผ่านการประท้วงด้านแรงงาน และการเคลื่อนไหวร่วมกันอย่างการเจรจาต่อรองด้านสัญญากับนายจ้าง การจัดหาเงินทุนด้วยตนเองผ่านค่าบำรุงสมาชิก การจัดประชุมใหญ่สามัญ และการเลือกตั้งผู้นำ เป็นต้น สมาชิกของสหภาพแรงงานมักเกรงกลัวที่จะประท้วงในพื้นที่สาธารณะหรือมีหนี้มากเกินไปที่จะจ่ายค่าสมาชิก หรือไม่สามารถเข้าร่วมงานประชุมใหญ่สามัญได้เนื่องจากพวกเขาอยู่กลางทะเลเมื่อมีการจัดงาน นอกจากนี้ แรงงานประมงหลายคนทำงานในน่านน้ำห่างไกลก็ไม่ได้ทำสัญญาโดยตรงกับเจ้าของเรือ แต่ทำผ่านนายหน้าจัดหางานที่ประเทศต้นทาง (Liu และคณะ 2024) จึงมีส่วนจำกัดความสามารถของแรงงานประมงในการเจรจาต่อรองร่วมกันกับกัปตันหรือเจ้าของเรือ

ข้อจำกัดต่างๆ ที่กล่าวมาอธิบายได้ว่าเหตุใดสหภาพแรงงานเน้นไปที่การสนับสนุนแรงงานประมงในการร้องเรียนเรื่องต่างๆ ซึ่งการสนับสนุนลักษณะดังกล่าวนี้้องค์กรพัฒนาเอกชนก็ทำได้เช่นกัน หรือในบางกรณีอาจทำได้มากกว่า โดยเฉพาะเมื่อมีการรับทุนจากภายนอกมา ประเด็นนี้จึงสร้างความยุ่งยากให้กับสถานการณ์ที่องค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามาตอบสนองความต้องการที่เร่งด่วน แต่ในขณะเดียวกันองค์กรพัฒนาเอกชนก็มีบทบาทสำคัญในการขยายการเข้าถึงและสร้างความไว้วางใจระหว่างสหภาพแรงงานกับฐานสมาชิก แม้ว่าแรงงานประมงที่ต้องการการเยียวยาจะต้องการการสนับสนุนในลักษณะดังกล่าวนี้ แต่สิ่งสำคัญคือการแยกแยะระหว่างองค์กรที่ให้การสนับสนุนด้านเทคนิค กับองค์กรที่มีฐานสมาชิก เช่น สหภาพแรงงานและสหกรณ์ ซึ่งมีบทบาทในการเป็นเสียงตัวแทนแรงงาน องค์กรเหล่านี้ถูกออกแบบมาเพื่อให้การสนับสนุนระยะยาวและไปไกลกว่ากิจกรรมเฉพาะเป็นครั้งๆ เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชุมชนและสร้างเครือข่ายสนับสนุนระหว่างคนทำงานด้วยกัน โครงสร้างองค์กรเหล่านี้จึงมักกว้างกว่า ยั่งยืน และแรงงานทุกคนในภาคส่วนสามารถเข้าถึงได้ครอบคลุมกว่า เนื่องจากการสร้างฐานอำนาจร่วมเพื่อต่อรองกับรัฐบาลและนายจ้าง

กล่องที่ 1 สหภาพแรงงานและองค์กรแรงงานในภาคประมงอุตสาหกรรม

อินโดนีเซีย

สหภาพแรงงานประมงในอินโดนีเซียมีรูปแบบที่ต่างออกไป สหภาพแรงงานข้ามชาติอินโดนีเซีย (SBMI) เป็นสหภาพแรงงานข้ามชาติที่ใหญ่ที่สุด ซึ่งก่อตั้งในปี พ.ศ.2546 โดยแรงงานทำงานบ้านที่กลับมาจากการทำงานในต่างประเทศ SBMI เริ่มจัดตั้งและสนับสนุนแรงงานประมงข้ามชาติในปี พ.ศ.2557 แต่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อเจรจาต่อรองกับนายจ้าง ส่วนสหภาพแรงงานประมงอินโดนีเซีย (SPPI) ทำหน้าที่ฝึกอบรมให้กับแรงงานประมงก่อนที่จะเริ่มงาน และมีการเซ็นสัญญาสามภาคส่วนกับนายหน้าจัดหางานและเจ้าของเรือในไต้หวัน สหภาพแรงงานลำดับที่สามคือ สหภาพแรงงานลูกเรือประมงแห่งสุลาเวสีตอนเหนือ (SAKTI-SULUT) ซึ่งอยู่ที่ท่าเรือบิตุง (Bitung) ในสุลาเวสีตอนเหนือ การจัดตั้งที่มีฐานอยู่ที่ท่าเรือของ SAKTI-SULUT ทำให้สร้างการมีส่วนร่วมกับแรงงานข้ามชาติประมงและแรงงานประมงบนเรือในประเทศได้ รวมถึงภรรยาของแรงงานประมงที่อยู่ในอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลด้วย SAKTI-SULUT ร่วมกับสหภาพแรงงานอื่นๆ สามารถสร้างการเจรจาไตรภาคีที่นายจ้างและเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามามีส่วนร่วม โดยเป็นการเจรจาเพื่อให้ได้รับค่าจ้างที่สูงขึ้นในเมืองบิตุง แต่ยังไม่ได้มีการเจรจาข้อตกลงแรงงานร่วมกับนายจ้าง ในอินโดนีเซียยังมีสหภาพแรงงานที่ทำงานจัดตั้งแรงงานประมงอีกหลายแห่ง ทั้งนี้ SBMI, SPPI, และ SAKTI-SULUT ได้แสดงให้เห็นถึงตัวอย่างกลยุทธ์การเข้าถึงที่แตกต่างกันไป ทั้งใช้ชุมชนเป็นฐาน ใช้การฝึกอบรมเป็นฐาน และใช้ท่าเรือเป็นฐาน ตามลำดับ

ไต้หวัน

กว่าสองทศวรรษที่ผ่านมา ได้มีการจัดตั้งสหภาพแรงงานของแรงงานประมงข้ามชาติในท่าเรือหลายแห่งเพื่อสนับสนุนแรงงานประมงข้ามชาติซึ่งส่วนมากมาจากฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย สหภาพแรงงานประมงแรงงานข้ามชาติเมืองอู่หลาน (YMFU) ก่อตั้งโดยแรงงานไต้หวัน ส่วนสหภาพแรงงานประมงแรงงานข้ามชาติเมืองจีหลง (KMFU) และสหภาพแรงงานประมงข้ามชาติเมืองผิงตง (PMFU) ก่อตั้งโดยแรงงานข้ามชาติจากอินโดนีเซียที่ทำงานในไต้หวัน ซึ่ง PMFU ก่อตั้งจากการรวมกลุ่มของแรงงานเรืออินโดนีเซีย (FOSPI) ซึ่งเป็นองค์กรที่ช่วยเหลือกันและกันที่เคยประสบความสำเร็จในการจัดตั้งกลุ่มแรงงานประมงมาแล้ว เช่น การระดมทรัพยากรเพื่อสร้างมัสยิดใกล้ท่าเรือ สหภาพแรงงานเหล่านี้ยังมีบทบาทในการผลักดันให้เกิดการปฏิรูปนโยบายและให้บริการที่หลากหลายแก่แรงงานประมง ตั้งแต่กิจกรรมด้านวัฒนธรรม ไปจนถึงการสนับสนุนผู้ที่ต้องการความเป็นธรรมหรือการเยียวยาองค์กรเหล่านี้ได้เข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับเครือข่ายต่างๆ เพื่อเรียกร้องสิทธิแรงงานประมงข้ามชาติ และยื่นข้อเสนอร้องเรียนต่อรัฐบาลไต้หวันและนายจ้างให้สนับสนุนข้อริเริ่มต่างๆ ด้านสิทธิแรงงาน โดยหนึ่งในตัวอย่างสำคัญคือแคมเปญ ‘อินเทอร์เน็ตไร้สายเพื่อสิทธิแรงงานประมงในทะเล’ (Wi-Fi Now for Fishers’ Rights at Sea) ที่นำโดย FOSPI

ไทย

ลูกเรือในเรือประมงไทยเป็นแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาและกัมพูชาเป็นหลัก ทั้งนี้แรงงานข้ามชาติในประเทศไทยไม่มีสิทธิในการจัดตั้งหรือเป็นผู้นำสหภาพแรงงานของตนเอง อย่างไรก็ตาม องค์กรแรงงานที่นำโดยแรงงานข้ามชาติได้ร่วมมือกับสหภาพแรงงาน และใช้กลไกคณะกรรมการแรงงานในการเจรจากับนายจ้างเกี่ยวกับสภาพการจ้างงานและเงื่อนไขสัญญา ซึ่งแนวทางนี้ริเริ่มโดยเครือข่ายสิทธิแรงงานข้ามชาติ (MWRN) (Kyaw และ Gearhart 2024) ในปี พ.ศ.2565 สมาชิกเครือข่ายสิทธิแรงงานข้ามชาติบางคนแยกตัวออกเพื่อก่อตั้ง ชุมชนสมานฉันท์แรงงานข้ามชาติ (MWSC) ซึ่งดำเนินงานภายใต้มูลนิธิเพื่อสิทธิแรงงานในประเทศไทย (LRF) โดย MWSC ทำงานในลักษณะเดียวกับ MWRN กล่าวคือมีการรวมกลุ่มในสถานที่ทำงาน จัดการเลือกตั้ง และเก็บค่าธรรมเนียมประจำปี ทั้งนี้จุดมุ่งหมายหลักคือการช่วยสมาชิกให้ดำเนินเรื่องร้องเรียน ทั้ง MWRN และ MWSC จัดตั้งแรงงานแปรรูปอาหารทะเล รวมถึงในภาคการผลิตอื่นๆ ที่ไม่ใช่ประมงทางทะเลเป็นหลัก ในปี พ.ศ.2561 สหพันธ์แรงงานขนส่งระหว่างประเทศ (ITF) ได้จัดตั้งเครือข่ายสิทธิแรงงานประมง (FRN) เพื่อช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติประมงในการจัดตั้งองค์กรและเจรจาต่อรองร่วมเพื่อปรับปรุงสภาพการทำงานบนเรือ รวมถึงผลักดันการปฏิรูปนโยบายในภาคการประมงไทย แม้ว่าการเจรจาทะเลกับนายจ้างของ FRN ที่นำโดยแรงงานประมงข้ามชาติจะไม่มีการคุ้มครองโดยสหภาพแรงงานที่เป็นทางการ แต่กลุ่มก็เติบโตขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ปัจจุบันมีตัวแทนแรงงานประมงจากเมียนมาและกัมพูชากว่า 5,000 คน ผ่านสาขา FRN ที่ดำเนินการอยู่ในท่าเรือ 5 แห่งของประเทศไทย (ระนอง ชุมพร ภูเก็ต ในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมา สงขลาในภาคใต้ และตราดในเขตชายแดนไทย-กัมพูชา)

3.1.2 ชาวประมงพื้นบ้านรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจ

องค์กรชาวประมงพื้นบ้านมักฝังรากอยู่ในชุมชนท้องถิ่นและทำหน้าที่เป็นองค์กรทางสังคมหลักที่ผลักดันความต้องการของชุมชน เช่น การเรียกร้องคลินิกสุขภาพหรือถนนที่ดีขึ้น และสนับสนุนกิจกรรมของเยาวชนในท้องถิ่น พวกเขายังเป็นแนวป้องกันด่านแรกต่อกิจกรรมที่ผิดกฎหมายในทะเล โดยเฉพาะเมื่อมีการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหรือการจัดการตนเองในทรัพยากรที่ใช้ร่วมกัน เมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้น การรวมตัวกันอย่างเป็นระบบสามารถช่วยยับยั้งสิ่งเหล่านั้นได้ อีกทั้งสมาชิกยังมีบทบาทในการช่วยแจ้งเมื่อพบเห็นการกระทำผิดด้วย อย่างไรก็ตาม ชาวประมงพื้นบ้านและชาวประมงชายฝั่งแสดงความไม่พอใจที่รัฐบาลละเลยปัญหาของพวกเขา บางคนระบุว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับกลุ่มประมงอุตสาหกรรมซึ่งมีรายได้สูงและมีอิทธิพลทางการเงินมากกว่า ในทั้งสามประเทศดังที่สรุปไว้ในตารางที่ 2 ชาวประมงพื้นบ้านต่างระบุว่าตนต้องเผชิญกับข้อกีดกันด้านสิ่งแวดล้อมที่โดยพวกเขาไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

กล่องที่ 2 สหกรณ์และสมาคมในประมงพื้นบ้าน

เอกวาดอร์

สหพันธ์สหกรณ์การประมงแห่งชาติของเอกวาดอร์ (FENACOPEC) คือองค์กรประมงที่ใหญ่ที่สุดในเอกวาดอร์ซึ่งเป็นตัวแทนของแรงงานประมงพื้นบ้านเกือบ 48,000 ชีวิต FENACOPEC จึงนับว่าเป็นเสียงหลักของแรงงานประมงเมื่อพิจารณาจากขนาดของกลุ่มและผู้นำซึ่งเป็นที่รู้จัก นอกจากนี้ในเอกวาดอร์ยังมีองค์กรแรงงานประมงอีกหลายแห่งซึ่งมีขนาดเล็กกว่า เช่น สมาคมแรงงานประมงและนักดำน้ำแห่งชาลาลโก (ASOSALAN) ซึ่งผลักดันให้วิธีการทำประมงของพวกเขาให้เป็นที่ยอมรับ แรงงานประมงพื้นบ้านมีความกังวลด้านความปลอดภัย และได้เรียกร้องต่อรัฐบาลให้มีการคุ้มครองที่ดีขึ้น แม้จะมีความพยายามจากกลุ่มแรงงานประมงที่เกียติ์อายุในการจัดตั้งสหภาพเพื่อเรียกร้องค่าจ้างที่ยังไม่ได้รับ แต่ก็ยังไม่มีการจัดตั้งสหภาพแรงงานอย่างเป็นทางการ เนื่องจากการปราบปรามสหภาพอย่างเข้มงวด และข้อจำกัดทางกฎหมาย

กานา

การจัดตั้งองค์กรแรงงานประมงในกานากำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านครั้งสำคัญโดยมีรูปแบบใหม่ๆ เกิดขึ้นอย่างหลากหลาย สภาเรือประมงแคนูแห่งชาติกานา (GNCF) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2536 โดยเป็นการรวมตัวของหัวหน้าแรงงานประมงจากจุดจอดเรือตามแนวชายฝั่ง บทบาทของหัวหน้าแรงงานประมงที่เคยมีอำนาจอย่างมากในอดีตกำลังลดลง เนื่องจากปัจจัยด้านการเมืองและสิ่งแวดล้อม จึงเปิดโอกาสให้เกิดองค์กรรูปแบบใหม่ๆ (Nunoo และคณะ 2015; Nyavor และคณะ 2023) ในอีกด้านหนึ่ง หัวหน้าคนค้าปลา ซึ่งเป็นผู้นำหญิงในการแปรรูปสัตว์น้ำที่ได้รับการเลือกตั้งก็สูญเสียอำนาจเช่นกัน เนื่องจากจำนวนปลาที่ลดลง พวกเขาจึงไม่สามารถกำหนดหรือมีอิทธิพลต่อราคาได้ดั้งเดิม (EJF 2019) องค์กรบางแห่งเริ่มตั้งคำถามต่อโครงสร้างแบบดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาซึ่งเคยยึดถือกันมาในชุมชนประมง ปัจจุบันมีสหภาพแรงงานสองแห่งที่รวมกลุ่มแรงงานประมงพื้นบ้าน ได้แก่ สหภาพแห่งชาติของแรงงานขนส่งสินค้าและแรงงานทั่วไป (NUTGW) และ สหภาพแรงงานเกษตรทั่วไปแห่งกานา (GAWU) ความพยายามในการจัดตั้งแรงงานนี้อาจทำลายโครงสร้างแรงงานแบบครอบครัวซึ่งเคยเป็นที่ยอมรับในภาคประมงพื้นบ้านในหลายพื้นที่ ขณะเดียวกัน ด้านสหภาพแรงงานแห่งชาติของคนประจำเรือ พนักงานท่าเรือ และแรงงานที่เกี่ยวข้อง (NUSPAW) ก็ได้จัดตั้งแรงงานประมงอุตสาหกรรมที่ทำงานบนเรืออวนลาก อย่างไรก็ตาม กับตันมักเลือกปฏิบัติหรือปฏิเสธที่จะจ้างหากเป็นสมาชิกสหภาพ

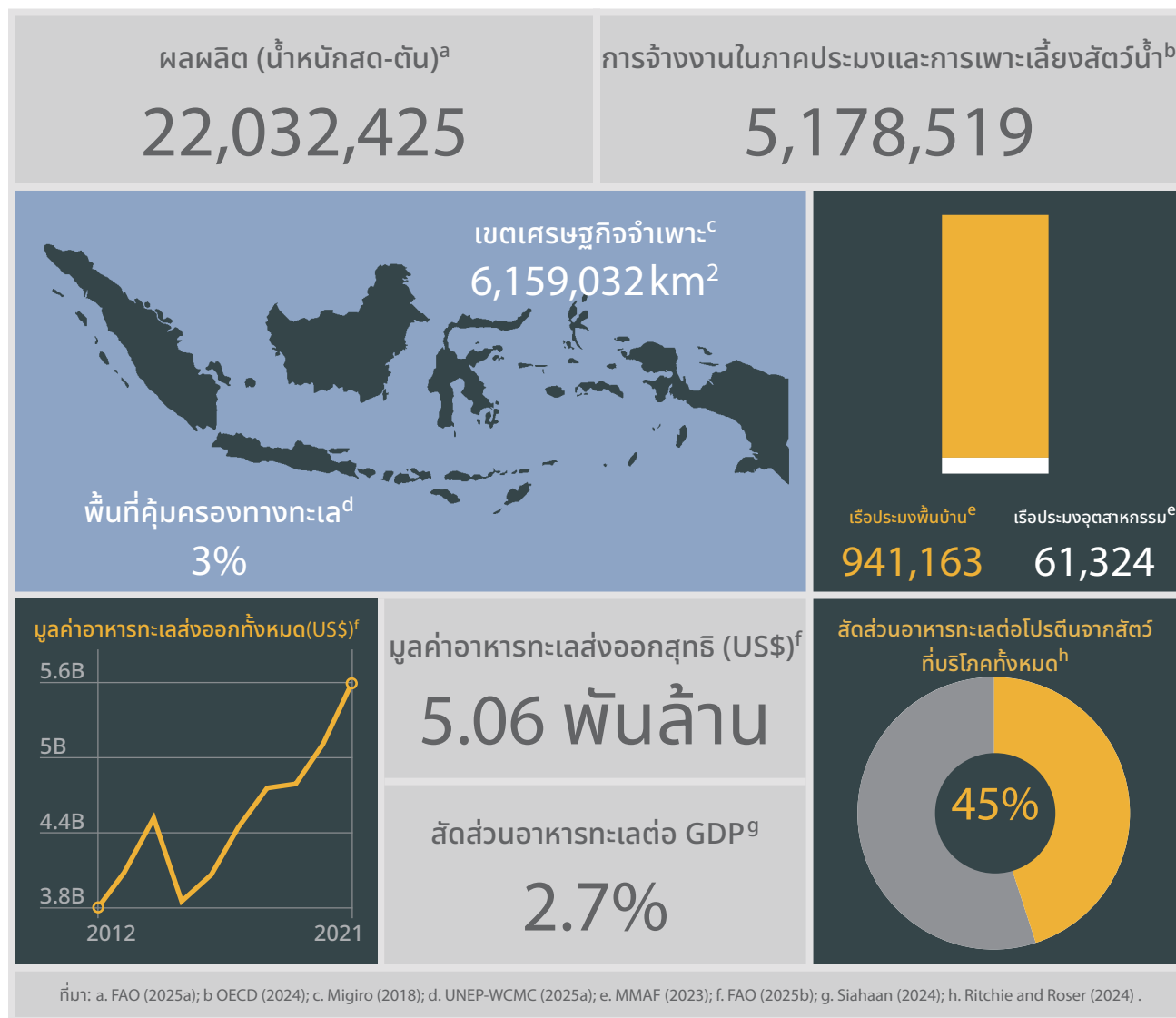
เบ็กซิโก

ในเม็กซิโก สหกรณ์มีความเป็นมาอย่างยาวนานย้อนกลับไปได้ตั้งแต่ช่วงการปฏิวัติ แรงงานประมงเม็กซิกันจำนวนมากรวมตัวกันในรูปแบบสหกรณ์ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากนโยบายที่มอบอำนาจให้พวกเขาดูแลใบอนุญาตประมงท้องถิ่น ซึ่งช่วยสวนสิทธิ์การเข้าถึงประเภทของสิทธิการประมงและชนิดของสัตว์น้ำบางประเภทไว้ให้สำหรับสมาชิกโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่ช่วงปีทศวรรษ พ.ศ.2530 เป็นต้นมา มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่ขยายการออกใบอนุญาตให้กับแรงงานประมงที่ไม่ได้สังกัดสหกรณ์ด้วย (Bennett 2017) การออกใบอนุญาตผ่านสหกรณ์มีทั้งข้อดีและข้อเสีย บางสหกรณ์ก่อตั้งขึ้นเพื่อขอรับใบอนุญาตเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม สหกรณ์ก็มีบทบาทสำคัญในการสร้างความร่วมมือจากแรงงานประมงในการสนับสนุนมาตรการด้านความยั่งยืน มีสหพันธ์ระดับประเทศอยู่สองแห่งที่เป็นตัวแทนของทั้งแรงงานประมงพื้นบ้านและแรงงานประมงอุตสาหกรรม โดยขึ้นอยู่กับชุมชนประมงท้องถิ่นที่พวกเขาเป็นตัวแทน ได้แก่ สหพันธ์สหกรณ์การประมงแห่งชาติ (CONACOOP) ซึ่งก่อตั้งในปี พ.ศ.2537 และเป็นตัวแทนของสหกรณ์แรงงานประมงใน 14 รัฐชายฝั่งทะเล ส่วนสหพันธ์สหกรณ์การประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแห่งเม็กซิโก (CONMECOOP) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2557 โดยมีเป้าหมายในการสร้างบทบาทระดับประเทศ ปัจจุบัน CONMECOOP เป็นตัวแทนของสหกรณ์ 15 รัฐ จากรัฐชายฝั่งทะเลทั้งหมด 17 รัฐ และมุ่งมั่นเข้าร่วมในโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร ซึ่งส่งเสริมให้แรงงานประมงมีส่วนร่วมในการจัดการประมงและมาตรการอนุรักษ์ ส่วนสภาพแรงงานในเรือประมงอุตสาหกรรมของเม็กซิโกไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร

องค์กรที่มีสมาชิกเป็นฐาน ทั้งภาคประมงพื้นบ้านและภาคประมงอุตสาหกรรม ต่างหาพันธมิตรเป็นเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน ด้านองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานในประเด็นสิ่งแวดล้อมและต่อต้านการค้ามนุษย์ต่างให้ความรู้ด้านเทคนิคและการสนับสนุนต่างๆ อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือเหล่านี้อาจมีความท้าทายเมื่อเป้าหมายขององค์กรสอดคล้องกันเพียงบางส่วนเท่านั้น หรือเมื่อมีรูปแบบการดำเนินงานแตกต่างกัน องค์กรพัฒนาเอกชนได้รับความน่าเชื่อถือจากการวิเคราะห์ทางกฎหมายหรือวิทยาศาสตร์ ในขณะที่สหภาพแรงงานและสหกรณ์เป็นกลุ่มการเมือง ซึ่งจำเป็นต้องกำหนดลำดับความสำคัญของประเด็นต่างๆ โดยอ้างอิงจากความต้องการของสมาชิกเป็นหลัก จึงอาจหมายความว่าองค์กรที่มีสมาชิกเป็นฐานต้องเปลี่ยนวาระเพื่อตอบสนองต่อวิกฤตที่สมาชิกอาจเผชิญ อีกทั้งยังอาจหมายความว่าพวกเขาอาจถูกกีดกันออกจากบางพื้นที่ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อตัวแทนนายจ้างหรือรัฐบาลรู้สึกถูกคุกคาม พวกเขาอาจเลือกที่จะเจรจาหรือทำงานร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชน แทนที่จะเป็นสหภาพแรงงาน

การส่งเสริมทางออกที่นำโดยแรงงานประมงเองและการสนับสนุนให้กลุ่มองค์กรแรงงานประมงมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจในข้อจำกัดทางเศรษฐกิจและการเมืองอย่างลึกซึ้ง รวมถึงการตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของกลุ่มต่างๆ บทสรุปสถานการณ์ในแต่ละประเทศที่นำเสนอในส่วนถัดไปเป็นเพียงภาพสะท้อน ณ ช่วงเวลาหนึ่งๆ ซึ่งช่วยให้เห็นแนวทางที่หลากหลายในการจัดตั้งองค์กร โดยส่วนใหญ่วิธีการเหล่านี้จะยังคงพัฒนาไปตามความท้าทายและโอกาสที่เกิดขึ้น

3.2 อินโดนีเซีย

3.2.1 ภาพรวมอุตสาหกรรม

อินโดนีเซียเป็นประเทศที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (EEZs) ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่ง แต่เมื่อปี พ.ศ.2557 รัฐบาลอินโดนีเซียได้พยายามควบคุมการทำประมงและจับไล่เรือประมงต่างชาติออกจากรน่านน้ำของตน ในการดำรงตำแหน่งช่วงที่สอง (พ.ศ.2557-2567) ของประธานาธิบดี Joko Widodo รัฐบาลอินโดนีเซียได้พัฒนาขีดความสามารถในการควบคุมดูแลน่านน้ำและเสริมความเข้มแข็งให้กับภาคการประมงทะเล มาตรการที่เกิดขึ้นเพิ่มเติมในช่วงการดำรงตำแหน่งของวิโตได้คือการให้สัตยาบันต่อข้อตกลงว่าด้วยมาตรการรัฐเจ้าของท่า (PSMA) มาตรการห้ามการขนถ่ายสัตว์น้ำกลางทะเล และกลายเป็นประเทศแรกที่แบ่งปันข้อมูลจากระบบติดตามเรือประมง (VMS) ให้กับองค์กร Global Fishing Watch (GFW) แม้ว่าข้อมูลจะล่าช้าจากเวลาจริง 72 ชั่วโมง (CEA Consulting 2018) นับตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ผ่านมา มูลค่าผลิตภัณฑ์ประมงของอินโดนีเซียเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า จาก 1.43 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี พ.ศ.2542 เป็น 3.07 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี พ.ศ.2562 อย่างไรก็ตาม อินโดนีเซียสูญเสียส่วนแบ่งในตลาดการค้าประมงโลกให้แก่ประเทศคู่แข่ง โดยลดลงจากร้อยละ 4.11 เหลือร้อยละ 2.75 แม้ว่าภาคการประมงของประเทศจะเติบโตขึ้นถึงร้อยละ 200 ในช่วงเวลาเดียวกันก็ตาม อินโดนีเซียเป็นผู้ผลิตปลาที่ใหญ่ที่สุดเป็นอันดับสองของโลกรองจากจีน และรัฐบาลยังคงเพิ่มการลงทุนสาธารณะเพื่อรักษาเรืออย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม อินโดนีเซียเผชิญกับความท้าทายในการดำเนินการตามแผนจัดการประมงที่ใช้ระบบโควตา (Gokkon 2023a)

แรงงานอินโดนีเซียมากกว่าหนึ่งล้านคนทำงานในภาคการประมง อย่างไรก็ตาม แรงงานประมงในเรือประมงอุตสาหกรรมยังคงประสบปัญหาในการเข้าถึงสิทธิของตน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ แม้ตัวเลขประมาณการจะหลากหลาย แต่นักวิจัยบางรายประเมินว่า ระหว่างปี พ.ศ.2556 ถึง 2558 มีแรงงานประมงอินโดนีเซียทำงานในต่างประเทศมากถึง 250,000 คน (IOJI 2022) และมีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างน้อยหนึ่งชุดที่ระบุว่าแรงงานอินโดนีเซียเป็นกลุ่มที่ตกเป็นผู้เสียหายจากแรงงานบังคับในภาคประมงมากที่สุด (Bukharin 2020) สภาพการทำงานบนเรืออุตสาหกรรมสัญชาติอินโดนีเซียก็เสี่ยงอันตราย แรงงานบนเรือดังกล่าวมีรายได้น้อยกว่าผู้ทำงานบนเรือประมงน้ำลึก 6-8 เท่า อีกทั้งยังมีความเสี่ยงต่อการถูกบังคับใช้แรงงานและอาจอันตรายถึงชีวิตด้วย (Mochtar และคณะ 2023)

3.2.2 แนวโน้มและข้อจำกัดทางนโยบาย

พลวัตทางนโยบายหลายประการส่งผลต่อการจัดตั้งองค์กรแรงงานของแรงงานประมงอินโดนีเซียในภาคอุตสาหกรรม โดยครอบคลุมถึงมาตรการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศ กฎระเบียบเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิแรงงานในเรือสัญชาติอินโดนีเซีย และความพยายามของรัฐบาลในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ

นโยบายการย้ายถิ่นที่ไม่สอดคล้องกัน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2556 อินโดนีเซียเผชิญกับความยากลำบากของกฎระเบียบที่ขัดแย้งกัน และการขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบด้านการทำสัญญาจ้างแรงงานประมงข้ามชาติ ได้แก่ กระทรวงคมนาคม และกระทรวงแรงงาน อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ.2567 มีการยกระดับหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านแรงงานข้ามชาติเป็นการเฉพาะ (เดิมเรียกว่า BP2MI) ให้เป็นกระทรวงการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติ ผู้สนับสนุนด้านสิทธิแรงงานคาดหวังว่ากระทรวงใหม่นี้จะมีบทบาทในการรวบรวมและจัดระเบียบการควบคุมบริษัทจัดหางาน ขณะเดียวกัน คำวินิจฉัยล่าสุดของศาลรัฐธรรมนูญอินโดนีเซียได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการให้การ

SBMI และ Jaringan Buruh Migran (JBM) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทบทวนกฎหมาย 18/2017 ว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานประมงข้ามชาติในอินโดนีเซีย ปี พ.ศ.2568

เครดิต: ทีม SBMI

คุ้มครองแรงงานข้ามชาติอย่างเท่าเทียมกันในทุกช่วงของการย้ายถิ่น ทั้งแรงงานบนบก แรงงานประมง และคนประจำเรือ (IOJI 2024) ทั้งนี้ กระทรวงคมนาคมยังคงมีบทบาทในบริเวณท่าเรือ อีกทั้งก่อนหน้าบริษัทจัดหางานหลายแห่งได้ลงนามในข้อตกลงร่วมสามฝ่ายกับเจ้าของเรือ และสหภาพแรงงาน ซึ่งได้รับความเห็นชอบโดยกระทรวงคมนาคมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ที่น่าสังเกตคือ ข้อกำหนดที่ให้บริษัทจัดหางานต้องลงนามในข้อตกลงร่วมกับสหภาพแรงงานเพื่อส่งแรงงานประมงไปทำงานต่างประเทศในกลุ่มเรือประมงนอกน่านน้ำนั้นบ่งชี้ว่าสร้างแรงจูงใจที่บิดเบือนนำไปสู่การจัดทำข้อตกลงร่วมที่ไม่ได้เจรจากับเจ้าของเรือซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างกับต้นที่มีหน้าที่ดูแลแรงงานประมงโดยตรง (Liu และคณะ 2024)

ความขัดแย้งทางนโยบายในการคุ้มครองแรงงานประมงในประเทศ แนวทางในการกำกับดูแลสิทธิของแรงงานประมงที่ทำงานบนเรือภายในประเทศมีความขัดแย้งกัน ยกตัวอย่างเช่น กระทรวงกิจการทางทะเลและประมงอนุญาตให้ทำงาน 91 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ระเบียบฉบับที่ 27/2021) ในขณะที่แนวทางของกระทรวงแรงงานกำหนดชั่วโมงทำงานไว้ที่ 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมีการกำหนดวันพักและชั่วโมงทำงานล่วงหน้าสูงสุดไว้ด้วย (Arif 2023) ที่เมืองมานาโดซึ่งมีคณะตรวจสอบร่วมระหว่างกระทรวง เจ้าหน้าที่ตรวจแรงงานที่ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความเห็นว่าข้อร้องเรียนหลักจากแรงงานครอบคลุมประเด็นการขาดการป้องกันด้านสุขภาพและความปลอดภัย ความยากลำบากในการเปลี่ยนงาน และการขาดความชัดเจนในการกำหนดเวลาทำงานและเวลาพักเมื่ออยู่กลางทะเล (สัมภาษณ์ที่เมืองมานาโด, ธันวาคม 2565) การสัมภาษณ์แรงงานประมงเผยให้เห็นว่ามีการละเมิดสิทธิอย่างรุนแรง เช่น การโกงราคาสินค้า การเป็นแรงงานขี้หนี้ และการทำร้ายร่างกาย (Mochtar 2023)

การขาดมาตรการคุ้มครองที่ทำเรือ อินโดนีเซียยังอยู่ระหว่างการทบทวนความเป็นไปได้ในการนำอนุสัญญาฉบับที่ 188 ไปปฏิบัติในการทำงานภาคประมง หากมีการรับรองอนุสัญญาฉบับนี้ การดำเนินการตามข้อกำหนดจะนำไปสู่กระบวนการที่ช่วยพัฒนาการประสานงานระหว่างกระทรวง และต้องมีการพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยของเรืออินโดนีเซีย อย่างไรก็ตาม การให้สัตยาบันต่อข้อตกลง PSMA ของอินโดนีเซียในปี พ.ศ.2559 ปรากฏความคืบหน้าเพียงเล็กน้อยเท่านั้น จนถึงกลางปี พ.ศ.2566 พบว่า มีท่าเรือเพียง 4 แห่ง จากทั้งหมด 2,459 แห่งที่ปฏิบัติตาม (Gokkon 2023b) ทั้งนี้ รัฐบาลได้ประกาศถึงความพยายามครั้งใหม่ในการทำให้ท่าเรือสอดคล้องกับข้อตกลงดังกล่าวมากยิ่งขึ้น (Gokkon 2023b) ผู้สนับสนุนอนุสัญญาฉบับที่ 188 อาจเสริมความหนักแน่นให้กับข้อเสนอของตนได้ หากสามารถชี้ให้เห็นถึงความสอดคล้องในการบังคับใช้สนธิสัญญาทั้งสอง โดยอาจต่อยอดจากบทเรียนที่ได้จากการตรวจสอบร่วมระหว่างกระทรวงในเมืองมานาโด

เร็วๆ นี้ มีกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนและสหภาพแรงงานแรงงานประมงรวมตัวกันจัดตั้งเครือข่ายพันธมิตรเพื่อผลักดันอนุสัญญา ฉบับที่ 188 ซึ่งเป็นกระบวนการที่อาจช่วยขับเคลื่อนการให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาฉบับนี้ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์กรแรงงานประมงที่เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3.2.3 การจัดตั้งองค์กรของแรงงานประมง

แรงงานประมงอินโดนีเซียได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการที่เงินทุนภายนอกหลั่งไหลเข้ามาในช่วง 8-10 ปีที่ผ่านมา ตัวอย่างเช่น จาก The Safe Seas Project ที่ให้ทุนโดยกระทรวงแรงงาน สหรัฐอเมริกา จากโครงการ Ship to Shore ของ องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ และจาก Freedom Fund องค์กรเหล่านี้ได้ให้การสนับสนุน ทั้งการฝึกอบรมก่อนออกเดินทางสำหรับแรงงานประมงข้ามชาติ ให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายและคดีความ และการเสริมสร้างศักยภาพให้แก่องค์กร โดยมีผู้รับผลประโยชน์ทั้งองค์กรพัฒนาเอกชนและสหภาพแรงงาน

ทั้งสามองค์กรในตารางที่ 1 จัดทะเบียนเป็นสหภาพแรงงาน แต่ไม่มีองค์กรใดเลยที่มีส่วนร่วมโดยตรงกับการเจรจาต่อรองแบบกลุ่มกับนายจ้างของสมาชิก อย่างไรก็ตาม ผู้นำของแต่ละองค์กรกล่าวถึงการเข้าถึงและการทำงานจัดตั้งกับแรงงานประมง การให้บริการต่างๆ และการทำงานผลักดันขับเคลื่อนร่วมกับสหภาพแรงงานอื่นๆ

ตารางที่ 1 องค์กรชาวประมง อินโดนีเซีย

	SAKTI-SULUT ก่อตั้งในปี พ.ศ.2564	สหภาพแรงงานข้ามชาติอินโดนีเซีย (SBMI) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2546	สหภาพแรงงานประมงอินโดนีเซีย (SPPI) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2556
สมาชิก	แรงงานประมงและแปรรูปอาหารทะเล 1,400 คน	40 สาขาใน 107 หมู่บ้าน มีแรงงานข้ามชาติร่วมด้วย	ปี พ.ศ.2566 มีแรงงานประมงข้ามชาติราว 10,000 คนที่ได้รับการฝึกอบรม
ประเภทการให้บริการ	การอบรมก่อนเดินทาง การสนับสนุนด้านข้อร้องเรียน (ตามค่าจ้าง) การบริการด้านสุขภาพ	ดำเนินการและติดตามข้อร้องเรียน การพัฒนาชุมชน สหกรณ์ผู้บริโภค	การอบรมก่อนเดินทาง การจัดการกับข้อร้องเรียน
ประเด็นที่ผลักดัน	คณะกรรมการค่าแรงผ่านกระบวนการไตรภาคีในระดับท้องถิ่น	เปลี่ยนแปลงข้อกำหนดแรงงานประมงข้ามชาติ (22/2022) การให้สัตยาบันในอนุสัญญา C188	การให้สัตยาบันในอนุสัญญา C 188
การเจรจาต่อรองและค่าธรรมเนียมสมาชิก	มีการเก็บค่าสมาชิก ซึ่งรวมถึงค่าธรรมเนียมในการบริการด้านสุขภาพ การเข้าร่วมในกระบวนการเจรจาทางสังคมเกี่ยวกับค่าแรงขั้นต่ำในท้องถิ่น ทั้งนี้ ยังไม่มีการเจรจาต่อรองโดยตรงกับนายจ้าง	ไม่มีค่าสมาชิกหรือค่าธรรมเนียม แต่สาขาต่างๆ ได้สนับสนุนเงินทุนผ่านสหกรณ์ผู้บริโภคที่มีชื่อว่า SBMI-มาร์ท ยังไม่มีการเจรจาต่อรองกับนายจ้าง	มีค่าธรรมเนียมการอบรม มีการลงนามในข้อตกลงการเจรจาต่อรองร่วมสามฝ่ายระหว่างบริษัทจัดหางานและเจ้าของเรือ(ที่บริษัทเป็นตัวแทน) และแรงงาน
ผู้นำองค์กร	ประธานและผู้ก่อตั้ง: Arnon Hiburong และอีก 3 คน	ประธาน Hariyanto Suwarno วาระละ 4 ปี และอยู่ได้นานที่สุด 3 วาระ	ประธานและผู้ก่อตั้ง: Ilyas Achdiento Pangestu

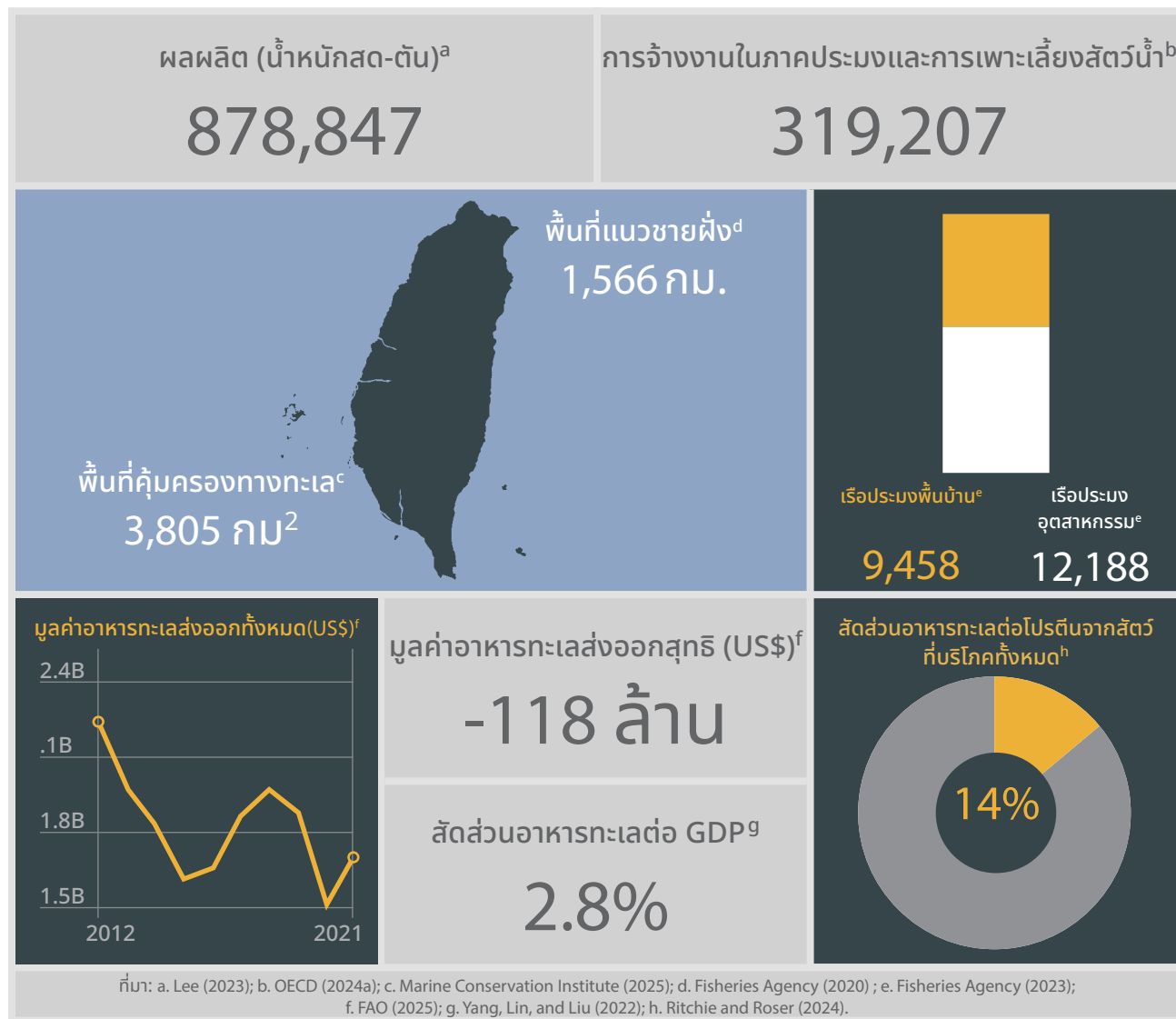
การจัดตั้งองค์กรแรงงานประมงข้ามชาติในอินโดนีเซียกำลังขยายตัวทั้งเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของแรงงานประมงที่จำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรม และต้องการเข้าถึงการเยียวยาเมื่อบาดเจ็บหรือเมื่อไม่ได้รับค่าจ้าง สหภาพแรงงานและองค์กรพัฒนาเอกชนก็ได้รับทุนจากภายนอกทั้งจากมูลนิธิเอกชน ผู้ให้ทุนที่เป็นภาครัฐแบบทวิภาคี และหน่วยงานหลายภาคส่วนที่ต่อต้านการค้ามนุษย์ในทะเลและสนับสนุนการรวมกลุ่ม

สหภาพแรงงานแต่ละแห่งมีกลยุทธ์ที่แตกต่างกันในการสร้างฐานของตน ด้าน SAKTI-SULUT จัดตั้งในระดับท้องถิ่นและที่ทำเรือ เพื่อให้แรงงานหลายกลุ่มเข้าร่วม ทั้งประมงข้ามชาติ แรงงานประมงในประเทศ และปัจจุบันรวมถึงภรรยาของแรงงานประมงที่ทำงานแปรรูปอาหารทะเล มีการใช้กระบวนการไตรภาคีแบบท้องถิ่นเพื่อพยายามเจรจาต่อรองในการเพิ่มค่าจ้างให้กับแรงงานประมง แต่ยังไม่ได้มีข้อตกลงการเจรจาต่อรองร่วมกับนายจ้าง ด้าน SBMI ขึ้นทะเบียนเป็นสหภาพแรงงาน ซึ่งทำงานในลักษณะเหมือนการเคลื่อนไหวทางสังคม มีแรงงานข้ามชาติที่ทำงานบ้านเป็นผู้ก่อตั้ง ปัจจุบัน SBMI สนับสนุนแรงงานข้ามชาติทุกกลุ่ม มีการตั้งสาขาถึง 40 ที่ ใน 107 หมู่บ้านทั่วทั้งประเทศ (Suwarno, Fritzner และ Gearhart 2024) SBMI สนับสนุนการยื่นข้อร้องเรียนของแรงงานประมง และมีการเสริมสร้างขีดความสามารถในการผลักดันประเด็นต่างๆ อย่างเข้มแข็ง ผู้นำเน้นย้ำถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่ได้สร้างขึ้นในบรรดาสมาชิก ทั้งนี้ ยังไม่มีการเจรจาในข้อตกลงการเจรจาต่อรองร่วม (Suwarno, Fritzner และ Gearhart 2024) SPPI ได้ก่อตั้งศูนย์ฝึกอบรมในจาการ์ตะวันตกซึ่งให้การอบรมก่อนการเดินทาง และช่วยดำเนินการข้อร้องเรียนต่างๆ ให้กับแรงงานประมงที่เป็นสมาชิก SPPI มีข้อตกลงการเจรจาต่อรองร่วมที่ลงนามโดยเจ้าของเรือและบริษัทจัดหางาน รูปแบบดังกล่าวนี้เป็น การปฏิบัติตามรูปแบบของสหภาพแรงงานลูกเรือใช้ในการลงนามในข้อตกลงการเจรจาต่อรองร่วม ซึ่งมีการรับรองโดยกระทรวงคมนาคม

3.2.4 แนวทางต่อไป

แต่ละสหภาพแรงงานสนับสนุนและเป็นตัวแทนของแรงงานประมงในแนวทางที่ต่างกันไป ดังนั้นการประสานกันเพื่อขยายฐานอำนาจที่กว้างขึ้นและเพิ่มศักยภาพในการต่อรองกับนายจ้างจึงอาจเป็นเรื่องท้าทาย หากต้องการผลักดันให้เกิดขึ้นจริง องค์กรแรงงานต้องอาศัยโครงสร้างประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง และต้องเป็นตัวแทนของแรงงานประมงที่เผชิญหน้ากับนายจ้างได้ ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายนักเพราะยังมีการสื่อสารกับแรงงานประมงข้ามชาติไม่มาก เนื่องจากโอกาสพบเจอแรงงานกลุ่มนี้คือเฉพาะช่วงการฝึกอบรมก่อนเดินทางและเมื่อกลับเข้ามาและต้องการความช่วยเหลือเรื่องการร้องเรียนเท่านั้น ปัจจุบันสหภาพต่างๆ รวมตัวกันในบางเป้าหมายเพื่อการรณรงค์ เช่น การผลักดันให้รัฐบาลอินโดนีเซียให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 188 ทั้งนี้ หลายสหภาพแรงงานแสดงความสนใจที่จะเป็นสมาชิกของ ITF ซึ่งอาจเป็นแนวทางที่ดีสำหรับสหภาพแรงงานในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของโครงสร้างภายใน และเพิ่มขีดความสามารถในการเจรจากับนายจ้าง

3.3 ไต้หวัน

3.3.1 ภาพรวมอุตสาหกรรม

ไต้หวันมีเรือประมง 21,646 ลำ ซึ่งรวมถึงกลุ่มเรือประมงนอกน่านน้ำที่ใหญ่เป็นอันดับสองของโลก (เรือประมง 1,100 ลำ) รองจากประเทศจีน (Fisheries Agency 2023) ในจำนวนนี้รวมถึงเรือที่เจ้าของเป็นคนไต้หวัน แต่จดทะเบียนแบบเปิดโดยไม่ได้กำหนดสัญชาติเจ้าของเรือ (FOCs) โดยมีเจ้าหน้าที่รายงานว่าเรือประเภทนี้มี 200 ลำ ทั้งนี้ การประมาณการอื่นๆ คาดว่าอาจมีมากถึงสามเท่า (Chiang และ Rogovin 2020; EJF 2020) แรงงานประมงที่จับสัตว์น้ำในธรรมชาติมีทั้งหมด 305,868 คน โดยแรงงานข้ามชาติคิดเป็นร้อยละ 62 ของแรงงานประมงนอกน่านน้ำทั้งหมด ส่วนประมงชายฝั่งและนอกชายฝั่งมีแรงงานข้ามชาติร้อยละ 13 (Fisheries Agency 2023)

3.3.2 แนวโน้มและอุปสรรคทางนโยบาย

ภาคประมงนอกน่านน้ำของไต้หวันมีความเสี่ยงสูงต่อการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU) รวมถึงการละเมิดสิทธิแรงงาน ในปี พ.ศ.2558 ไต้หวันได้ใบเหลืองจากสหภาพยุโรป อีกทั้งตั้งแต่ปี พ.ศ.2562 ยังได้รับแรงกดดันจากสำนักงานศุลกากรและป้องกัน

พรมแดนของสหรัฐอเมริกา (CBP) จากนั้นรัฐบาลจึงได้มีการ ‘ปฏิรูปกรอบกฎหมายด้านการประมงของประเทศ ดำเนินมาตรการควบคุมใหม่ และพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับของผลิตภัณฑ์ประมงทะเล’ (Karmenu Vella in European Commission 2019) ส่งผลให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนยุโรปออกใบเหลืองในปี พ.ศ.2562 ด้าน CBP ได้ปรับเปลี่ยนคำสั่งการระงับการปล่อยสินค้าจากเรือธงใต้หวันสองลำในปี พ.ศ.2563 และ พ.ศ.2567 ในช่วงปีหลังมานี้ ได้หันตอบสนองต่อแรงกดดันจากนานาชาติเพื่อปราบปรามการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม และการบังคับใช้แรงงานในกลุ่มเรือธงใต้หวัน โดยได้ออกหรือแก้ไขข้อกำหนดและให้คำมั่นสัญญาที่จะนำข้อตกลงระหว่างประเทศมาปรับใช้ภายใน ซึ่งรวมถึง อนุสัญญาฉบับที่ 188 ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ และ PSMA ด้วย

อย่างไรก็ตามการดำเนินการข้างต้นเป็นไปอย่างล่าช้า ใต้หวันยังไม่ได้ปรับใช้และดำเนินการ อนุสัญญาฉบับที่ 188 และ PSMA แต่อย่างใด นอกจากนี้ แม้แผนปฏิบัติการด้านการประมงและสิทธิมนุษยชนจะครอบคลุมข้อกำหนดสำคัญหลายประการ เช่น การพัฒนาการตรวจสอบ การให้เงินอุดหนุนสำหรับระบบอินเทอร์เน็ตรหัส และมาตรการด้านแรงงาน สุขภาพ และความปลอดภัยอื่นๆ แต่ทั้งนโยบายและการปฏิบัติยังคงไม่เพียงพอที่จะรับประกันสิทธิของแรงงานประมงข้ามชาติ เนื่องจากยังไม่สามารถจัดการกับความเปราะบางเชิงระบบที่แรงงานต้องเผชิญได้

การไม่ได้รับการคุ้มครองด้านแรงงาน ใต้หวันถือว่าแรงงานประมงข้ามชาติที่ทำงานในภาคประมงนอกน่านน้ำเป็นลูกจ้างต่างประเทศ สำนักงานประมงจึงเป็นผู้ดูแล แทนที่จะเป็นกระทรวงแรงงาน แรงงานกลุ่มนี้จึงไม่ได้อยู่ภายใต้กฎหมายแรงงานของประเทศ และได้รับการคุ้มครองที่น้อยกว่า (Liu และคณะ 2024) ตัวอย่างเช่น แรงงานกลุ่มนี้ได้ค่าแรง 2 ใน 3 ของค่าแรงขั้นต่ำในใต้หวัน การจำกัดชั่วโมงทำงานก็เป็นไปอย่างหลวมๆ นโยบายและการบังคับใช้ด้านการประกันและการตรวจสอบแรงงานอ่อนแอและไม่เข้มงวดเท่าใดนัก

ระบบวีซ่าที่ผูกติด แรงงานข้ามชาติในใต้หวันใช้ระบบวีซ่าที่ผูกติดกับนายจ้าง แรงงานประมงข้ามชาติทั้งประมงนอกน่านน้ำ ประมงชายฝั่ง และนอกชายฝั่งจะถูกจ้างในฐานะแรงงานชั่วคราวและได้รับวีซ่าที่ขึ้นอยู่กับการจ้างงานของตน ยกตัวอย่างเช่น หากแรงงานประมงร้องเรียนเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่บนเรือแล้วถูกตอบโต้ด้วยการเลิกจ้าง แรงงานจะถูกส่งตัวกลับประเทศทันทีเมื่อเรือเทียบท่า นอกจากนี้ระบบดังกล่าวยังเป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนนายจ้างหรือย้ายเรือหลังจากที่ได้เริ่มงานแล้ว ดังนั้น หากแรงงานประมงต้องการเปลี่ยนเรือ พวกเขาต้องยกเลิกสัญญา เดินทางกลับประเทศต้นทาง และเข้าสู่กระบวนการจัดหางานใหม่ทั้งหมด ในที่นี้รวมถึงการชำระค่าธรรมเนียมการจัดหางานอีกครั้งหนึ่งด้วย ระบบเช่นนี้ทำให้แรงงานประมงจำนวนมากไม่กล้าเปิดเผยปัญหาการละเมิดสิทธิแรงงานหรือออกจากสถานที่ทำงานที่มีการแสวงประโยชน์ได้

งานฉลองครบรอบ 18 ปี ของ FOSPI-PMFU ในปี พ.ศ.2568

เครดิต: Johanna Lee

หนี้ที่เกี่ยวกับการจัดหางาน แม้ว่าแผนปฏิบัติการด้านการประมงและสิทธิมนุษยชนจะมีเจตนาเพื่อให้มั่นใจว่าลูกเรือจะได้รับค่าจ้างโดยตรง แต่ในทางปฏิบัติแรงงานประมงจำนวนมากได้รับค่าจ้างผ่านบริษัทจัดหางาน (Liu และคณะ 2024) ซึ่งเปิดช่องให้บริษัทสามารถหักเงินเดือนของแรงงานประมงเพื่อนำไปชำระค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการจัดหางานและค่าใช้จ่ายบนเรือ ส่งผลให้แรงงานติดอยู่ในวงจรหนี้สินเรื่อยไป

อุปสรรคในการจัดตั้งองค์กรแรงงาน อุปสรรคทางกฎหมายและทางปฏิบัติทำให้แรงงานประมงข้ามชาติเผชิญกับความยากลำบากในการจัดตั้งและแสวงหาการเยียวยาเมื่อถูกละเมิดสิทธิหรือเผชิญกับความเสี่ยง แม้ พ.ร.บ.สหภาพแรงงานจะยินยอมให้แรงงานข้ามชาติก่อตั้งและนำสหภาพแรงงานของตนตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 แต่แรงงานข้ามชาติยังเผชิญกับความท้าทายในการใช้เสรีภาพในการรวมกลุ่ม เนื่องจากมีข้อกำหนดทางกฎหมายและอุปสรรคในทางปฏิบัติ เช่น การถูกแยกออก กำแพงภาษา และข้อจำกัดทางการเงิน เป็นต้น

3.3.3 การจัดตั้งองค์กรของแรงงานประมง

ไต้หวันมีสหภาพแรงงานประมงข้ามชาติที่เป็นทางการ 3 แห่ง ใน 3 ที่ตั้ง ตารางที่ 2 แสดงรายละเอียดภาพรวมของแต่ละองค์กร รวมถึงบริการที่โดดเด่นและเป้าหมายของการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย

ตารางที่ 2 องค์กรชาวประมง ไต้หวัน

	สหภาพแรงงานประมงแรงงานข้ามชาติเมืองอีหลาน (YMFU) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2556	สหภาพแรงงานประมงแรงงานข้ามชาติเมืองจีหลง (KMFU) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2564	สหภาพแรงงานประมงข้ามชาติเมืองผิงตง ก่อตั้งโดยการรวมกลุ่มของแรงงานเรืออินโดนีเซีย (FOSPI-PMFU) ในปี พ.ศ.2565
สมาชิก	สมาชิก 106 คน ส่วนมากเป็นคนอินโดนีเซีย ส่วนน้อยเป็นคนฟิลิปปินส์	ราว 200 คน	ราว 2,300 คน เป็นแรงงานประมงนอกน่านน้ำจากอินโดนีเซีย
ประเภทของบริการ	เงินบริจาคและข้าวของเครื่องใช้ให้แก่แรงงานประมง สิทธิในการศึกษา การบันทึกกรณีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิแรงงานประมง	เข้าถึงโรงเรียนมัธยมโดยสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมของอินโดนีเซีย และการละเมิดสิทธิแรงงานประมงข้ามชาติ และให้การสนับสนุนระหว่างข้อพิพาทแรงงาน	เครือข่ายทางสังคม (สมาคมบ้านเกิดในระดับภูมิภาค 13 แห่ง) จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ให้ที่พักพิงชั่วคราวแก่แรงงานที่ท่าเรือ
ประเด็นที่ผลักดัน	เพื่ออุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล การห้ามเรื่อง FOCs การปิดช่องโหว่สถานะแรงงานนอกประเทศ	จะเจรจาต่อรองกับกรมแรงงาน	FOSPI สร้างมัสยิดใกล้ท่าเรือในปี พ.ศ.2561 เป็นผู้นำโครงการอินเทอร์เน็ตไร้สายเพื่อสิทธิแรงงานประมงในทะเล ขอดทลง ทวิภาคีแรงงานย้ายถิ่น ไต้หวัน - อินโดนีเซีย เพิ่มมาตรฐานค่าแรงขั้นต่ำสำหรับแรงงานประมงข้ามชาติในนอกลำน้ำ
การเจรจาต่อรองและค่าสมาชิก	ไม่มีค่าสมาชิก เลขาธิการร่วมลงพื้นที่ตรวจแรงงานภาคประมงกับรัฐบาล	ไม่มีค่าสมาชิก จะเจรจาต่อรองกับบริษัทจัดหางานและนายจ้าง	เก็บค่าสมาชิก และหาแนวทางเจรจากับนายจ้าง
ความเป็นผู้นำ	Li Hua (Allison) Lee เป็นผู้ร่วมก่อตั้งและเลขาธิการ	Mei Hua Lee เป็นเลขาธิการ	Achmad Mudzakir เป็นประธาน

ผู้นำสหภาพแรงงานและสมาชิกหลายคนต้องเผชิญกับการตอบโต้ โดยมีเหตุจากความพยายามรวมกลุ่มของแรงงาน เช่น การถูกนายจ้างและนายหน้าฟ้องร้องหมิ่นประมาท ความพยายามแทรกแซงความเป็นอิสระของสหภาพ และการข่มขู่แรงงานประมงที่กล้าเปิดเผยสภาพความเป็นอยู่บนเรือ แม้ต้องเผชิญกับอุปสรรคมากมาย แรงงานประมงข้ามชาติในไต้หวันยังคงยืนหยัดที่จะรวมตัวและสร้างพลังต่อรอง โดยมีความหวังที่จะเจรจากับนายจ้างเพื่อให้เกิดข้อตกลงแรงงานร่วม และข้อตกลงในห่วงโซ่อุปทานที่สามารถบังคับใช้ได้จริง อีกทั้งยังได้เริ่มร่วมมือกับสหภาพแรงงานในอินโดนีเซียเพื่อผลักดันให้เกิดข้อตกลงทวิภาคีด้านแรงงานย้ายถิ่น ระหว่างอินโดนีเซียและไต้หวันเพื่อปกป้องสิทธิของแรงงานประมงข้ามชาติ

3.3.4 แนวทางต่อไป

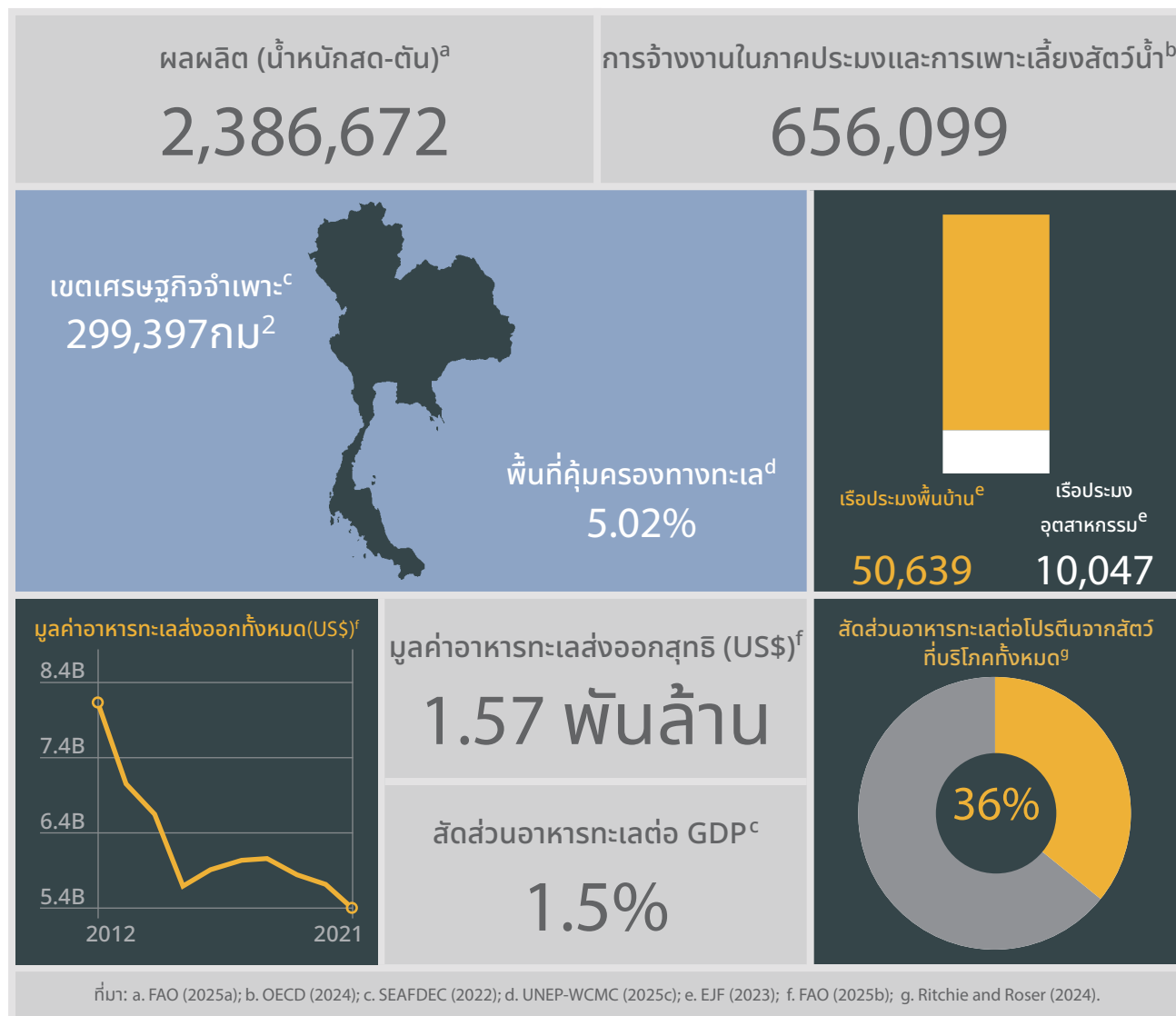
ตั้งแต่ปี 2023 แคมเปญ อินเทอร์เน็ตไร้สายเพื่อสิทธิแรงงานประมงในทะเล นำโดย FOSPI/PMFU และพันธมิตรจากสหรัฐอเมริกาและไต้หวัน ได้ผลักดันให้รัฐบาลไต้หวันออกข้อบังคับให้เรือนอกน่านน้ำทุกลำมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตไร้สาย ซึ่งนอกจากจะเป็นการอนุญาตให้แรงงานสามารถติดต่อกับครอบครัวได้แล้ว ยังเป็นการรับประกันว่าจะได้รับเงินเดือนที่ตรงเวลา และเป็นการสนับสนุนการมีสุขภาพจิตที่ดี รวมถึงการติดต่อกับสังคมด้วย การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตระหว่างอยู่กลางทะเลนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับแรงงานประมงในการแสดงออกซึ่งสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่ม อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการรวมกลุ่มและเพิ่มความสามารถของสหภาพแรงงานในการเจรจาต่อรองร่วมในนามของสมาชิก แคมเปญนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์ 5 ข้อเพื่อรับประกันว่าทุกคนจะเข้าถึงได้ และคุ้มครองสิทธิแรงงานประมงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. กำหนดให้มีระบบอินเทอร์เน็ตไร้สายเป็นข้อบังคับ ไม่ใช่ตามความสมัครใจ และมีบทลงโทษหากไม่ทำตาม
2. เจ้าของเรือต้องให้คำมั่นที่จะเคารพสิทธิแรงงานพื้นฐานของแรงงานประมง
3. ต้องมีการพัฒนาแนวทางที่สมเหตุสมผลในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต เพื่อรับประกันว่าแรงงานประมงทุกคนจะเข้าถึงได้และไม่มีค่าใช้จ่าย
4. จะต้องมีการพัฒนาระบบการแก้ไขข้อขัดแย้งบนเรือ ซึ่งถูกออกแบบและบังคับใช้ร่วมกันกับสหภาพแรงงานประมง และต้องสามารถจัดการข้อร้องเรียนได้โดยทันที
5. การบังคับใช้กฎหมายควรเพิ่มความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น โดยผ่านความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

แคมเปญนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้หลักเกณฑ์เหล่านี้เป็นพื้นฐานในการจัดทำข้อตกลงด้านห่วงโซ่อุปทานที่สามารถบังคับใช้ได้ ระหว่าง FOSPI เจ้าของเรือแรงงานไต้หวัน แบรินด์/ผู้ค้าปลีกในสหรัฐอเมริกาที่จัดหาผลิตภัณฑ์อาหารทะเลจากไต้หวัน

นอกจากนี้ ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มพันธมิตรเพื่อการคุ้มครองแรงงานประมงข้ามชาติแรงงานอินโดนีเซียในเรือประมงไต้หวัน ซึ่งรวมตัวกันระหว่างสหภาพแรงงานจากไต้หวันและอินโดนีเซีย FOSPI ได้ยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลไต้หวันและอินโดนีเซียให้เคารพสิทธิแรงงานขั้นพื้นฐานของแรงงานประมงข้ามชาติ ได้แก่ เสรีภาพในการรวมกลุ่ม การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตไร้สาย การคุ้มครองจากการตอบโต้ การจัดการข้อร้องเรียน ข้อตกลงการเจรจาต่อรองร่วม ค่าจ้างที่เป็นธรรม และหลักการที่ให้นายจ้างเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดหางาน

3.4 ไทย

3.4.1 ภาพรวมอุตสาหกรรม

ในปี พ.ศ.2556 ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกอาหารทะเลที่ใหญ่ที่สุดอันดับ 3 ของโลก (McDowell และ Mason 2015) แต่ ในปี พ.ศ.2562 มูลค่าการส่งออกปลาและผลิตภัณฑ์อาหารทะเลลดลงจนตกมาอยู่อันดับที่ 6 (Thammachote และ Inthisang Trochim 2023) ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตของบริษัทผลิตอาหารทะเลขนาดใหญ่ระดับหนึ่งในสิบของโลกถึง 2 บริษัท ได้แก่ ไทยยูเนียน และซีพี ฟู้ดส์ อย่างไรก็ตามนักวิเคราะห์บางรายโต้แย้งว่าอุตสาหกรรมประมงอยู่ในช่วงขาลง เนื่องจากขาดการลงทุนและการพัฒนาศักยภาพเรือให้ทันสมัย³ ปัจจัยเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อผลกำไรของเจ้าของเรือประมง โดยแรงงานประมงเป็นผู้รับผลกระทบมากที่สุด ขณะที่เจ้าของเรือบางรายได้ออกมาต่อต้านการปฏิรูปกฎระเบียบต่างๆ (EJP 2023)

ประเทศไทยได้มีการปฏิรูปนโยบายเกี่ยวกับการประมงระหว่างปี พ.ศ.2558 ถึง พ.ศ.2562 เพื่อรับมือกับปัญหาการบังคับใช้แรงงานและการค้ามนุษย์ที่สูงในเรือประมงและการละเมิดกฎ IUU ซึ่งเป็นผลมาจากแรงกดดันด้านการค้าและการทูตจากสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป การปฏิรูปดังกล่าวประกอบด้วย การลดเวลาที่ใช้ในทะเล การห้ามถ่ายลำสินค้ากลางทะเล การให้สัตยาบันต่ออนุสัญญา ฉบับที่ 188 และการจัดตั้ง

โครงการตรวจสอบเรือ แต่การคุ้มครองทางสังคมกลับมีความไม่สม่ำเสมอไปจนถึงไม่มีประสิทธิภาพ และแม้ว่าการบริหารจัดการเกี่ยวกับการประมงจะได้รับการปรับปรุง แต่ทรัพยากรสัตว์น้ำที่ลดจำนวนลงก็เพิ่งจะเริ่มฟื้นตัว (EJF 2023) แม้ว่าการบังคับใช้ยังไม่เข้มแข็งนัก แต่กลุ่มผู้เรียกร้องความเป็นธรรมด้านสิ่งแวดล้อมและสิทธิของแรงงานประมงยังคงต่อสู้เพื่อให้เกิดการปฏิรูป ท่ามกลางแรงต่อต้านจากเจ้าของเรือซึ่งได้รับการสนับสนุนโดยสมาคมการประมงแห่งประเทศไทย (NFAT)

3.4.2 แนวโน้มและอุปสรรคทางนโยบาย

อุตสาหกรรมอาหารทะเลไทยจ้างงานแรงงานข้ามชาติจากเมียนมาและกัมพูชาเป็นหลัก สิทธิต่างๆ ของพวกเขาเป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดแรงกดดันทางการค้าในประเทศไทย แม้ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาจะมีการพัฒนาขึ้นบ้างและเปิดให้แรงงานประมงรวมกลุ่มได้ แต่แรงงานข้ามชาติยังคงเผชิญกับการต้องจ่ายค่าธรรมเนียมที่นายจ้างได้จ่ายให้นายหน้าเพื่อดำเนินการด้านเอกสารต่างๆ แม้ว่าบริษัทจัดหางานในกัมพูชาจะกล่าวว่าไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมจากแรงงานแล้ว แต่ด้านแรงงานยังให้ข้อมูลว่านายจ้างในประเทศไทยยังหักค่าธรรมเนียมต่างๆ จากค่าจ้าง หลังจากที่พวกเขามาถึงไทย⁴ สิ่งนี้อาจแยกว่านั่นคือแนวปฏิบัติบางอย่างที่ฝังรากอยู่ซึ่งเป็นตัวบ่งบอกถึงความเสี่ยงสูงในการบังคับใช้แรงงานประมงซึ่งเป็นแรงงานข้ามชาติ และเป็นตัวขัดขวางการพัฒนาการคุ้มครองด้วย

ความไม่สอดคล้องทางนโยบาย กฎหมายสองฉบับซึ่งสำคัญต่อการนำอนุสัญญาฉบับที่ 188 ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ไปปฏิบัติได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานในงานประมง พ.ศ. 2562 และกฎกระทรวงคุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเล พ.ศ. 2565 เครือข่ายประชากรข้ามชาติรายงานว่ากฎหมายทั้งสองฉบับนี้มีความซ้ำซ้อน และมีข้อกำหนดที่ขัดแย้งกันในหลายเรื่อง เช่น การจัดหาที่พักและอาหาร อำนาจและหน้าที่ของพนักงานตรวจแรงงาน ตลอดจนการกำหนดสถานะของได้ก่งว่าเป็นนายจ้างหรือลูกจ้าง (MWG 2023)

การบังคับใช้กฎหมายที่อ่อนแอ ปัจจุบันประเทศไทยมีศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก (PIPO) 30 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งได้มีการพัฒนาบริการล่ามแปลภาษาในช่วงเวลาที่ผ่านมา อีกทั้งมีการพัฒนาทีมตรวจสหวิชาชีพด้วย อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 188 ได้เปิดโอกาสให้เกิดการพูดคุยเกี่ยวกับการตรวจเรือในระบบ PIPO แต่ผู้จัดตั้งกลุ่มแรงงานประมงกลับรู้สึกไม่พอใจอย่างมาก เมื่อรัฐบาลรายงานว่า เจ้าหน้าที่

Pheaktra อาสาสมัครผู้จัดตั้งจากองค์กร CENTRAL ช่วยชาวประมงทำความสะอาดวน

เครดิต: Judy Gearhart

ที่ทำการตรวจสอบพบการละเมิดกฎหมายแรงงานเพียง 20 กรณี จากการตรวจสอบเรือประมง 55,818 ลำ ที่ได้มีการตรวจสอบ ณ ท่าเรือ และมีเพียงการละเมิดสิทธิแรงงานหนึ่งกรณีจากการตรวจสอบ 842 กรณีกลางทะเล ในปี พ.ศ.2563 (Hartough และ Gearhart 2024)

การไม่สามารถเข้าถึงบริการที่ทำเรือได้ทำให้มีความเสี่ยงมากยิ่งขึ้น แม้แรงงานประมงข้ามชาติในประเทศไทยที่มีเอกสารถูกต้องก็ยังคงต้องผูกติดอยู่กับเรือเมื่อขึ้นท่า สมาชิกของ FRN รายงานว่า เมื่อไปถึงศูนย์ PIPO ผู้ตรวจแรงงานจะถ่ายภาพแรงงานถือเอกสารส่วนตัว แต่หลังจากที่การตรวจเสร็จสิ้นกับต้นเรือก็จะเก็บเอกสารไว้อีกครั้ง หากแรงงานเข้าเมืองไปไกลและกับต้นเกิดความสงสัยเขาก็อาจรายงานต่อเจ้าหน้าที่ ซึ่งก็จะทำให้แรงงานเสี่ยงต่อการถูกจับโดยไม่มีเอกสาร ถูกปรับ ถูกจำคุก หรือถูกส่งกลับประเทศโดยไม่ได้รับค่าจ้าง (FRN และ Gearhart 2024)

ภาระหนี้ผูกพัน ประเทศไทยพึ่งพาแรงงานราคาถูก จึงหมายความว่าแรงงานประมงข้ามชาติสามารถจัดทำเอกสารทำงานหลังจากถึงประเทศไทยแล้ว ในกัมพูชารัฐบาลสั่งห้ามออกวีซ่าให้กับแรงงานประมงข้ามชาติ ส่วนบริษัทจัดหางานก็ถูกมองว่าซ้ำและแพง แรงงานประมงหลายคนจึงเลือกที่จะย้ายถิ่นอย่างไม่เป็นทางการและหาทางได้เอกสารจากนายจ้างหลังจากที่เดินทางไปถึงแล้ว ส่งผลให้นายจ้างหลายคนหักค่าธรรมเนียมการจัดหางานและค่าใช้จ่ายอื่นๆ หลังจากจ้างแรงงานประมง ซึ่งทำให้แรงงานประมงในเรือไทยหลายคนมีภาระหนี้ผูกพัน

การปราบปรามและความหวาดกลัวต่อการรวมกลุ่มแรงงาน กฎหมายไทยทำให้การจัดตั้งสหภาพแรงงานเป็นไปได้ยากมาก การจดทะเบียนสหภาพแรงงานกำหนดให้มีแรงงานเพียง 10 คน ในขณะที่การเจรจาต่อรองร่วมระบุไว้ว่าต้องอาศัยแรงงานร้อยละ 20 ของจำนวนแรงงานในสถานประกอบการทั้งหมด ซึ่งนับว่ามีช่องว่างที่ใหญ่มาก จึงทำให้คนที่เริ่มรวมกลุ่มก่อนอาจถูกไล่ออกได้ นอกจากนี้ กฎหมายยังระบุว่าแรงงานที่เป็นลูกจ้างของบริษัทที่รับช่วงต่อไม่สามารถรวมกลุ่มกับแรงงานประจำได้ อีกทั้งแรงงานข้ามชาติไม่สามารถเป็นผู้นำหรือจัดตั้งสหภาพแรงงานของตนได้ ข้อจำกัดของการจัดตั้งแรงงานข้ามชาติจึงเป็นปัญหา โดยเฉพาะในภาคประมงที่แทบไม่มีคนไทยเป็นลูกเรือ ความท้าทายนี้ผนวกกับภาระหนี้ผูกพันที่เกิดขึ้นเป็นการทั่วไปทำให้การเติบโตของกระบวนการเคลื่อนไหวของสหภาพแรงงานที่เป็นอิสระและสามารถอยู่ได้ด้วยตนเองนั้นเกิดขึ้นได้ไม่มากนัก

ความกลัวที่จะถูกส่งกลับหรือจับกุม แรงงานข้ามชาติจำนวนมากที่ได้รับเอกสารทำงานผ่านนายจ้างจะต้องถูกส่งกลับเมื่อถูกเลิกจ้าง ความกลัวดังกล่าวยังทวีความรุนแรงขึ้นเมื่อประเทศไทยให้คำมั่นต่ออาเซียน โดยเฉพาะประเทศต้นทางหลักของแรงงานประมงข้ามชาติ ได้แก่ กัมพูชา ลาว และเมียนมา ซึ่งล้วนแต่มีประวัติในการปราบปรามข้ามพรมแดน โดยเรียกร้องให้ประเทศไทยส่งตัวบุคคลกลับหากมีการร้องขอ และจะถูกควบคุมตัวโดยทันที (Freedom House 2022) แม้แต่แรงงานประมงที่ไม่ได้เคลื่อนไหวการเมืองก็ยังคงมีความกลัวในเรื่องนี้ ทำให้พวกเขาไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือเข้าร่วมกับองค์กรใดๆ

3.4.3 การจัดตั้งองค์กรของแรงงานประมง

แม้ว่าแรงงานประมงข้ามชาติในประเทศไทยจะยังเผชิญกับภัยคุกคามอย่างต่อเนื่องและรอบด้าน พวกเขาก็ได้มีการรวมตัวกันและร่วมมือกับสหภาพแรงงาน อย่างไรก็ตาม แรงงานประมงและแปรรูปอาหารทะเลในประเทศไทยไม่สามารถจัดตั้งสหภาพแรงงานตามกฎหมายได้ ซึ่งต่างจากประเทศอินโดนีเซีย ทั้งนี้ พวกเขาหาหนทางในการเป็นตัวแทนและเจรจาร่วมกับนายจ้างอย่างสม่ำเสมอ แต่ไม่ได้รับสิทธิคุ้มครองจากการถูกตอบโต้เช่นเดียวกับตัวแทนจากสหภาพแรงงาน จึงทำให้บางกลุ่ม อย่างเช่น MWSC เน้นไปที่การผลักดันด้านการเยียวยาแรงงานประมงมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 3 องค์การแรงงานประมง ประเทศไทย

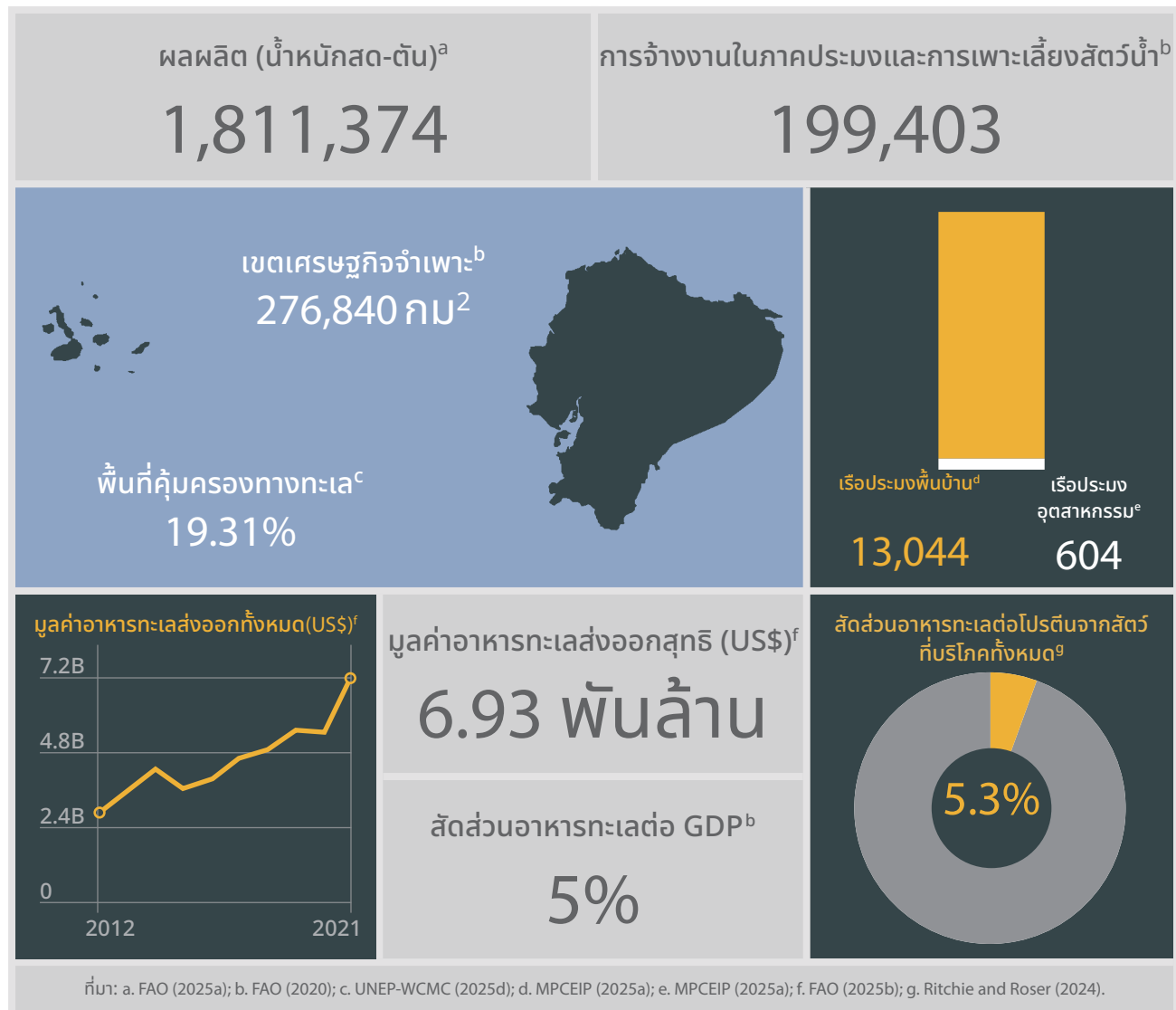
	เครือข่ายเพื่อสิทธิแรงงาน ข้ามชาติ (MWRN) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2552	ชุมชนสมานฉันท์แรงงาน ข้ามชาติ (MWSC) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2565	เครือข่ายเพื่อสิทธิแรงงาน ประมง (FRN) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2561
สมาชิก	ประมาณ 1,200 คน ส่วนใหญ่ อยู่ในภาคส่วนแปรรูปอาหาร ทะเล	สมาชิก 618 คน ส่วนใหญ่ อยู่ในภาคส่วนแปรรูปอาหาร ทะเล (แรงงานประมง 24 คน)	สมาชิก 4,000 คน ในท่าเรือ 3 แห่ง
ประเภทของบริการ	การฝึกอบรมด้านคอมพิวเตอร์ และภาษา ความช่วยเหลือทาง กฎหมาย การศึกษา	ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การ เสริมสร้างศักยภาพ การรับมือกับ วิกฤต การสร้างเครือข่ายเพื่อน	การฝึกและให้อุปกรณ์ ปฐมพยาบาล ให้ความช่วยเหลือ เรื่องการร้องเรียน การเสริมสร้าง ศักยภาพ
ประเด็นที่ผลักดัน	การผลักดันกับผู้ซื้อ: ในอดีต ทำงานกับสหภาพแรงงานไทย	ทำงานร่วมกับสหภาพและองค์กร แรงงานไทย	มีความเชื่อมโยงกับ ITF และ ทำงานร่วมกับสหภาพแรงงาน ไทย
การเจรจาและค่าสมาชิก	ไม่มีค่าสมาชิก ต่อรองกับแบรนด์ เกี่ยวกับสภาพการทำงานและค่า ใช้จ่ายในการจัดหางานผ่านคณะ กรรมการสวัสดิการแรงงาน	ปีละ 400 บาท ต่อรองผ่านคณะ กรรมการสวัสดิการแรงงานเพื่อ เงื่อนไขที่ดีขึ้น	ไม่มีค่าสมาชิก ต่อรองกับเจ้าของ เรือเพื่อพัฒนาสภาพการทำงาน และเงื่อนไขในสัญญา
ความเป็นผู้นำ	Sein Htay เป็นประธาน	Lwin Moe Aung เป็นประธาน	ผู้นำมาจากการเลือกตั้งในท่าเรือ แต่ละแห่ง

3.4.4 แนวทางต่อไป

ประเทศไทยถูกประชาคมโลกกดดันให้ลงสัตยาบันในสนธิสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 188 หลังจากพบการละเมิดสิทธิอย่างร้ายแรงบนเรือประมง อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยกลับไม่มีการวางแผนและการดำเนินการที่เข้มแข็งเพื่อสร้างพื้นที่เจรจาทางสังคมเหมือนกับที่ประเทศกานาเคยทำก่อนให้สัตยาบันในอนุสัญญาฉบับนี้ กระบวนการที่เปิดให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมพูดคุยกันมีจะช่วยให้การดำเนินการตามอนุสัญญาเป็นไปได้ดีขึ้น การที่สมาคมการประมงแห่งประเทศไทยต่อต้านการปฏิรูปเพื่อให้ปฏิบัติตามอนุสัญญา ฉบับที่ 188 และ PSMA อาจสะท้อนถึงความจำเป็นในการทบทวนและลงทุนในยุทธศาสตร์ระยะยาวที่เน้นการสร้างฐานแรงงาน และเปิดพื้นที่สำหรับการสนทนา

นอกจากนี้ แบรินด์และผู้ค้าปลีกต่างชาติ รวมถึงบริษัทขนาดใหญ่ที่ส่งออกอาหารทะเลของประเทศไทยยังไม่ได้แสดงความโปร่งใสในการปฏิรูปครั้งนี้ แม้จะมีการแสดงจุดยืนสนับสนุนการเพิ่มการคุ้มครองแรงงานประมงข้ามชาติอย่างเปิดเผย แต่ก็ไม่มีข้อมูลสาธารณะใดที่บ่งชี้ว่าพวกเขาได้ให้เงินสนับสนุนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่เจ้าของเรือต้องดำเนินการ อีกทั้งยังไม่มีเหตุผลทางธุรกิจใดที่ต้องทำเช่นนั้น เนื่องจากการส่งออกส่วนใหญ่ผ่านบริษัทแปรรูปและฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์ กล้าวโดยสรุป บรรษัทข้ามชาติที่ห่วงโซ่อุปทานเชื่อมโยงกับประเทศไทยก็มีความสนใจต่อภาพลักษณ์และการปฏิบัติตามมาตรฐานสากล แต่กลับเป็นอุตสาหกรรมภายในประเทศ (เป็นหลัก) ที่ต้องแบกรับต้นทุนการปฏิรูปเกือบทั้งหมด

3.5 เอกวาดอร์

3.5.1 ภาพรวมอุตสาหกรรม

เอกวาดอร์เป็นหนึ่งในประเทศที่สำคัญที่สุดด้านการประมงในละตินอเมริกา โดยจับปลาที่คิดเป็นร้อยละ 4 ของทุ่น้ำทั่วโลก (FAO 2020b) และแปรรูป 500,000 ตัน ซึ่งคิดเป็นประมาณสองเท่าของที่จับได้เอง (Monterey Bay Aquarium and Sustainable Fisheries Partnership 2022) อีกทั้งยังเป็นผู้ส่งออกกุ้ง (ส่วนใหญ่เป็นกุ้งจากฟาร์ม) ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งเป็นผลมาจากการเติบโตอย่างรวดเร็วของภาคการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (Molinari 2023) ภาคส่วนนี้ได้รับการสนับสนุนทางการเงินมากกว่า 550 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จากบริษัทเงินทุนระหว่างประเทศ (IFC) และสถาบันการเงินต่างประเทศอื่นๆ ซึ่งก่อให้เกิดการร้องเรียนเกี่ยวกับการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะแรงงานประมงเม็กซิโกที่ไร้สัญชาติและยังมีการบันทึกไว้โดยผู้ผลิตกุ้งในสหรัฐฯ” (Southern Shrimp Alliance 2023)

เอกวาดอร์มีเรือประมง 20,000 ลำและจ้างงานแรงงานประมงโดยตรงถึง 600,000 คน ทำให้ภาคส่วนนี้คิดเป็นร้อยละ 5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) (FAO 2020b) แม้ว่าภาคประมงจะมีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ แต่โปรตีนจากอาหารทะเลโดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 5.6 ของโปรตีนจากสัตว์ที่แรงงานเอกวาดอร์บริโภค หน่วยงานที่กำกับดูแลด้านการประมงคือสำนักงานรองปลัดทรัพยากรประมง (Subsecretary of

Fisheries Resources) ซึ่งอยู่ภายใต้กระทรวงการต่างประเทศ การผลิต การลงทุน และการประมง จึงเป็นอีกหนึ่งตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมประมงต่อรายได้การส่งออกของประเทศ ด้านกระทรวงแรงงานรับผิดชอบในการตรวจสอบเรือเพื่อดูสภาพการทำงาน ของแรงงาน แต่โครงการที่ดำเนินการโดยกระทรวงแรงงานของสหรัฐอเมริกา องค์การแรงงานระหว่างประเทศ และ สหพันธ์แรงงานขนส่งระหว่างประเทศ (ITF) พบว่าประเทศยังมีขีดจำกัดในการดำเนินการเรื่องนี้ (ILAB 2024) นอกจากนี้ ยังมีกระทรวงสิ่งแวดล้อม น้ำ และการเปลี่ยนผ่านเชิงนิเวศที่รับผิดชอบดูแลเขตอนุรักษ์ทางทะเล

ข้อติดขัดของเอกวาดอร์ที่ทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU) ดึงดูดความสนใจของต่างชาติเป็นอย่างมาก รวมถึงการได้รับใบเหลืองจากสหภาพยุโรปในปี พ.ศ.2562 รายงานประมงรายงานว่าจำนวนปลาลดลงอีกทั้งต้องออกทะเลนานกว่าเดิมเนื่องจาก การทำประมงเกินความจำเป็น โดยเฉพาะการถูกรุกล้ำโดยเรือธงชาติจีน นอกจากนี้ สหรัฐอเมริกายังได้ร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนและ เอกวาดอร์ในการจัดการกับปัญหาการค้าฉลามผิดกฎหมาย (American University CLALS and InSight Crime 2022) การเพิ่มขึ้นขององค์กร อาชญากรรมในเอกวาดอร์ยังส่งผลกระทบต่อภาคประมงด้วย แรงงานประมงตกเป็นเหยื่อของการฆาตกรรมและการปล้นกลางทะเล องค์กรอาชญากรรม ยังมักมาควบคุมคู่กับการทุจริต ซึ่งยิ่งทำให้แรงงานประมงถูกผลักดันจากการช่วยเหลือเยี่ยงยาทางกฎหมาย อีกทั้งแรงงานประมงยังไม่มีมาตรการคุ้มครอง ที่ครอบคลุมภายใต้ระบบประกันสังคม และกำลังต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิในการเข้าถึงแหล่งประมง เอกวาดอร์ได้ลงสัตยาบันใน PSMA และเข้าร่วม ในโครงการส่งเสริมความโปร่งใสในภาคประมง (FiTI) ซึ่งเป็นความพยายามในการตอบสนองเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

ทีม ASOSALAN ที่เมืองซาลังโก จังหวัดมานาบิ ประเทศเอกวาดอร์

เครดิต: Gustavo Crespo

3.5.2 แนวโน้มและข้อจำกัดทางนโยบาย

รัฐบาลในเอกวาดอร์มีแนวโน้มเป็นฝ่ายขวาทางการเมืองมากยิ่งขึ้น นับตั้งแต่ผู้นำประชานิยมฝ่ายซ้าย Rafael Correa ดำรงตำแหน่งช่วงสุดท้ายในปี 2017 ตำแหน่งประธานาธิบดีได้สืบทอดจาก Lenin Moreno ผู้ส่งเสริมภาคธุรกิจ มาเป็น Guillermo Lasso อดีตนักเศรษฐศาสตร์จากธนาคารโลก และคนปัจจุบันคือ Daniel Noboa ทายาทของมหาเศรษฐีที่ร่ำรวยที่สุดในเอกวาดอร์ รายงานของกระทรวงต่างประเทศสหรัฐอเมริกา พ.ศ.2566 ระบุว่าแนวโน้มปฏิบัติที่ละเมิดสิทธิแรงงานในหลายกรณี เช่น การคุกคามผู้นำสหภาพแรงงาน และขาดการบังคับใช้กฎหมายในภาคแรงงานที่ไม่เป็นทางการ (Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor 2023) แรงงานประมงต่อสู้เพื่อสิทธิและความเป็นอยู่ของตนเองใน 5 ประเด็นดังนี้:

ความปลอดภัยทางกายภาพ การประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้ความควบคุม (IUU) และการเพิ่มขึ้นขององค์กรอาชญากรรมทำให้แรงงานตกอยู่ในความเสี่ยง เศรษฐกิจของเอกวาดอร์ซึ่งใช้เงินดอลลาร์สหรัฐ และด้วยที่ตั้งซึ่งอยู่ระหว่างโคลัมเบียและเปรูทำให้ประเทศเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญของการค้ายาเสพติด องค์กรแรงงานประมงได้บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการโจมตีทางทะเลที่เพิ่มขึ้น ซึ่งมักจบลงด้วยการถูกลอยทิ้งกลางทะเลหรือเสียชีวิต นอกจากนี้ IUU และองค์กรอาชญากรรมยังเพิ่มความเสี่ยงต่อการค้ามนุษย์และการบังคับใช้แรงงานอีกด้วย ด้านการเยียวยาก็ทำได้ยาก เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านขอบเขตอำนาจศาลที่กำหนดให้แต่ละประเภทคดีต้องยื่นฟ้องศาลที่ต่างกัน อีกทั้งยังมีความกลัวว่าจะถูกตอบโต้

ประกันสังคม เมื่อแรงงานประมงป่วยหรือได้รับบาดเจ็บ พวกเขาไม่สามารถเข้าถึงระบบสาธารณสุขของชาติได้เนื่องจากการเดินทาง แม้ราคาจะเหมาะสม แต่การใช้บริการมักถูกมองว่ากินเวลามากเกินไป ยกตัวอย่างเช่น แรงงานประมงรายงานว่าต้องไปจ่ายเงินทุกเดือนด้วยตนเอง ซึ่งมักต้องเดินทางไปนอกชุมชน นอกจากนี้ สถานที่ให้บริการความคุ้มครองนั้นมักอยู่ไกลจากบ้านของแรงงานประมง ดังนั้นพวกเขาจึงซื้อประกันเอกชน หรือไม่ก็ไม่มีประกันใดๆ เลย

การเข้าถึงสิทธิ การทำประมงที่มากเกินไปจนความจำเป็นผลักดันให้แรงงานประมงต้องออกทะเลไกลขึ้น กฎหมายประมงปี พ.ศ.2563 กำหนดให้แปดไมล์ทะเลแรกนับจากชายฝั่ง ถือเป็นเขตพิเศษในน่านน้ำชายฝั่ง (IEZ) สำหรับแรงงานประมงพื้นบ้าน การบุกรุกของภาคอุตสาหกรรมและการขาดการบังคับใช้กฎหมายของภาครัฐทำให้ผู้นำแรงงานประมงต้องการการคุ้มครองเพิ่มเติม ในเดือนมีนาคม พ.ศ.2566 อดีตประธานาธิบดี Lasso ประกาศให้ IEZ เป็นเขตคุ้มครองทางทะเล (Ministerio del Ambiente, Agua y Transición Ecológica 2023) แรงงานประมงบางคนหวังว่าจะได้ทุนเพิ่มเติมเพื่อติดตาม ตรวจสอบ และควบคุมเพื่อใช้ในการดูแลความเรียบร้อยในเขตดังกล่าว ในขณะที่หลายคนกังวลว่าการเพิ่มหน่วยงานราชการที่ไม่มีงบประมาณรองรับจะยิ่งทำให้แรงงานประมงที่ทำงานถูกกฎหมายลำบากขึ้น โดยไม่ได้ช่วยยับยั้งผู้ที่ทำผิดกฎหมายแต่อย่างใด ทั้งนี้ แรงงานประมงในบางพื้นที่มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับหน่วยงานอุทยาน แต่ยังจำเป็นต้องมีการพูดคุยกันเพิ่มเติม

ความไม่สอดคล้องทางนโยบาย แรงงานประมงในเอกวาดอร์สับสนกับหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลภาคการประมง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่หน่วยงานทับซ้อนกันระหว่างกระทรวง เช่น เจตนาของรัฐบาลในการประกาศพื้นที่ทำประมงของแรงงานประมงพื้นบ้านให้เป็นเขตอนุรักษ์ทางทะเลกลับทำให้พวกเขามีความกังวลเพิ่มขึ้น เนื่องจากจะทำให้พวกเขาต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสองหน่วยงานที่ทำงานแยกจากกันคือกรมประมงและกระทรวงสิ่งแวดล้อม แรงงานประมงบางคนแสดงความเห็นว่าควรมีการปรับให้เป็นกระทรวงประมงเพียงกระทรวงเดียว ขณะที่บางคนเห็นว่าการพัฒนาการสื่อสารและเลิกทำงานแยกส่วนระหว่างกระทรวงจะเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น

ความกลัวและการข่มขู่ต่อสหภาพแรงงาน การจัดตั้งสหภาพแรงงานของภาคอุตสาหกรรมในเอกวาดอร์เป็นเรื่องยาก เนื่องจากประเทศนี้มีท่าทีต่อต้านการจัดตั้งแรงงานมาอย่างยาวนาน แม้ว่ากระทรวงแรงงานจะมีพันธกิจชัดเจนในการตรวจสอบสภาพแรงงานบนเรือที่ท่าเรือ แต่ขีดความสามารถในการทำงานและการเข้าถึงท่าเรือยังอยู่ในระดับต่ำ (ILAB 2024) อุปสรรคเชิงโครงสร้างภายในกฎหมายยังคงมีอยู่ เช่น มีข้อกำหนดให้สหภาพแรงงานต้องมีสมาชิก 30 คนขึ้นไป ขณะที่จำนวนแรงงานประมงบนเรืออุตสาหกรรมถูกกำหนดไว้ที่ไม่เกิน 21 คน ทั้งนี้ยังมีสมาคมแรงงานประมงขนาดเล็กอื่นๆ อยู่ เช่น Marineros de Atún ซึ่งถูกขัดขวางจากการกระทำของนายจ้างที่ต่อต้านสหภาพแรงงานโดยไม่มีใครตรวจสอบ

3.5.3 การจัดตั้งองค์กรของแรงงานประมง

ตารางด้านล่างนี้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรแรงงานประมงพื้นบ้านในเอกวาดอร์ โดยรวมองค์กรแรงงานประมงที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ และตัวอย่างจากกลุ่มขนาดเล็กกลุ่มหนึ่ง

ตารางที่ 4 องค์กรแรงงานประมง เอกวาดอร์

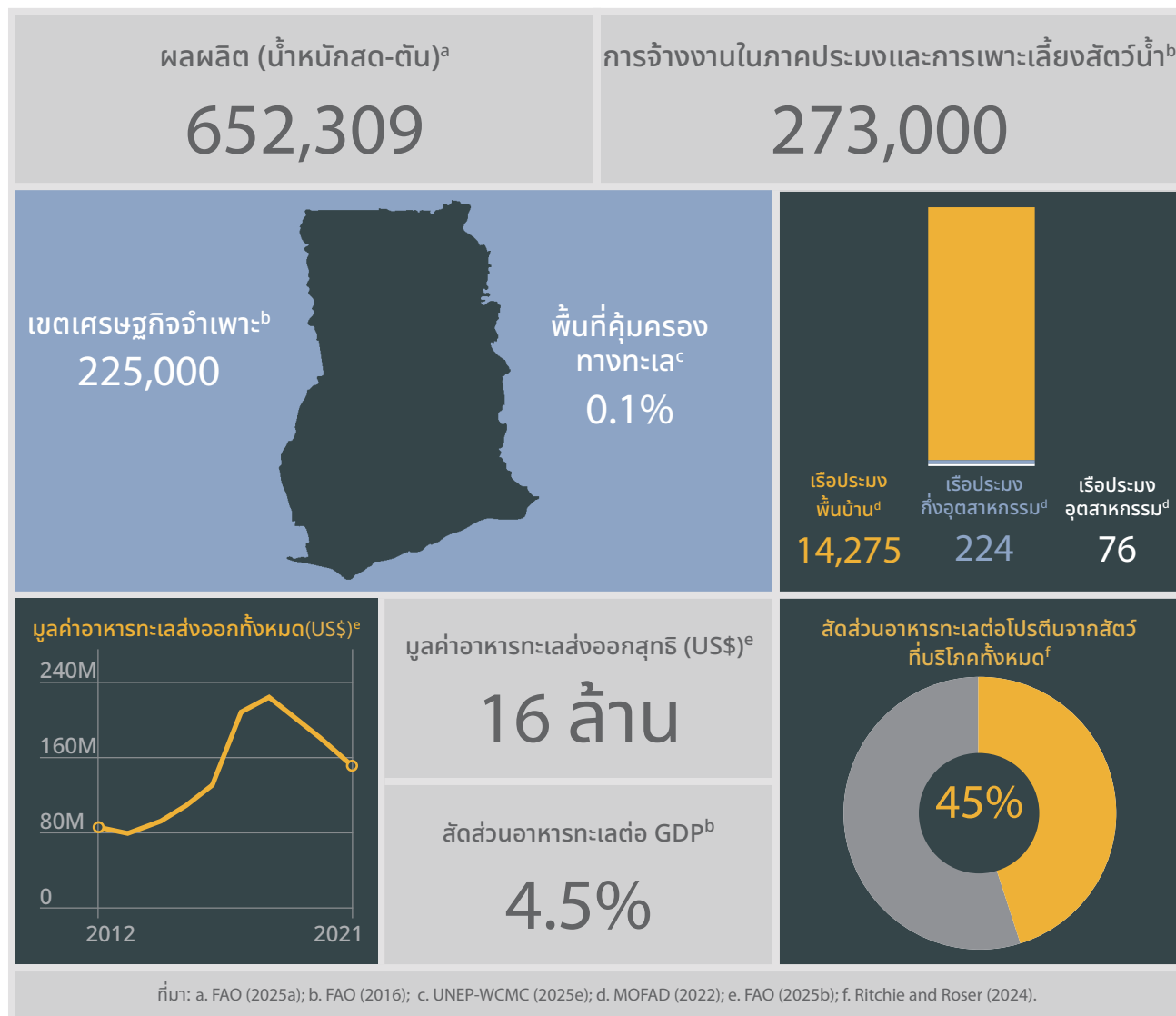
	สหพันธ์สหกรณ์การประมงแห่งชาติของเอกวาดอร์ (FENACOPEC) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2529	สมาคมแรงงานประมงและนักดำน้ำแห่งชาติโก (ASOSALAN) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2559
สมาชิก	เป็นตัวแทนของแรงงานประมงพื้นบ้านแรงงานเอกวาดอร์เกือบ 48,000 คน	20 คน
ประเภทของบริการ	เงินบริจาคและข้าวของเครื่องใช้แก่แรงงานประมง การศึกษาด้านสิทธิ การบันทึกกรณีการละเมิดสิทธิของแรงงานประมง ป้อน้ำมันเฉพาะสำหรับสมาชิก	การทำให้เกิดมูลค่าทางการค้ารวมถึงการเพิ่มมูลค่าสินค้า และการเชื่อมโยงตลาดกับร้านอาหารระดับพรีเมียม
ประเด็นที่ผลักดัน	ความปลอดภัยทางกายภาพ สิทธิทางเศรษฐกิจ สิทธิทางสังคม การทำให้ประเด็นปัญหาของแรงงานประมงเป็นที่รับรู้ การบังคับใช้กฎหมายของรัฐที่ดีขึ้น	การทำให้วิถีทำประมงเป็นที่รู้จัก พัฒนาความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่อุทยาน สนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายที่ดีขึ้น
การเจรจาต่อรอง และค่าสมาชิก	สมาชิกสหกรณ์จ่ายค่าสมาชิกให้แก่สหพันธ์	มีการจ่ายค่าสมาชิก
ความเป็นผู้นำ	Gabriela Cruz เป็นประธาน	Ruben Baque เป็นประธาน

3.5.4 แนวทางต่อไป

กฎระเบียบต่างๆ ของเอกวาดอร์ โดยเฉพาะในด้านการบังคับใช้ต้องได้รับการเสริมสร้างและเพิ่มความพยายามอย่างจริงจัง เอกวาดอร์ให้สัตยาบันในอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล (Maritime Labor Convention) ในปี พ.ศ.2567 แต่การพูดคุยเกี่ยวกับอนุสัญญานี้ 188 ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศยังอยู่ในระยะเริ่มต้นเท่านั้น การตอบสนองต่อแรงกดดันจากนานาชาติไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานประมงทะเล สำหรับภาคการประมงพื้นบ้าน แรงงานประมงเผชิญกับความไม่ปลอดภัยทางกายภาพ ซึ่งจะยิ่งแย่ลงเมื่อการทำประมงเกินขนาดที่ไม่ได้รับการควบคุมหลักพวกเขาให้ออกไปหาปลาไกลชายฝั่งยิ่งขึ้น ในส่วนของภาคอุตสาหกรรม ต้องมีการดำเนินการที่จริงจังกับบริษัททั้งในและต่างประเทศที่ขัดขวางและละเมิดสภาพแรงงาน เช่น การไม่ให้สวัสดิการแรงงานที่บาดเจ็บหรือเกษียณอายุ การประสานงานที่ดีขึ้นในระดับสถาบันจะช่วยตรวจสอบและพัฒนาความมีประสิทธิภาพได้

การเพิ่มขึ้นขององค์การอาชญากรรมและรัฐบาลฝ่ายขวา ทำลายความหวังที่ว่าหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายจะเข้มแข็งยิ่งขึ้น และเอื้อต่อการทำให้แรงงานประมงมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แม้แรงงานประมงจะรู้สึกไม่พอใจกับโครงการที่เน้นให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมแต่พวกเขาก็ยังคงเข้าร่วม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องผสมผสานประเด็นของแรงงานประมงเข้ากับการพูดคุยถกเถียงและการกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมด้วย

3.6 กานา

3.6.1 ภาพรวมอุตสาหกรรม

จำนวนปลาในกานาลดลงอย่างรวดเร็วในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา โดยลดลงประมาณร้อยละ 80 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 (Sarpong 2023) ประเทศกานาบริโภคปลาต่อจำนวนประชากรสูงที่สุดในแอฟริกา โดยปลาคิดเป็นร้อยละ 41 ของโปรตีนจากสัตว์ที่บริโภคทั้งหมด (Ritchie และ Roser 2024) กานาเป็นประเทศที่นำเข้าอาหารทะเลมากกว่าส่งออก โดยอาหารทะเลที่บริโภคมีการนำเข้าถึงร้อยละ 46 และจากจำนวนปลาที่จับในประเทศใช้เพื่อการบริโภคภายในถึงร้อยละ 75-80 (Asiedu, Iddrisu, และ Failler 2023) มีการจ้างงาน 720,000 ตำแหน่งในภาคการประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และแปรรูปสัตว์น้ำ ภาคการประมงมีรากฐานที่ลึกซึ้งและเป็นประเพณีของประเทศ โดยมีหัวหน้าแรงงานประมงและคนขายปลา (แบ่งบทบาทตามเพศ) ที่ยังสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับการดำเนินการในทุกวันนี้ (EJF 2019; Nunoo และคณะ 2015; Osei และคณะ 2024) ความสำคัญของอาหารทะเลในอาหารและวัฒนธรรมของกานาทำให้เป็นประเทศที่นำเข้าอาหารทะเลสุทธิและทำให้แรงงานประมงต้องพยายามมากขึ้นเพื่อรองรับความต้องการการบริโภคปลาของแรงงานกานาต่อไป

กานามีเรือมากกว่า 12,000 ลำ ซึ่งเป็นตัวเลขที่มากกว่าการประเมินขีดความสามารถด้านความยั่งยืน โดยนักวิชาการระบุว่าตัวเลขที่เหมาะสมควรอยู่ระหว่าง 9,000–10,000 ลำ หน่วยงานกำกับดูแลจึงกำลังให้ความสำคัญกับการผลักดันให้แรงงานประมงบางส่วนเปลี่ยนอาชีพ แต่ก็ยังมีอุปสรรคสำคัญหลายประการ เรือประมงในกานามีเรือขนาดเล็กอยู่ด้วย ซึ่งนักวิเคราะห์ในท้องถิ่นหลายคนประมาณการว่าร้อยละ 90 มีบริษัทแม่เป็นแรงงานจีน แม้จะจดทะเบียนในฐานะเรือของกานาก็ตาม ทั้งนี้ เนื่องจากเรือที่เป็นของต่างชาติไม่ได้รับอนุญาตให้ทำประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของกานา ผู้จัดตั้งสหภาพแรงงานที่ทำงานในเรือขนาดเล็กแบบอุตสาหกรรมในกานารายงานว่าเรือเหล่านี้มีสภาพการทำงานที่แย่และมีความไม่เท่าเทียม โดยเฉพาะวิธีที่กักขังและหัวหน้าลูกเรือ (มักเป็นคนจีน) ปฏิบัติต่อลูกเรือที่เป็นแรงงานกานา แนวปฏิบัติที่เป็นปฏิกิริยาต่อสหภาพแรงงานก็เป็นตัวจำกัดความพยายามในการรวมกลุ่ม เนื่องจากกักขังมักปฏิเสธที่จะจ้างแรงงานประมงที่เป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน

3.6.2 แนวโน้มและอุปสรรคทางนโยบาย

กานาได้รับใบเหลืองจากสหภาพยุโรปในปี พ.ศ.2556 แต่ความพยายามในการพัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อต่อต้าน IUU ทำให้ใบเหลืองถูกถอนไปในปี พ.ศ.2558 อย่างไรก็ตาม กานาได้รับใบเหลืองอีกครั้งในปี พ.ศ.2564 เนื่องจากพบว่าขาดการบังคับใช้กฎหมายเพื่อต่อต้าน IUU และจบจนปี พ.ศ.2567 ใบเหลืองยังคงอยู่ (European Commission 2021) นโยบายหลักของกานาในการจัดการกับปัญหาการผลิตเกินกำลังคือการระงับการออกใบอนุญาตการประมงใหม่และการปิดฤดูกาล (แม้ว่าประธานาธิบดีมาฮามาที่ได้รับเลือกตั้งในเดือนธันวาคม พ.ศ.2567 จะประกาศขอยกเว้นสำหรับแรงงานประมง) ในภาคประมงอุตสาหกรรมมาตรฐาน อย่างเช่น การเปลี่ยนประเภทตาข่ายที่อนุญาตให้ใช้ได้ส่งผลเพียงน้อยนิดต่อการทำประมงเกินขนาด ด้านองค์การแรงงานระหว่างประเทศสามารถทำข้อตกลงระหว่างนายจ้างในภาคอุตสาหกรรมและตัวแทนแรงงานผ่านห้องปฏิบัติการ 8.7 (8.7 Accelerator Lab) ซึ่งช่วยสร้างความเห็นชอบจากทุกภาคส่วนและนำไปสู่การให้สัตยาบันในอนุสัญญาฉบับที่ 188

การทำประมงพื้นบ้านในกานา

เครดิต: มูลนิธิความยุติธรรมเชิงสิ่งแวดล้อม

การจับสัตว์น้ำที่ไม่ตั้งใจโดยผิดกฎหมาย ทศวรรษที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามใหม่ในการต่อต้านการขนถ่ายกลางทะเลที่เรียกว่า *ไซโก (saiko)* แนวปฏิบัตินี้รวมถึงการที่อวนลากขายสัตว์ที่ไม่ได้ตั้งใจจับมา (ปลาขนาดเล็กสำหรับแรงงานประมงเรือแคนู) ให้แก่เจ้าของเรือแคนู ซึ่งจะนำสัตว์เล็กเหล่านั้นไปขายที่ตลาดท้องถิ่น การห้ามจับปลาไซโกอาจหยุดแรงงานประมงเรือแคนูไม่ให้ล่าปลาเหล่านั้นขึ้นฝั่ง แต่กลายเป็นว่าเรืออวนกลับนำปลาเหล่านั้นขึ้นฝั่งแทน หรือทิ้งปลาเล็กปลาน้อยเหล่านั้นไปซึ่งเป็นผลเสียต่อแรงงานประมงพื้นบ้าน ดังที่ได้กล่าวถึงก่อนหน้านี้ รัฐบาลยังได้ดำเนินนโยบายที่ต้องการควบคุมการทำประมงในภาคประมงพื้นบ้านด้วย

การมีส่วนร่วมและการวางแผนช่วงเปลี่ยนผ่านอย่างเป็นธรรม แรงงานประมงเข้าใจถึงความจำเป็นในการจัดการกับปัญหาจำนวนปลาที่ลดลง แต่วิธีการที่ใช้ในการออกกฎระเบียบกลับเป็นนโยบายจากบนลงล่างและเป็นแนวทางแบบดั้งเดิม ประการแรก แรงงานประมงรู้สึกไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการสนทนาแลกเปลี่ยนในเรื่องดังกล่าวนี้ นโยบายการจัดการร่วมที่นำองค์กรแรงงานประมงเข้ามาเป็นส่วนร่วมในการสนทนาเพิ่งเริ่มในปี พ.ศ.2566 แต่นโยบายจัดการการประมงเริ่มดำเนินการก่อนหน้านี้แล้ว ประการที่สอง แรงงานประมงและผู้แปรรูปอาหารทะเลที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายนี้กลับได้รับความช่วยเหลือที่น้อยมาก ตัวอย่างเช่น แรงงานประมงได้รับข้าวหนึ่งถุงและน้ำมันจำนวนหนึ่งเท่านั้น ซึ่งไม่ได้เพียงพอต่อการใช้ชีวิตสองเดือนในช่วงที่ปิดฤดูกาล ผู้สมัครกรุปทางสิ่งแวดล้อมได้เน้นย้ำถึงโครงการทางเลือกในการดำรงชีวิต (Alternative Livelihoods Program) ของ USAID ว่าเป็นวิธีบรรเทาผลกระทบด้านลบทางสังคมของข้อจำกัดนี้ ทั้งนี้โครงการได้มุ่งกลุ่มเป้าหมายไปที่เยาวชนและความช่วยเหลือจึงไปถึงแรงงานประมงผู้ใหญ่ที่ได้รับผลกระทบน้อยมาก การขาดความช่วยเหลือนี้ทำให้การทำงานขององค์กรแรงงานประมงอ่อนแอลง แรงงานประมงมีการต่อต้านและไม่ปฏิบัติตาม

ความไม่เป็นทางการและประเพณีที่กำลังเปลี่ยนไป รากฐานทางประเพณีของภาคการประมงพื้นบ้านกำลังเผชิญกับความท้าทายในยุคร่วมสมัยนี้ ยกตัวอย่างเช่น บทบาทของหัวหน้าแรงงานประมงและแม่ค้าขายปลา จากที่เคยเป็นสิ่งที่ทรงพลังกลับกลายเป็นเรื่องการเมืองมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการสร้างการเปลี่ยนแปลง (Apetorgbor 2018) การเมืองที่แทรกซึมอาจส่งผลกระทบต่อจัดการเงินอุดหนุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิงด้วย การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ผนวกกับความเห็นต่างด้านกลยุทธ์ ส่งผลให้ประมงพื้นบ้านเกิดความแตกแยก บางคนระบุว่า การขาดความเป็นทางการของภาคประมงพื้นบ้าน อันหมายถึงการจ่ายภาษีเพียงน้อยนิด ทำให้รัฐบาลให้ความสำคัญกับภาคส่วนนี้น้อย องค์กรอย่าง GNCFC จึงส่งเสริมความพยายามในการทำให้ภาคประมงพื้นบ้านเข้าสู่ระบบ โดยขึ้นทะเบียนทั้งเจ้าของเรือและลูกจ้าง แน่แน่นอนว่าการเข้าสู่ระบบย่อมมาควบคู่กับเรื่องภาษี แต่ผู้นำเชื่อว่าจะทำให้รัฐบาลหันมาฟังเสียงของพวกเขามากยิ่งขึ้น

การทำลายข้อตกลงทางสังคมแบบเดิม รูปแบบการจัดการประมงในภาคประมงพื้นบ้านตั้งอยู่บนฐานของความไว้วางใจ ไม่ได้มีสัญญาแต่อย่างใด จึงทำให้การสร้างการเปลี่ยนแปลงใดๆ เป็นไปได้ยาก ผู้แปรรูปอาหารทะเล (ผู้หญิง) จะให้เงินแก่แรงงานประมง (ผู้ชาย) เพื่อออกไปหาปลา อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์ที่ปลามีน้อย แรงงานประมงบางคนอาจหันไปใช้วิธีทำประมงที่ทำลายล้าง เช่น ใช้สารเคมีหรือระเบิด หรืออาจนำปลาที่จับได้ไปขายที่อื่นที่ราคาดีกว่าและบอกกับผู้ที่จ่ายเงินว่าหาปลาไม่ได้เลย ธนาคารเพื่อการพัฒนา และองค์กรพัฒนาเอกชนบางแห่งได้พยายามรวมกลุ่มผู้แปรรูปอาหารทะเลเพื่อพัฒนาสถานะทางการเงิน ให้ความรู้ในการสังเกตว่าปลาที่จับโดยสารเคมีหรือระเบิดเป็นอย่างไร เพื่อที่จะช่วยให้ผู้หญิงนำผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพมากขึ้นเข้าสู่ตลาด อย่างไรก็ตาม ไม่มีข้อมูลชัดเจนว่าการทำเช่นนี้ทำให้ผู้หญิงได้เงินมากขึ้นหรือไม่ แต่ที่ชัดเจนคือแรงงานประมงอาจสูญเสียความไว้วางใจจากผู้หญิง หากถูกปฏิเสธไม่รับปลาหลายๆ ครั้ง

เจ้าของที่แท้จริง ปัญหาหลักของเรือสัญชาติกานาคือแท้จริงแล้วมีต่างชาติเป็นเจ้าของเรืออวนลากหลายลำ นอกจากจะเป็นเรื่องผิดกฎหมายตามกฎหมายประมงแล้ว การมีอยู่ของหุ้นส่วนเงาทำให้เกิดปัญหาใหญ่ด้านความรับผิดชอบด้านการประมง ตัวอย่างเช่น โครงการ Alliance 8.7 Accelerator Lab ได้นำผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งรัฐบาล แรงงาน และภาคธุรกิจเข้ามาเจรจาต่อรองเพื่อสภาพการจ้างงานที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากหุ้นส่วนเงาผิดกฎหมาย จึงไม่ได้เข้าร่วมในการเจรจาด้วย

การขาดการควบคุมท้องถิ่น กัปตันเรือมักเป็นแรงงานต่างชาติซึ่งถูกจ้างและตอบโจทย์ผู้ลงทุน ทำให้คนกานาซึ่งเป็นลูกเรือบนเรืออวนลากไม่มีโอกาสเติบโตในสายงานได้ ช่องโหว่ทางกฎหมายที่ทำให้การปฏิบัตินี้เกิดขึ้นมักทำให้เจ้าของบริษัทประมงตออยู่ในวงจรหนี้สิน ผลกำไรส่วนใหญ่ตกอยู่ที่ผู้ลงทุนและอำนาจการควบคุมอยู่ในมือของคนต่างชาติที่เป็นเจ้าของ

3.6.3 การจัดตั้งองค์กรของแรงงานประมง

ตารางด้านล่างนี้แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของทั้งสมาคมและสหภาพแรงงานในภาคส่วนนี้ ซึ่งประกอบด้วยสมาคมเจ้าของเรือแคนู ลูกเรือและผู้แปรรูป และสหภาพแรงงานหนึ่งแห่งที่จัดตั้งลูกเรือประมงในเรืออุตสาหกรรม ผู้แปรรูปอาหารทะเลส่วนใหญ่เป็นสมาชิกขององค์กรที่จัดตั้งแยกจากกัน และนำโดยผู้หญิง ซึ่งไม่ได้นำมารวมในตารางนี้

ตารางที่ 5 องค์กรแรงงานประมง กานา

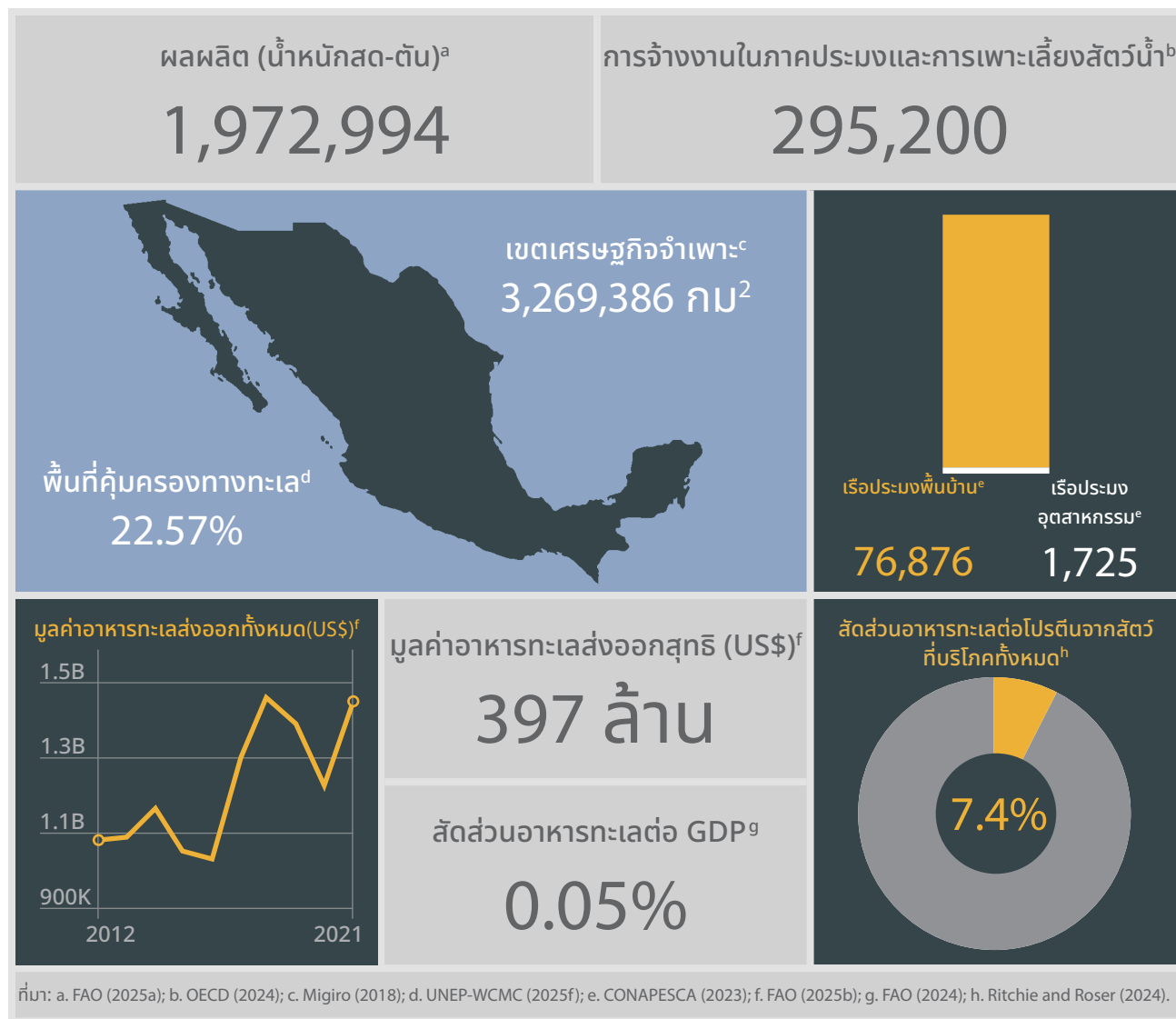
	สภาเรือประมงแคนูแห่งชาติกานา (GNCFC) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2536	สมาคมเจ้าของเรือแคนูและเครื่องมือประมงแห่งประเทศกานา (CaFGOAG) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2564	สหภาพแห่งชาติของแรงงานขนส่งสินค้าและแรงงานทั่วไป (NUTEG) ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2550	สหภาพแรงงานแห่งชาติของคนประจำเรือ พนักงานท่าเรือ และแรงงานที่เกี่ยวข้อง (NUSPAW) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2560	สหภาพแรงงานเกษตรกรรมทั่วไป (GAWU) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2502
สมาชิก	120,000 คน	2,200 คน	2,321คน	1,532 คน	23,000 (ในหลายภาคส่วน)
ประเภทการบริการ	การศึกษา การเพิ่มขีดความสามารถของหัวหน้าแรงงานประมง	การศึกษาของสมาชิก การเจรจาต่อรองเพื่อปรับโครงสร้างค่าตอบแทน	การศึกษาของสมาชิก	การเจรจาแบบไตรภาคีเพื่อค่าจ้างที่ดีขึ้น	โครงการเฝ้าระวังชุมชน การศึกษา และการรณรงค์
ประเด็นที่ผลักดัน	อนุสัญญาฉบับที่ 188, การบังคับใช้ในการจัดการประมง, การเพิ่มปริมาณเชื้อเพลิงน้ำมัน	อนุสัญญาฉบับที่ 188	อนุสัญญาฉบับที่ 188, ประกันสังคม, สุขภาพและความปลอดภัย	อนุสัญญาฉบับที่ 188, การทำงานที่มีคุณค่าของแรงงานประมง, การพัฒนาแนวปฏิบัติการจัดการงาน, การตรวจสอบแรงงานที่เพิ่มขึ้นและดีขึ้น	อนุสัญญาฉบับที่ 188, พื้นที่ปลอดแรงงานเด็กในภูมิภาค Lake Volta
การเจรจาต่อรองและค่าสมาชิก	เริ่มเก็บค่าสมาชิกประมาณ 12 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี ต่อคน ค่าลงทะเบียนเรือลำละ 8 ดอลลาร์สหรัฐฯ	7.50–22.50 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี (ขึ้นอยู่กับตำแหน่งในองค์กร)	บางคนจ่ายค่าสมาชิก	ไม่ได้เก็บ เนื่องจากมีการขัดขวางสหภาพแรงงาน	เก็บค่าสมาชิก
ความเป็นผู้นำ	Nana Jojo Solomon เป็นประธาน	Nana Kweigyah เป็นประธาน	Desmond Sackey เป็นเลขาธิการ	Michael Angmor เป็นเลขาธิการ	Andy Tagoe เป็นเลขาธิการ

3.6.4 แนวทางต่อไป

กานาได้ให้คำมั่นสัญญาในการพัฒนาความเป็นอยู่ของแรงงานประมงควบคู่ไปกับการปกป้องสิ่งแวดล้อม นโยบายการบริหารจัดการร่วมแม้จะยังอยู่ในช่วงเริ่มต้น แต่ก็สะท้อนถึงความตั้งใจของรัฐบาลที่จะเปิดโอกาสให้แรงงานประมงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โครงการ 8.7 Accelerator Lab ขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศก็ได้อำนวยความสะดวกซึ่งนำไปสู่การเพิ่มค่าจ้างแรงงานประมงในเรืออุตสาหกรรม

ความท้าทายสำคัญในการดำเนินงานนี้ต่อไปคือขีดความสามารถ ปัจจุบันกานาพึ่งพาทุนภายนอกจากสหรัฐอเมริกา มูลนิธิความยุติธรรมเชิงสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรแรงงานระหว่างประเทศเพื่อขับเคลื่อนนโยบายบริหารจัดการร่วม การเสริมสร้างศักยภาพในการจัดตั้ง และความช่วยเหลือทางสังคมและการเปลี่ยนผ่าน หากทุนสิ้นสุด แรงงานกังวลว่าหน่วยงานกำกับดูแลจะกลับมาดำเนินการต่างๆ ในแบบเดิม นอกจากนี้ยังมีอีกหลายสิ่งที่ต้องทำในภาคส่วนอุตสาหกรรมเพื่อให้องค์กรแรงงานได้มีส่วนร่วมที่ดีขึ้น และจัดการทำผิดกฎหมายของผู้ที่เป็นเจ้าของหรือผู้ถือผลประโยชน์ที่แท้จริง

3.7 เม็กซิโก

3.7.1 ภาพรวมอุตสาหกรรม

เม็กซิโกเป็นประเทศที่มีเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (EEZ) ใหญ่ที่สุดเป็นอันดับที่ 13 ของโลก ทั้งนี้ ตั้งแต่ทศวรรษที่ 2520 เป็นต้นมา เม็กซิโกพยายามปกป้องเขตดังกล่าวในฐานะพื้นที่ของตน ความขัดแย้งจึงเกิดขึ้นตามมา ผสมกับการปฏิรูประบบเศรษฐกิจเสรีนิยมใหม่ในช่วงทศวรรษ 2530 ซึ่งได้ยุติการสนับสนุนองค์กรแรงงานประมงพื้นบ้าน และทำให้เกิดการแสวงประโยชน์จากทรัพยากรประมงอย่างเกินขีดจำกัด (Bennett 2017) พ.ร.บ.การอนุรักษ์และจัดการประมงของสหรัฐอเมริกา พ.ศ.2519 ได้เน้นถึงอำนาจอธิปไตยในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของสหรัฐฯ แต่มีข้อยกเว้นกับปลาที่เคลื่อนย้ายในวงกว้าง ซึ่งอนุญาตให้เรือสหรัฐอเมริกาจับปลาในน่านน้ำของเม็กซิโก⁵ ในช่วงทศวรรษ 2520 เม็กซิโกจึงตอบโต้ด้วยการส่งเรือจับกุ้งเข้าไปในน่านน้ำของสหรัฐอเมริกา ด้านสหรัฐอเมริกาตอบโต้ด้วยการเก็บค่าการทำหน้าที่การทำหน้าที่ของเม็กซิโกต้องหยุดชะงัก และตามมาด้วยการคว่ำบาตร โดยกล่าวหาว่าแรงงานประมงเม็กซิกันที่หาปลาน้ำไม่มีมาตรการในการปกป้องโลมาอย่างเพียงพอ (Rosendahl 1984) ปัจจุบัน เม็กซิโกเป็นผู้ผลิตทูน่ากระป๋องที่ใหญ่ที่สุดเป็นอันดับ 5 ของโลก แต่ไม่มีการส่งออก (FAO 2024)

เม็กซิโกได้รับความสนใจที่สำคัญจากโครงการทางด้านการอนุรักษ์มหาสมุทรจากสหรัฐอเมริกา ข้อมูลจาก The International Sustainable Seafood Foundation (ISSF) ระบุว่า ปัจจุบัน เม็กซิโกมีโครงการพัฒนาด้านประมง (FIPs) ที่มากที่สุด ตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 2530 หลายสิบโครงการได้พยายามพัฒนาแนวปฏิบัติเพื่อการจัดการประมง แต่เพิ่งมีไม่กี่โครงการที่ลงทุนเพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรแรงงานประมง (Basurto และคณะ 2020) ทั้งนี้ ในปัจจุบันมีโครงการจำนวนมากที่ออกแบบมาเพื่อสนับสนุนชุมชนแรงงานประมงและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรแรงงานประมง

3.7.2 แนวโน้มและอุปสรรคทางนโยบาย

นโยบายประมงของเม็กซิโกได้ผ่านมามากหลายช่วง ตั้งแต่การแทรกแซงของรัฐเพื่อสนับสนุนแรงงานประมง ไปจนถึงกลยุทธ์ตลาดเสรีที่ลดการสนับสนุนจากรัฐเพื่อเปิดให้ภาคประมงได้เข้าสู่การแข่งขันรูปแบบใหม่ สหกรณ์มีบทบาทสำคัญในการจัดตั้งและเชื่อมต่อชุมชนประมงเพื่อผลักดันนโยบายของรัฐและรักษาผลประโยชน์ของสมาชิก เช่น ใบอนุญาตประมงและเงินอุดหนุนอุปกรณ์ประมง แต่สถานการณ์ได้เปลี่ยนไปตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 2520 การคว่ำบาตรทางการค้าบีบให้แรงงานประมงต้องลงทุนในอุปกรณ์ใหม่ ในขณะที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐลดลง อีกทั้งกฎหมายการประมงของรัฐบาลกลางปี พ.ศ.2537 ยังซ้ำเติมสถานการณ์ของสหกรณ์ประมง โดยยกเลิกสิทธิการเข้าถึงทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีมูลค่า ซึ่งเคยเป็นสิทธิพิเศษของสหกรณ์ (Bennett 2017) กฎหมายใหม่ว่าด้วยสหกรณ์ถูกประกาศใช้ในปี พ.ศ.2537 เช่นกัน ซึ่งเปิดให้มีการจัดตั้งสหกรณ์อาศัยสมาชิกเพียง 5 คน ส่งผลให้ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในภาคประมงแตกร้าวมากยิ่งขึ้น

เมื่อข้อตกลง NAFTA มีผลบังคับใช้ในช่วงปี พ.ศ.2537 เม็กซิโกถูกกดดันมากขึ้นให้รัฐลดการแทรกแซงเศรษฐกิจและเปิดรับการลงทุนจากภาคเอกชนมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ภาคประมงถูกครอบงำโดยกลไกทางการเงินมากเกินไป ทรัพยากรปลาในทะเลก็ถูกใช้จนร่อยหรอ (Bennett 2017)

ผู้นำจากสหพันธ์สหกรณ์ทั้ง 41 แห่งที่เป็นสมาชิกของ CONMECOOP ถ่ายรูปกลุ่มที่ทำเรือเมืองลาปาซ ประเทศเม็กซิโก ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2567

เครดิต: Judy Gearhart

ด้านองค์กรสิ่งแวดล้อมทั้งในประเทศและระหว่างประเทศได้หาวิธีเพิ่มความก้าวหน้าในการจัดการประมงที่ยั่งยืน โดยพบว่ากลุ่มสหกรณ์เป็นพันธมิตรที่สำคัญที่มีบทบาทในการเผยแพร่แนวปฏิบัติในการทำประมงที่ดีและการจัดการทรัพยากรที่ใช้ร่วมกัน (Basurto และคณะ 2020)

ในช่วงการบริหารจัดการของประธานาธิบดี Lopez Obrador แรงงานประมงที่พยายามแสวงหาการสนับสนุนเชิงกลยุทธ์กลับพบว่าความต้องการของพวกเขาถูกกลืนไปกับกับโครงการสนับสนุนหลักที่ชื่อว่า Bienpesca ซึ่งให้เงินแรงงานประมงที่ขึ้นทะเบียนทุกคนในจำนวน 7,200 เปโซต่อปี⁶ ผู้จัดตั้งองค์กรแรงงานประมงให้สัมภาษณ์ว่าโครงการดังกล่าวเป็นการทดแทนที่ไม่เหมาะสมกับการสนับสนุนเชิงกลยุทธ์ที่ภาคส่วนต้องการ ด้านประธานาธิบดี Claudia Sheinbaum ได้ให้คำมั่นว่าจะเพิ่มเงินสนับสนุนในโครงการ Bienpesca และกลุ่มผู้จัดตั้งองค์กรแรงงานประมงก็รายงานว่ารู้สึกมีกำลังใจในการแต่งตั้งรัฐบาลชุดใหม่ รวมถึงโอกาสในการเปิดเวทีพูดคุยกับภาครัฐ โดยสหกรณ์แรงงานประมงได้รับรู้ประเด็นปัญหาที่ต้องการปฏิรูปหลายด้าน ดังนี้

ความโปร่งใสและการสนทนาเชิงสังคม กฎหมายของเม็กซิโกได้จัดตั้งสภาแห่งชาติด้านการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (CONAPESCA) รวมถึงหน่วยงานระดับรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีหน้าที่รับฟังแรงงานประมงและจัดการกับข้อกังวลของพวกเขาผ่านกระบวนการสนทนาเชิงสังคมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ กระบวนการนี้ถูกละเลยตลอด 6 ปีที่ผ่านมา

การตรวจสอบและติดตาม แรงงานประมงประมาณการว่า มากกว่าร้อยละ 40 ของการทำประมงเกิดขึ้นอย่างลับๆ ซึ่งเป็นการละเมิดใบอนุญาตการประมง ขณะที่ความพยายามในการดำเนินนโยบายการบริหารจัดการประมงอย่างมีความรับผิดชอบมักนำโดยสหกรณ์ ผลที่ตามมาคือ แรงงานประมงต้องรับภาระจัดหาทุนและตรวจสอบกิจกรรมในแหล่งประมงของพวกเขาเอง เช่น หากต้องมีการจับกุมเกิดขึ้น พวกเขาต้องจ่ายค่าน้ำมันและต้องจัดหาเรือเพื่อพาตัวแทนจาก CONAPESCA และกองทัพอากาศไป ณ จุดที่เกิดการละเมิด

ความรุนแรงในทะเล ในทะเลแคริบเบียน มหาสมุทรแปซิฟิก และอ่าวเม็กซิโก แรงงานประมงและชุมชนได้รับผลกระทบจากการค้ามนุษย์และค้ายา ข้อเท็จจริงที่ว่าพวกเขาไม่ได้รับการคุ้มครองโดยเจ้าหน้าที่รัฐ และต้องออกค่าใช้จ่ายเพื่อการเฝ้าระวังติดตามเอง จึงทำให้แรงงานประมงมีความเสี่ยงต่อการถูกรีดไถและความรุนแรงรูปแบบอื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นบริเวณชายฝั่ง

ความไม่สอดคล้องทางนโยบาย การจัดการประมงส่วนใหญ่ผ่านระบบการให้อนุญาตแก่แรงงานประมง การปฏิรูปกฎหมายสหกรณ์ในทศวรรษที่ 2520 ทำให้ความเป็นระบบของกระบวนการลดลง และง่ายต่อการถูกละเมิด เนื่องจากทำให้บทบาทของสหกรณ์ในการแจกจ่ายใบอนุญาตอ่อนแอลง แรงงานประมงกำลังเรียกร้องให้มีการทบทวนระบบการอนุญาตอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง เพื่อที่จะบริหารจัดการประมงได้อย่างยั่งยืนขึ้น

ขาดการศึกษาวิจัย เนื่องจากระบบใบอนุญาตขาดการจัดการที่ดี และระบบติดตามตรวจสอบของรัฐอ่อนแอ จึงไม่มีข้อมูลอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับสถานะของอุตสาหกรรมประมงของเม็กซิโก รวมถึงจำนวนและขนาดเรือที่ยังคงทำประมง และประเภทอุปกรณ์ที่ใช้

การเงิน แรงงานประมงเผชิญกับความยากลำบากในการแข่งขันกับสากล เนื่องจากรัฐบาลไม่มีการสนับสนุนสาธารณูปโภคพื้นฐาน ในขณะที่ประเทศอื่นๆ รัฐบาลมีการสนับสนุนค่าน้ำมันและอุปกรณ์ให้กับแรงงานประมง

3.7.3 การจัดตั้งองค์กรของแรงงานประมง

สหกรณ์มีประวัติความเป็นมาในเม็กซิโกอย่างยาวนาน โดยย้อนกลับไปได้ตั้งแต่สมัยยุคการปฏิวัติ โดยสหกรณ์ประมงมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการและให้สิทธิในการใช้ทรัพยากรทางทะเล แต่บทบาทเหล่านี้ถูกปรับลดไปอันเป็นผลมาจากการปฏิรูปนโยบาย สหกรณ์แรงงานประมงเม็กซิกันมีประมาณ 300 แห่ง ซึ่งเป็นตัวแทนของแรงงานประมงราว 30,000 คน โดยมีตั้งแต่สหกรณ์ประมงพื้นบ้านของนักดำน้ำไปจนถึงสหกรณ์ขนาดใหญ่ของแรงงานประมงกึ่งอุตสาหกรรม (Garcia Lozano และคณะ 2023) เป็นที่น่าสนใจว่าสหกรณ์มีความหลากหลายทั้งในเชิงขนาดและรูปแบบ บางสหกรณ์มีสมาชิกเพียง 5 คน โดยทุกคนเป็นคนในครอบครัว ในขณะที่บางสหกรณ์มีลักษณะมีชุมชนเป็นฐาน (Frawley, Finkbeiner และ Crowder 2019)

ผู้นำสหกรณ์ที่สัมภาษณ์ระบุว่า พวกเขาเผชิญความยากลำบากในการทำให้แรงงานประมงชายปลาที่จับได้ผ่านสหกรณ์ซึ่งเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมเล็กน้อยเพื่อใช้เป็นทุนบริหารจัดการ เมื่อสหกรณ์ประมงสูญเสียบทบาทในการผลักดันนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อแรงงานประมง การรักษาความเข้มแข็งของกลุ่มจึงเกิดยากขึ้น สหกรณ์หลายแห่งหันไปขอการสนับสนุนจากกลุ่มสิ่งแวดล้อม เพื่อผลักดันโครงการที่สามารถฟื้นฟูจำนวนปลาในทะเล และช่วยรวมสมาชิกให้มีเป้าหมายร่วมกัน

สหกรณ์ต่างๆ รวมตัวกันเป็นสหพันธ์ในระดับภูมิภาคและสมาพันธ์ระดับชาติ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนและผลักดันนโยบายของรัฐที่เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิก สมาพันธ์สหกรณ์ระดับชาติสองแห่งให้ภาพรวมเกี่ยวกับความพยายามในการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจและการคุ้มครองทางสังคมที่เข้มแข็งยิ่งขึ้นแก่แรงงานประมง แห่งแรก สมาพันธ์สหกรณ์ประมงแห่งชาติ (CONACOOP) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2537 และเป็นตัวแทนของสหกรณ์ทั้งหมด 638 แห่ง ซึ่งมีสมาชิกเกือบ 33,000 คน ใน 14 รัฐของเม็กซิโก แห่งที่สองคือ สมาพันธ์แรงงานประมงและผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแห่งเม็กซิโก (CONMECOOP) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2557 โดยมีสมาชิกในขณะก่อตั้งจาก 11 รัฐ ปัจจุบันมีสหพันธ์ 41 แห่ง มาจาก 15 รัฐ จากทั้งหมด 17 รัฐที่ติดชายฝั่งในประเทศเม็กซิโก โดยประกอบด้วยสหกรณ์ทั้งหมด 500 แห่ง และสมาชิก 35,000 คน ตารางที่ 6 แสดงภาพรวมของสองสมาพันธ์และจำนวนสหกรณ์ที่สังกัดแต่ละสหพันธ์

ตารางที่ 6 องค์กรแรงงานประมง เม็กซิโก

	สมาพันธ์แรงงานประมงและผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแห่งเม็กซิโก (CONMECOOP) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2557	สมาพันธ์สหกรณ์ประมงแห่งชาติ (CONACOOP) ก่อตั้งในปี พ.ศ.2537
สมาชิก	41 สหพันธ์ ใน 15 รัฐ สมาชิก 35,000 คน	42 สหพันธ์ ใน 11 รัฐ สมาชิก 33,000 คน
ประเภทของบริการ	สนับสนุนสหกรณ์ในด้านการขอรับและการบริหารจัดการใบอนุญาตหรือสัมปทานประมง การแลกเปลี่ยนแนวทางและกลยุทธ์ระหว่างสหกรณ์ (เช่น การติดตามตรวจสอบการประมง) และการเชื่อมโยงสหกรณ์เข้ากับโครงการสนับสนุนด้านเทคนิค	สนับสนุนสหกรณ์ในการขอรับและจัดการกับใบอนุญาตประมงหรือสัมปทาน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกลุ่มเกี่ยวกับกลยุทธ์ต่างๆ (เช่น การติดตามตรวจสอบการประมง)
ประเด็นที่ผลักดัน	รณรงค์ให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมประมงทั้งในด้านการผลิตและการค้า	
การเจรจาต่อรองและค่าสมาชิก	แรงงานประมงชายปลาผ่านสหกรณ์ ซึ่งมีค่าธรรมเนียม และสหกรณ์จ่ายค่าบำรุงให้แก่สมาพันธ์	
ความเป็นผู้นำ	Jose Luis Carillo Gallaz เป็นประธาน	Aureliamo Aldama Rivera เป็นประธาน

3.7.4 แนวทางต่อไป

แรงงานประมงพื้นบ้านเม็กซิโกประสบปัญหาเกี่ยวกับโครงการสิ่งแวดล้อมมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะกฎจากรัฐบาลกลางที่กำหนดฤดูห้ามทำประมง ความพยายามในการจัดการประมงเหล่านี้มักเป็นการสั่งการแบบบนลงล่างและแข็งตัว โดยเฉพาะเมื่อเป็นกฎที่มาจากรัฐบาลกลางมากกว่ารัฐบาลท้องถิ่น มาตรการเหล่านี้มักดำเนินการโดยไม่ได้รับฟังความคิดเห็นจากแรงงานประมงมากนักจึงมักสร้างความเป็นปรปักษ์ระหว่างแรงงานประมงและองค์กรด้านสิ่งแวดล้อม CONMECOOP จึงหาวิธีเปิดรับและใช้ประโยชน์จากโครงการต่างๆ ด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความยืดหยุ่น โดยใช้การพัฒนาพื้นที่คุ้มครองทางทะเล เขตห้ามจับปลา และฤดูห้ามทำประมงเป็นจุดเริ่มต้นในการประสานงานกัน โครงการที่ลงทุนมากขึ้นในการพัฒนาภาวะผู้นำของแรงงานประมง และผลจากการอนุรักษ์ทางทะเลเข้ากับมาตรการที่ช่วยเพิ่มรายได้และสวัสดิการของแรงงานประมง จะช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดี และวางรากฐานสำหรับโครงการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในระยะยาว

4. อะไรที่ส่งเสริมและขัดขวางการรวมกลุ่มของแรงงานประมง?

รายงานฉบับนี้มุ่งวิเคราะห์แนวทางที่องค์กรแรงงานประมงใช้ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและสร้างอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐและภาคเอกชน โดยตั้งจากสมมติฐานที่ว่า การจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจะต้องอาศัยการพัฒนาระบบไหลเวียนของข้อมูลรัฐและแนวทางในการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะเอื้อให้แรงงานประมงสามารถเจรจาทอรองกับนายจ้างและผู้มีบทบาทในภาคธุรกิจได้ ทั้งนี้ ในแต่ละประเทศที่หยิบยกมา แรงงานประมงเผชิญกับความท้าทายที่สะท้อนว่าการไหลเวียนของข้อมูลยังไม่เพียงพอและมีความจำเป็นให้รัฐเข้ามามีบทบาทมากขึ้นผ่านโครงการต่างๆ และยังขาดการเชื่อมโยงระหว่างบรรษัทข้ามชาติ (TNC) กับองค์กรด้านสิทธิของแรงงานประมงในภาพรวม แม้ในแต่ละประเทศจะมีความท้าทายและปัจจัยที่กระตุ้นให้แรงงานประมงรวมกลุ่มแตกต่างกันไป แต่ก็มีประเด็นร่วมบางอย่างที่ควรนำมาพิจารณาส่งเสริมการมีส่วนร่วมของแรงงานประมงในการกำหนดนโยบายและในการดำเนินโครงการต่างๆ

4.1 ความท้าทายในการรวมกลุ่ม

องค์กรแรงงานประมงแต่ละประเภทพบเจอความท้าทายที่ใกล้เคียงกัน แม้จะมีขนาดขององค์กรที่ต่างกัน 3 ใน 4 ปัญหาที่หยิบยกขึ้นมานี้เป็นปัญหาร่วมของทั้งประมงพื้นบ้านและประมงอุตสาหกรรมซึ่งประกอบด้วยความไม่สอดคล้องทางนโยบายและการไม่บังคับใช้กฎหมายคุ้มครองแรงงานประมง ความโดดเดี่ยวและการไม่สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือเมื่ออยู่กลางทะเล การเข้าไม่ถึงบริการที่ทำเรือ และสุดท้ายคือการขาดความโปร่งใสเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของเรือและความรับผิดชอบของบริษัทจัดหางาน ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแรงงานประมงข้ามชาติ

การปราบปรามสิทธิในการรวมตัว และความไม่สอดคล้องทางนโยบาย ในแต่ละประเทศ แรงงานประมงเผชิญกับปัญหาสมรสกันทั้งจากข้อจำกัดด้านกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในการรวมตัวและความขัดแย้งทางนโยบายซึ่งเป็นตัวจำกัดการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของแรงงานแรงงานแรงงานอินโดนีเซียซึ่งนับเป็นกลุ่มใหญ่ของแรงงานข้ามชาติในการทำประมงนอกน่านน้ำมักตกหล่นจากการได้รับการดูแลหรือคุ้มครองจากรัฐ ดังที่มีข้อขัดแย้งด้านอำนาจหน้าที่ระหว่างกระทรวงแรงงานและกระทรวงคมนาคมซึ่งได้กล่าวถึงไปก่อนหน้านี้ ประเทศเองก็มีกฎหมายที่ขัดแย้งกันเกี่ยวกับค่าแรงและช่วงเวลาพักสำหรับแรงงานประมงบนเรือในประเทศ (Mochtar และคณะ 2023) ในไต้หวัน ระบบวีซ่าที่ผูกติดทำให้แรงงานข้ามชาติต้องผูกอยู่กับนายจ้างที่บริษัทจัดหางานทำสัญญาไว้แต่ต้น นอกจากนี้ แรงงานประมงนอกน่านน้ำยังถูกจัดกลุ่มว่าเป็น ‘การทำงานนอกประเทศ’ ซึ่งดูแลโดยหน่วยงานประมงภายใต้กระทรวงเกษตร ไม่ใช่กระทรวงแรงงาน ซึ่งจำกัดการคุ้มครองสิทธิในการจัดตั้งองค์กรอีกด้วย ด้านประเทศไทยมีความพยายามดำเนินการให้สอดคล้องกันระหว่างกระทรวง โดยมีการตรวจสอบรวมทั้งทำเรือและในทะเล แต่การตรวจสอบกลับไม่มีประสิทธิภาพ และรัฐบาลปฏิเสธข้อเสนอของสหภาพที่จะเข้ามาช่วยสนับสนุนด้านเทคนิค การขาดการดำเนินคดีผนวกกับกฎหมายที่ห้ามแรงงานประมงข้ามชาติจัดตั้งสหภาพของตนเอง เป็นตัวสะท้อนว่ามีการต่อต้านสิทธิในการรวมตัวแรงงานประมงอย่างลึกซึ้ง

สำหรับแรงงานประมงพื้นบ้าน หลายคนแสดงความสับสนที่รัฐบาลไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาของพวกเขา ในกานา กฎการห้าม *ไซโก* (saiko) หรือการถ่ายลำสินค้าที่จับติดมาจากเรืออวนลาก ทำให้เรืออวนลากนำสัตว์เล็กเหล่านั้นขึ้นมามากขึ้นหรือทิ้งไปที่ปลาเหล่านั้นควรเป็นทรัพย์สินของแรงงานประมงเรือแคนู โดยไม่ต้องรับบทลงโทษใดๆ จากการกระทำดังกล่าว ในเม็กซิโกและเอกวาดอร์มีนโยบายกำกับดูแลประมงพื้นบ้าน แต่แรงงานประมงที่มีการรวมกลุ่มต้องตรวจตราดูแลพื้นที่ทำประมงของตนเอง แรงงานประมงพื้นบ้านในเม็กซิโกรายงานว่าพวกเขาต้องจ่ายค่าน้ำมันและสนับสนุนเรือเพื่อให้เจ้าหน้าที่รัฐจับกุมผู้ทำผิด ความท้าทายเหล่านี้ยิ่งมีเพิ่มขึ้นจากความเป็นปรปักษ์กับสหภาพแรงงาน หรือแรงกดดันที่มุ่งจำกัด มากกว่าที่จะคุ้มครองแรงงานประมงพื้นบ้าน

ความโดดเดี่ยวและการไม่สามารถส่งสัญญาณร้องขอความช่วยเหลือ ทั้งแรงงานประมงชายฝั่งและแรงงานประมงนอกน่านน้ำต่างประสบกับปัญหาความโดดเดี่ยวและอันตรายถึงชีวิตกลางทะเล และมักไม่สามารถร้องขอความช่วยเหลือได้ สำหรับแรงงานประมงชายฝั่ง การต้องอยู่กลางทะเลส่งผลให้มีอาการขาดน้ำ ฮีทสโตรก หรือเรือคว่ำจากพายุได้ อาหารและน้ำที่ไม่คุณภาพเพียงพอระหว่างการออกหาปลาที่ยาวนาน

อาจทำให้ขาดสารอาหารและอันตรายถึงชีวิตได้ ความเสี่ยงเหล่านี้สามารถลดลงได้อย่างมีนัยยะสำคัญหากแรงงานประมงติดต่อสื่อสารได้เมื่ออยู่กลางทะเล หรือหากเจ้าหน้าที่ดูแลชายฝั่งของประเทศมีบทบาทในการออกตรวจในทะเลมากกว่านี้

แรงงานประมงนอกน่านน้ำมักไม่สามารถติดต่อสื่อสารกับครอบครัวหรือสภาพแรงงานในเมื่ออยู่ในทะเลเป็นระยะเวลาหลายเดือนหรืออาจหลายปี ทำให้พวกเขาไม่มีวิธีเข้าถึงความช่วยเหลือ หากมีอาการเจ็บป่วย ขาดสารอาหาร หรือถูกทำร้ายร่างกาย และเนื่องจากแรงงานประมงที่ทำงานนอกน่านน้ำย่อมแบกรับความเสี่ยงเพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัว การที่ต้องถูกตัดขาดจากการติดต่อจึงนับเป็นความยากลำบากอย่างยิ่ง และแม้แคมเปญ อินเทอร์เน็ตไร้สายเพื่อสิทธิแรงงานประมงในทะเล (Wi-Fi Now for Fishers' Rights at Sea) จะได้รับการสนับสนุนอย่างแพร่หลาย และมีการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการสร้างการเชื่อมต่อ (J. Lee และ Gill 2023) แต่ในทางปฏิบัติยังคงล่าช้า การติดต่อสื่อสารในทะเลก็เป็นข้อท้าทายสำหรับแรงงานประมงชายฝั่งด้วยเช่นกัน เมื่อเครื่องยนต์ของแรงงานประมงถูกขโมย หรือเมื่อครอบครัวแจ้งว่าแรงงานประมงสูญหาย องค์กรต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในการปฏิบัติการค้นหาและช่วยชีวิต

การขาดการเข้าถึงบริการที่ทำเรือ เมื่อแรงงานประมงนอกน่านน้ำเข้ามาที่ท่าเรือ พวกเขาจะถูกจำกัดการติดต่อกับสภาพแรงงานหรือองค์กรอื่นๆ ที่ให้การสนับสนุน แรงงานประมงข้ามชาติหลายคนไม่มีเอกสารที่ถูกต้องในการออกไปไกลกว่าพื้นที่เรือได้ (Hiburong และ Gearhart 2024) แต่แม้แรงงานข้ามชาติที่มีเอกสารถูกต้องก็พบปัญหาเช่นกัน ตัวอย่างเช่น แรงงานประมงที่องค์กร FRN จัดตั้งอาจถูกกักขังเรือบังคับให้คืนเอกสารเมื่อเจ้าหน้าที่ที่ท่าสิ้นสุดการตรวจสอบ โดยเฉพาะกับผู้ที่มีกับตันเรือสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งรวมกลุ่มแรงงาน (FRN และ Gearhart 2024) สำหรับองค์กรแรงงานประมงพื้นบ้านก็มีความท้าทายเกี่ยวกับบริการที่ทำเรือเช่นกัน ตัวอย่างเช่น ในเม็กซิโก รัฐบาลกลางชุดก่อนๆ ลงทุนในสาธารณูปโภคที่เกี่ยวกับการประมงเพื่ออำนวยความสะดวกเรื่องการจับและการแปรรูปประมง แต่โครงการเหล่านี้กลับไม่ได้ใช้การอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ก็ถูกยกเลิกไปแล้ว⁷ ปัจจุบัน สหกรณ์แรงงานประมงเม็กซิกันต้องแข่งขันกับกิจการขนาดใหญ่ที่พยายามซื้อสินค้าของสมาชิกสหกรณ์ จึงทำให้สหกรณ์เผชิญกับความท้าทายในการจัดการการประมงให้ยั่งยืนและการติดตามกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย

ชาวประมงกำลังเข้าฝั่งที่เมืองปวยร์โตรีโก (Puerto Lopez) ประเทศเอกวาดอร์

เครดิต: Chris Feser (CC BY 2.0)

การขาดความโปร่งใสเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของเรือและบริษัทจัดหางาน ปัญหานี้เกิดขึ้นเป็นการเฉพาะกับแรงงานประมงข้ามชาติในเรืออุตสาหกรรม โดยเฉพาะประมงนอกน่านน้ำ การขาดความโปร่งใสเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของเรือและบริษัทจัดหางานที่รับผิดชอบสัญญาของแรงงานประมงทำให้สภาพแรงงานยากที่จะหาทางช่วยเหลือเยียวยาสมาชิก และยากที่จะเจรจาข้อตกลงการทำงานร่วมกันได้ เจ้าของเรือหลายคนใช้วิธีถือกรรมสิทธิ์ผ่านบุคคลอื่นเพื่อให้ดูเหมือนไม่มีความเกี่ยวข้องกับเรือของตน (Brush และ Utermohlen 2022) และเมื่อปรากฏว่าต้องจ่ายค่าเยียวยาจำนวนมากให้กับแรงงาน เรือก็จะใช้วิธีประกาศล้มละลาย แรงงานประมงนอกน่านน้ำหลายคนทำสัญญาและได้รับเงินโดยตรงจากบริษัทจัดหางานในประเทศต้นทาง (Liu และคณะ 2024) ซึ่งเพิ่มความท้าทายด้านขอบเขตอำนาจศาล เนื่องจากบริษัทจัดหางานอยู่ภายใต้กฎหมายประเทศหนึ่ง ในขณะที่เรืออยู่ภายใต้กฎหมายอีกประเทศหนึ่ง นอกจากนี้ บริษัทจัดหางานยังมักปฏิเสธความรับผิดชอบต่อบางแห่งปิดหรือย้ายสำนักงาน ทำให้แรงงานประมงที่กลับไปประเทศต้นทางเรียกร้องค่าจ้างย้อนหลังได้โดยไม่สะดวก แม้ว่าการต่อสู้เพื่อได้รับการเยียวยาเป็นเพียงส่วนเดียวของบทบาทหลักของสหภาพแรงงาน แต่ทุกสหภาพแรงงานที่ให้ความสำคัญเน้นย้ำว่างานของพวกเขาคือการช่วยสนับสนุนการยื่นเรื่องร้องทุกข์ ดังนั้น การสร้างขบวนการเคลื่อนไหวและสร้างกลยุทธ์ระยะยาวอาจเป็นเรื่องที่ทำนายยาก เนื่องจากการดำเนินการให้ได้รับการเยียวยาเป็นเรื่องที่ใช้เวลานาน

ความท้าทายเหล่านี้ทำให้งานขององค์กรแรงงานประมงยากขึ้นและออกห่างจากหลายประเด็น ทั้งการต่อรองกับนายจ้าง การผลักดันให้ได้รับค่าจ้างที่เพิ่มขึ้น การมีสภาพการทำงานที่ดีขึ้น รวมถึงการให้ความรู้กับสมาชิกเกี่ยวกับการสนับสนุนการจัดการประมงที่มีความรับผิดชอบ

4.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรวมกลุ่มของแรงงานประมง

มีหลายปัจจัยที่เป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดการรวมกลุ่มของแรงงานประมง โดยปัจจัยเหล่านี้แสดงให้เห็นผ่านกลไกการใช้พลังต่อรองทั้งระหว่างประเทศและภายในประเทศ องค์กรแรงงานประมงโดยมากเน้นไปที่นโยบายในระดับท้องถิ่น จังหวัด และระดับชาติ เพราะนั่นคือประเด็นที่มีความหมายและน่าสนใจสำหรับพวกเขา ส่วนแคมเปญระดับสากลอาจสร้างความสนใจสู่ประเด็น หรือเพิ่มแรงกดดันให้รัฐบาลหรือนายจ้างเพื่อให้ดำเนินการปฏิรูป แต่โดยมากแล้ว สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีผู้มีบทบาทจากต่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้อง เมื่อถามผู้จัดตั้งองค์กรประมงเกี่ยวกับกลยุทธ์ขององค์กร พวกเขามักให้คำตอบเกี่ยวกับการทำให้รัฐบาลระดับชาติและระดับท้องถิ่นบังคับใช้กฎหมาย คำตอบที่รองลงมาคือ วิธีการทำให้นายจ้างและผู้ซื้อเข้ามามีส่วนร่วม สหภาพที่มีแคมเปญมุ่งเน้นไปที่บริษัทข้ามชาติมีเพียง SBMI ในอินโดนีเซีย ซึ่งทำงานใกล้ชิดกับกรีนพีซและสหภาพแรงงานในไต้หวันเท่านั้น

4.2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรวมกลุ่มของแรงงานประมง

เมื่อผู้จัดตั้งองค์กรแรงงานประมงพูดถึงแรงจูงใจในการสร้างการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งขึ้น สามปัจจัยที่ปรากฏชัด ได้แก่ ความต้องการด้านความมั่นคงทางกายภาพและการเงิน การนิยามตัวตนของตนเองและผู้อื่นในฐานะแรงงานประมงควบคู่กับคุณค่าของการมีส่วนร่วมในกลุ่ม และทรัพยากรที่สามารถนำมาสนับสนุนกิจกรรมขององค์กร

การรับรู้ที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับความไม่มั่นคงของมนุษย์ในด้านต่างๆ แรงงานประมงตระหนักถึงอันตรายที่พบเจอในทะเลมาอย่างยาวนาน แต่ปัจจุบันข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์และผู้เสียชีวิตมีการเปิดเผยมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการสื่อสารมีการพัฒนา จำนวนขององค์กรที่ให้ความสำคัญสิทธิแรงงานประมงก็เพิ่มสูงขึ้น เช่นเดียวกับที่แรงงานประมงแสวงหาการสนับสนุนจากองค์กรต่างๆ มากยิ่งขึ้น เนื่องจากการขาดข้อมูลก่อนช่วงสิบปีที่ผ่านมา จึงไม่อาจสรุปได้อย่างชัดเจนว่า อัตราการเสียชีวิตและการบาดเจ็บในกลุ่มแรงงานประมงเพิ่มมากขึ้นจริง หรือเป็นเพียงผลมาจากการเก็บข้อมูลและการตระหนักรู้ที่มากขึ้น

ในการประมงอุตสาหกรรม การเปิดโปงของสื่อเกี่ยวกับการบังคับใช้แรงงานและฆาตกรรมในทะเลสร้างแรงกระเพื่อมระดับโลก และส่งผลให้เกิดการขยายตัวขององค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ในภาคส่วนนี้ แม้ก่อนหน้านี้องค์กรแรงงานระหว่างประเทศและองค์กรพัฒนาเอกชนอีกหลายแห่งจะรายงานเกี่ยวกับปัญหาหลายประการ แต่สื่อก็ได้สร้างความเชื่อมโยงประเด็นเหล่านี้กับบริษัทข้ามชาติและผู้ค้าปลีกในประเทศตอนเหนือ ซึ่งช่วยกระตุ้นความสนใจระดับนานาชาติและเพิ่มการสนับสนุนด้านงบประมาณการเงิน (Gearhart 2023) อีกทั้งยังทำให้การรวมกลุ่มของสหภาพแรงงานเพิ่มมากยิ่งขึ้นด้วย ในอินโดนีเซีย สหภาพแรงงานของแรงงานข้ามชาติก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2546 ส่วน SBMI เริ่มมีความพยายามจัดตั้งแรงงานประมงในปี พ.ศ.2557 หลังจากที่พวกเขาเริ่มให้การสนับสนุนแรงงานประมงข้ามชาติ 74 คน ที่ถูกทิ้งใน

แอฟริกาใต้ แรงงานจำนวนไม่น้อยจาก 74 คนข้างต้นยังคงเคลื่อนไหวกับเครือข่ายของ SBMI ในปัจจุบัน (Suwarno, Fritzner และ Gearhart 2024) ในประเทศไทย สหพันธ์แรงงานขนส่งระหว่างประเทศ (ITF) เริ่มจัดตั้งแรงงานในภาคอาหารทะเล ส่วนการจัดตั้งของ MWRN เริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้นหลังจากที่เกิดคดีอื้อฉาวหลายครั้งเกี่ยวกับเรือประมงไทยในช่วงปี พ.ศ.2556 ถึง 2558 ผู้ซื้ออาหารทะเลอย่าง ซีพี ฟู้ดส์ และไทยยูเนียนได้ร่วมงานกับ MWRN และกล่าวต่อสาธารณะว่าด้วยข้อตกลงการทำงานที่สถานประกอบการแปรรูปในห่วงโซ่อุปทานได้ร่วมลงนาม แม้ข้อตกลงจะครอบคลุมแรงงานในการแปรรูปอาหารทะเลเป็นหลัก แต่แนวทางของ MWRN ในการหาทางข้ามข้อจำกัดทางกฎหมายที่ห้ามแรงงานข้ามชาติในการจัดตั้งองค์กรได้วางรากฐานสำคัญที่เป็นบรรทัดฐานให้กับกลุ่มอื่นๆ ในเวลาต่อมา ด้านได้หวั่นพบว่ามีการบังคับใช้แรงงานหลายกรณีที่ส่งผลกระทบต่อเรือได้หวั่น รวมถึงคำสั่งระงับการนำเข้าสินค้า (CBP 2024) ซึ่งมีส่วนช่วยผลักดันให้ผู้สนับสนุนในการช่วยเหลือแรงงานประมงข้ามชาติที่ประสบปัญหามากยิ่งขึ้น

ในภาคประมงพื้นบ้าน การจัดตั้งแรงงานประมงเพิ่มขึ้นตั้งแต่องค์กรอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ เผยแพร่แนวทางการทำประมงขนาดเล็ก ซึ่งเน้นย้ำถึงความสำคัญของการนำองค์กรแรงงานประมงขนาดเล็กเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของโครงการจัดการประมงร่วมกัน ในการสนทนากับแรงงานประมงว่าด้วยข้อกังวลและแรงจูงใจ หลายคนกล่าวถึงวิธีการรวมกลุ่มของพวกเขาที่มุ่งเน้นจัดการกับประเด็นความมั่นคงของมนุษย์ แรงงานประมงขนาดเล็กมีความเสี่ยงถึงชีวิตจากเรือล่มและการจมน้ำมาเป็นเวลานาน อันตรายเหล่านี้ทวีความรุนแรงเนื่องจากพายุหนักขึ้น และจำนวนปลาน้อยลงทำให้แรงงานประมงต้องออกทะเลไปไกลยิ่งขึ้น นอกจากนี้ แรงงานประมงแรงงานเม็กซิกันและเอกวาดอร์ได้รายงานว่ามีอาชญากรรมและความรุนแรงเกิดขึ้นกลางทะเลและไม่มีเจ้าหน้าที่รัฐคอยเฝ้าระวัง อันตรายเหล่านี้ทำให้แรงงานประมงเข้าร่วมหรือสร้างเครือข่ายสนับสนุนที่มีการจัดตั้งดำเนินการช่วยเหลือฉุกเฉิน ความมั่นคงทางอาหารและความเป็นอยู่เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่มใหม่ในกานา เนื่องจากประชากรพึ่งพาโปรตีนจากอาหารทะเลเป็นอย่างมาก และแรงงานประมงเรือแคนูและผู้แปรรูปสัตว์น้ำหลายหมื่นคนมีรายได้แค่เพียงพอต่อการยังชีพ ความไม่มั่นคงทางรายได้ของพวกเขาจึงเป็นแรงผลักดันสำคัญให้รวมกลุ่มและเคลื่อนไหวเพื่อเปลี่ยนแปลงนโยบายรัฐ

วัฒนธรรมและอัตลักษณ์ แม้วัฒนธรรมและอัตลักษณ์จะเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ แต่สองสิ่งนี้ถูกอ้างถึงว่าเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประเด็นนี้เป็นที่แพร่หลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในแรงงานประมงพื้นบ้านแถบละตินอเมริกาและแอฟริกาที่มีการทำประมงเป็นวิถีชีวิต ในกานา GNCFRC ซึ่งเป็นองค์กรแรงงานประมงเรือแคนูที่เก่าแก่ที่สุด มีหัวหน้าแรงงานประมงที่ระบุตนเป็นเช่นนั้น แม้ว่าไม่ได้ทำหรือแทบจะไม่ได้ทำประมงแล้ว ดังนั้น แรงงานประมงพื้นบ้านอาจมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมองค์กรไม่ใช่เพียงเพื่อแค่ปกป้องความเป็นอยู่ของตน แต่ยังเพื่อดำรงไว้ซึ่งวิถีที่สืบทอดกันและเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมด้วย

แม้จะมีวัฒนธรรมที่ฝังรากลึกของชุมชนชายฝั่งเป็นฐานอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม การสัมภาษณ์ผู้จัดตั้งกลุ่มแรงงานเผยให้เห็นว่าการรวมกลุ่มกันช่วยเสริมสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในหมู่แรงงานประมง ความรู้สึกนี้ปรากฏให้เห็นผ่านการที่แรงงานประมงกล้ารับความเสี่ยงเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น และกล่าวที่จะร้องขอความช่วยเหลือ (Hartough และ Gearhart 2024) ความรู้สึกถึงอัตลักษณ์นี้เป็นสิ่งที่สะท้อนผ่าน SAKTI-SULUT และ SBMI โดยทั้งคู่พึ่งพาเครือข่ายจากอดีตแรงงานประมงข้ามชาติเพื่อเข้าถึงและให้ความช่วยเหลือแก่แรงงานที่กำลังจะเดินทางไปทำประมงในต่างประเทศ ในได้หวั่น FOSPI เริ่มต้นจากเครือข่ายกลุ่มเพื่อนร่วมบ้านเกิดซึ่งช่วยให้แรงงานประมงเชื่อมต่อกันอย่างมีความหมาย และกลายเป็นฐานสำคัญในการจัดตั้งสหภาพแรงงาน PMFU รวมถึงการผลักดันข้อเรียกร้องอย่างการมีอินเทอร์เน็ตไร้สายใช้กลางทะเล

ทรัพยากร การมีเวลาและทรัพยากรที่เพียงพอคือปัจจัยสำคัญในการสร้างองค์กรแรงงานประมงที่เข้มแข็ง แต่การหาเงินทุนอาจเป็นเรื่องยากเนื่องจากแรงงานประมงส่วนใหญ่มีรายได้แค่พอยังชีพหรืออาจมีภาระหนี้ผูกพัน สหภาพแรงงานประมงข้ามชาติส่วนใหญ่ที่ให้สัมภาษณ์ระบุว่าพวกเขาไม่ได้เก็บค่าสมาชิกซึ่งเป็นความท้าทายอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์กร โดยเฉพาะในกรณีที่แรงงานไม่ได้รับค่าจ้างอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งพบได้บ่อยในอุตสาหกรรมประมงนอกน่านน้ำ สหภาพแรงงานหลายแห่งรายงานว่าพวกเขายากหาทุนจากวิธีอื่นๆ เช่น SBMI เป็นสหกรณ์ผู้บริโภค หรือ SPPI ที่เก็บค่าธรรมเนียมจากการฝึกอบรม แม้แต่ SAKTI-SULUT ซึ่งเก็บค่าสมาชิกเป็นประจำก็ได้นำค่าสมาชิกไปจ่ายค่าคุ้มครองทางการแพทย์ด้วย (Hiburong และ Gearhart 2024)

ความสำคัญของการมีโครงสร้างจัดเก็บค่าสมาชิกเป็นสิ่งที่ผู้จัดตั้งสหพันธ์แรงงานขนส่งระหว่างประเทศ (ITF) เห็นถึงความสำคัญชัดเจน เนื่องจาก ITF มีเครือข่ายสหภาพแรงงานในกลุ่มลูกเรือเดินทะเลที่เข้มแข็งซึ่งอาศัยวิธีนี้ในการสร้างที่ชัดเจนและมีการเจรจาต่อรองร่วมเพื่อกำหนดค่าจ้าง การจัดตั้งสหภาพแรงงานในภาคประมงไทยเติบโตอย่างรวดเร็วหลังจากที่ ITF ตัดสินใจลงทุนเพื่อจัดตั้งกลุ่มแรงงานประมงข้ามชาติ ซึ่งก่อนหน้านี้มักถูกมองว่าเป็นกลุ่มแรงงานที่ไม่สามารถรวมตัวกันได้ (Hartough และ Gearhart 2024) งานของ ITF ร่วมกับ FRN ได้รับความสนใจ และพวกเขาได้

สมาชิกผู้หญิงของกลุ่มสหกรณ์ Guadalupe Fishery Cooperative และ CONMECOOP

เครดิต: Judy Gearhart

ทรัพยากรจากองค์กรแรงงานระหว่างประเทศในการสนับสนุนและขยายการเข้าถึงแรงงานทั้งในประเทศไทยและขยายเพิ่มในอินโดนีเซีย อย่างไรก็ตาม ITF พยายามเลี่ยงที่จะพึ่งพาแหล่งเงินทุนภายนอก เนื่องจากองค์กรมีขนาดที่ค่อนข้างใหญ่และได้รับการสนับสนุนจากสมาชิก ซึ่งต่างไปจากองค์กรที่มีขนาดเล็กกว่า เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ องค์กรแรงงานประมงระดับชาติต้องพัฒนาให้พึ่งพาตนเองทางการเงิน มีความยั่งยืน และบริหารจัดการแบบประชาธิปไตยซึ่งจะทำให้สมาชิกสนับสนุนได้อย่างต่อเนื่อง และรักษาความไว้วางใจจากสมาชิกไว้ได้

องค์กรแรงงานประมงพื้นบ้านยังได้กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งทุนภายนอกและกลยุทธ์การหาเงินด้วยตนเอง สหกรณ์เม็กซิโกที่แข็งแกร่งที่สุดคือสหกรณ์ที่ทำงานกับผลิตภัณฑ์ระดับสูง เช่น กุ้งและlobster โดยเฉพาะในด้านตะวันตกเฉียงเหนือของเม็กซิโก สหกรณ์ที่มีการจัดตั้งที่ดีกว่ามักจะประสบความสำเร็จในการทำให้สมาชิกขายสัตว์น้ำที่จับได้ผ่านสหกรณ์ ซึ่งเป็นการเติมเงินทุนให้กับสหกรณ์และสามารถก่อตั้งสำนักงานได้ และให้การบริการสนับสนุนช่วยเหลือตามความต้องการของสมาชิก ดังนั้น เมื่อผลผลิตมีกำไรต่ำ แรงงานประมงจึงมักไม่ปฏิเสธผู้ที่ให้ข้อเสนอที่ดีกว่าแม้จะเพียงเล็กน้อยก็ตาม สหกรณ์ในเม็กซิโกได้สร้างพันธมิตรกับองค์กรพัฒนาเอกชนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาขีดความสามารถ การส่งเสริมด้านกฎหมาย การจัดการทรัพยากร และแนวคิดการทำงานแบบสหกรณ์ ในกรณีของ CONMECOOP ช่วยให้สมาชิกสามารถเข้าถึงการสนับสนุนที่พวกเขาต้องการได้ จนกลายเป็นกลยุทธ์ความร่วมมือที่สำคัญของทั้งองค์กรพัฒนาเอกชนและสหกรณ์ที่เข้าร่วม ตัวอย่างเช่น CONMECOOP มองว่าเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างโครงสร้างองค์กรของสมาชิก ซึ่งยังสามารถช่วยเพิ่มศักยภาพในการระดมทุนของตนเองได้ อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เราให้ความสำคัญคือ เมื่อผู้เชี่ยวชาญฝึกอบรมแล้วเสร็จ โครงการเหล่านี้ยังต้องการให้แรงงานประมงพื้นบ้านใช้ทรัพยากรของตน สหกรณ์มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและควบคุมพื้นที่ทำประมงของตน รวมถึงในพื้นที่คุ้มครอง เช่น ที่หลบภัยของปลา โดยผ่านการจัดตั้งระบบตรวจสอบและการเฝ้าระวังของชุมชน ซึ่งมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง⁹ ทั้งนี้ ดังที่กล่าวไว้ แรงงานประมงมักจะต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายน้ำมัน และจัดการให้แรงงานประมงดำเนินการดังกล่าว

การสนับสนุนการรวมกลุ่มแรงงานประมงที่เป็นหนี้หรือหาเข้ากินค่าจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรเพิ่มเติม ทั้งนี้ เงินทุนภายนอกที่มีกับการรวมกลุ่มแรงงานประมงอาจมีความเสี่ยงต่อการพึ่งพาทางการเงิน หรืออาจทำให้ความเป็นอิสระขององค์กรที่มาจากฐานสมาชิกถูกลดทอนลงได้ แม้จะมีความเสี่ยงที่แหล่งทุนจากภายนอกอาจลดลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ ไม่ปรากฏเหตุผลที่แข็งแกร่งพอในการไม่ต่อทุนให้กับกลุ่มเหล่านี้ ความกังวลที่สำคัญยิ่งกว่าคือ การที่แหล่งทุนภายนอกเปลี่ยนลำดับความสำคัญของกลุ่มองค์กร จนละเลยต่อข้อเรียกร้องที่เร่งด่วนของแรงงานประมง และสุดท้าย ยังมีความกังวลว่าแหล่งทุนภายนอกจะสร้างให้เกิดการแข่งขันระหว่างกลุ่มที่มาจากฐานสมาชิก จึงอาจทำให้สร้างการเคลื่อนไหวที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ยาก ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนให้ความเห็นว่าเงินทุนควรจะต้องได้รับการบริหารจัดการอย่างโปร่งใส และไม่ควรมีมูลค่ามากกว่าหนึ่งในสี่ของงบประมาณองค์กร โดยสรุป กลุ่มที่มาจากฐานสมาชิกสามารถรับประโยชน์จากแหล่งทุนภายนอกได้ แต่ต้องอาศัยการบริหารจัดการที่มีกลยุทธ์ด้วย

4.2.2 ประชาคมโลกจะสนับสนุนการจัดตั้งได้อย่างไร

องค์กรแรงงานประมงส่วนใหญ่ที่ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลว่ากลยุทธ์ของตนคือความพยายามทำให้ภาครัฐปฏิรูปและ/หรือบังคับใช้กฎหมาย ดังนั้นต้องพิจารณาว่าบทบาทที่แคมเปญนานาชาติสามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรแรงงานประมงคืออะไร กลยุทธ์สามประการ ได้แก่ แรงกดดันทางการเมือง การผลักดันประเด็นร่วมได้นำมาใช้ โดยประสบความสำเร็จในระดับที่ต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม หัวใจของการปฏิรูปที่มีประสิทธิภาพอยู่ที่องค์กรประมงในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการเรียกร้องและติดตามการดำเนินงานเพียงใด ปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการปฏิรูปคือ การที่องค์กรแรงงานประมงมีส่วนร่วมในการเรียกร้องและติดตามการดำเนินนโยบาย ซึ่งมักมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นเมื่อการปฏิรูปเป็นผลจากแคมเปญที่ออกแบบและขับเคลื่อนร่วมกันจากหลายฝ่าย

แรงกดดันที่เกี่ยวข้องกับการค้าในประเทศที่มีการส่งออกช่วยให้การปฏิรูปนโยบายมีความก้าวหน้า ดังที่ได้สรุปไว้ในตารางที่ 7 ซึ่งสะท้อนภาพว่าแรงกดดันทางการค้ามักเกิดขึ้นควบคู่กับการให้สัตยาบันในสนธิสัญญา ตัวอย่างหนึ่งคือระบบใบเหลืองใบแดงของสหภาพยุโรป ซึ่งการออกใบเหลืองหมายถึงการเตือน และใบแดงคือการคว่ำบาตรทางการค้าที่จำกัดการเข้าถึงตลาดของสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ป้องกันการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม ตัวอย่างอื่นๆ เช่น รายงานการค้ามนุษย์ของสหรัฐอเมริกาที่จัดลำดับความพยายามของประเทศในการยุติการค้ามนุษย์ และมาตรา 307 แห่งพระราชบัญญัติกฤษฎีกาของสหรัฐอเมริกา (CBP) ซึ่งมีอำนาจในการออก คำสั่งระงับการนำเข้าสินค้า (WRO) ในการห้ามนำเข้าสินค้าที่ผลิตโดยมีแรงงานบังคับเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังที่เกิดกับเรือไต้หวัน 4 ลำ

การกดดันทางการค้ามีประสิทธิภาพต่ออาจมีผลลัพธ์ที่ไม่พึงประสงค์ตามมาหากปราศจากการมีส่วนร่วมในรูปแบบของการเจรจาทางสังคมอย่างเข้มแข็ง และหากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในท้องถิ่นไม่สามารถตรวจสอบรัฐบาลและนายจ้างได้ ไทยและกานาแสดงให้เห็นตัวอย่างแนวทางที่ต่างกัน

- **ประเทศไทย** หลายนโยบายทางการค้าของสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกาได้นำมาใช้เพื่อกดดันประเทศไทยให้ปฏิรูปในช่วงกลางทศวรรษ 2553 รวมถึงการลงนามในสัตยาบัน PSMA และอนุสัญญาข้อที่ 188 ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ และการจัดตั้งศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก (PIPO) เป็นที่น่าเสียดายว่าการดำเนินการปฏิรูปเหล่านี้เป็นไปอย่างอ่อนแอ และเจ้าของเรือบางรายกำลังผลักดันให้ยกเลิกข้อกำหนดฉบับ (EJF 2023)

- **กานา** เมื่อกานาได้ใบเหลืองครั้งที่สอง รัฐบาลจึงรีบดำเนินการห้ามการค้าสัตว์ขนาดเล็กที่จับติดมา (*ไซโก*) เพื่อเพิ่มความเข้มงวดในการควบคุมแรงงานประมงทั้งเรืออวนลากและเรือเล็ก แรงงานประมงและเจ้าของเรือบางคนได้วิพากษ์วิจารณ์กฎระเบียบใหม่นี้ และแรงงานประมงพื้นบ้านหลายคนที่ให้สัมภาษณ์วิพากษ์วิจารณ์กระบวนการที่ขาดการปรึกษาหารือก่อนที่จะออกกฎดังกล่าวนี้ อย่างไรก็ตามมีโครงการ 2 โครงการที่อาจช่วยลดแรงเสียดทาน หากสามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน แรงงานประมงได้เข้าร่วมในโครงการที่ USAID ให้การสนับสนุนในการร่วมจัดการประมง และกานาก็เพิ่งเข้าร่วมโครงการ FITI ซึ่งควรมีส่วนช่วยในการพัฒนาความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมในการเจรจาในภาคส่วนนี้ นอกจากนี้ องค์กรแรงงานระหว่างประเทศได้อำนวยความสะดวกในการเจรจาทางสังคมเพื่อประเมินอนุสัญญาฉบับที่ 188 ซึ่งนำไปสู่การให้สัตยาบันเมื่อไม่นานมานี้ แม้จะเร็วเกินไปที่จะประเมินผลอย่างชัดเจน แต่กลุ่มผู้จัดตั้งแรงงานประมงมีท่าทีตื่นตัวกับอนุสัญญาดังกล่าว และมีความหวังว่าหากการเจรจาทางสังคมเกิดขึ้นต่อเนื่อง จะมีศักยภาพในการพัฒนาหรือคงไว้ซึ่งการดำเนินการ ขณะที่รายงานฉบับนี้กำลังอยู่ระหว่างการจัดทำ จอห์น มาฮามา ประธานาธิบดีที่ได้รับการเลือกตั้งใหม่ของกานา ได้เริ่มกลับไปใช้นโยบายเดิมๆ รวมถึงการยกเว้นให้แรงงานประมงพื้นบ้านทำประมงได้ในช่วงปิดฤดูกาล

ตารางที่ 7 สนธิสัญญาสำคัญและแรงกดดันจากภายนอก

ประเทศ	อนุสัญญาฉบับที่ 188 ของ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ	PSMA	แรงกดดันทางการค้า
เอกวาดอร์	–	ให้สัตยาบันในปี พ.ศ.2562	ใบเหลืองของสหภาพยุโรป ปี พ.ศ.2562 ถึงปัจจุบัน
กานา	ให้สัตยาบันในเดือนสิงหาคม พ.ศ.2567	ให้สัตยาบันในปี พ.ศ.2559	ใบเหลืองของสหภาพยุโรป ปี พ.ศ.2556-2558 และ พ.ศ.2564 ถึง ปัจจุบัน
อินโดนีเซีย	กำลังทบทวน	ให้สัตยาบันในปี พ.ศ.2559	–
เม็กซิโก	–	ให้สัตยาบันในปี พ.ศ.2566	มาตรการคว่ำบาตรปลาทูน่าและกุ้งหลายฉบับ
ไต้หวัน	นำหลักการไปปฏิบัติ	นำหลักการไปปฏิบัติ	ใบเหลืองของสหภาพยุโรป ปี พ.ศ.2558-2562 และ พ.ร.บ.ภาษีศุลกากร (ระบับการนำเข้าสินค้า 4 คำสั่ง)
ไทย	ให้สัตยาบันในเดือนมกราคม พ.ศ.2562	ให้สัตยาบันในปี พ.ศ.2559	ใบเหลืองของสหภาพยุโรป เมษายน พ.ศ.2558 - มกราคม พ.ศ. 2562 สหรัฐฯ เพิกถอนสถานะการค้าพิเศษในปี พ.ศ.2562

แรงกดดันทางการตลาดสามารถเป็นเครื่องมือสำคัญ และผู้ซื้อและผู้ค้าปลีกระดับสากลให้คำมั่นต่อสาธารณะที่จะยึดมั่นในอนุสัญญาหลักขององค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิในการจัดตั้งและต่อรองร่วมกัน นอกจากนี้ กฎหมายการตรวจสอบอย่างรอบด้านฉบับใหม่ที่บังคับใช้ในยุโรปได้เพิ่มแรงกดดันให้กับบริษัทข้ามชาติเพื่อระบุและลดความเสี่ยงของการบังคับใช้แรงงานในห่วงโซ่อุปทาน อย่างไรก็ตาม แรงจูงใจทางการตลาดจากผู้ซื้อและผู้ค้าปลีกส่งผลต่อการรวมกลุ่มของแรงงานประมงในแต่ละประเทศแตกต่างกันเล็กน้อย ขึ้นอยู่กับความสำคัญของการส่งออกอาหารทะเลในแต่ละประเทศและการมีส่วนร่วมกับประชาคมโลก

ในภาคอุตสาหกรรมที่ได้รับความสนใจในระดับสูงอย่างประเทศไทยและไต้หวัน องค์การแรงงานประมงสามารถยกระดับกดดันผู้มีบทบาทในตลาดเพื่อผลักดันการปฏิรูปอุตสาหกรรมได้ ในประเทศไทย อุตสาหกรรมก่อตั้งซีฟู้ดทาส์ฟอर्स (Seafood Task Force) เพื่อตอบสนองต่อแคมเปญสากล โดยมีผู้ค้าปลีกอย่าง Costco และ Walmart และผู้ผลิอาหารทะเลรายใหญ่อย่างไทยยูเนี่ยน และซีพี ฟู้ดส์ เข้าร่วม บริษัทเหล่านี้ได้แถลงการณ์สนับสนุนการปฏิรูปนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อแรงงานประมง ทั้งนี้ ไม่ได้มีการให้เงินทุน(นอกจากโครงการนาร่องบางส่วน) เพื่อช่วยให้เจ้าของเรือปรับปรุงการดำเนินการได้ ส่งผลให้เจ้าของเรือเริ่มออกมาต่อต้าน ในไต้หวัน แคมเปญระหว่างประเทศเพื่อให้มีอินเทอร์เน็ตไร้สายใช้นอกน่านน้ำซึ่งนำโดยกลุ่มแรงงานประมงในไต้หวัน ได้ใช้วิธีการบูรณาการที่ทั้งผลักดันให้เกิดการปฏิรูปนโยบายของรัฐ และในขณะเดียวกันก็ได้เรียกร้องต่อเจ้าของเรือและผู้ค้าปลีกด้วย นี่จึงเป็นตัวอย่างของแคมเปญที่ขับเคลื่อนนโยบายแบบมีส่วนร่วม โดยเริ่มจากข้อเรียกร้องขององค์การแรงงานประมง จากนั้นกำหนดเป้าหมายการผลักดันนโยบายในระดับชาติ และสร้างแรงกดดันต่อบริษัทข้ามชาติให้ดำเนินการตาม

อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากประเทศไทยและไต้หวัน ในอีกสี่ประเทศแรงกดดันทางการตลาดสาวยังมีบทบาทไม่มากนัก ผู้ซื้อและผู้ค้าปลีกอาหารทะเลระหว่างประเทศไม่ได้ใกล้ชิดกับแรงงานประมงและองค์กรของแรงงานประมงนัก เม็กซิโกและอินโดนีเซียสะท้อนตัวอย่างที่โดดเด่นถึงความไม่โปร่งใสของห่วงโซ่อุปทานอาหารทะเล ส่งผลให้การใช้แรงกดดันจากตลาดระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งองค์กรของแรงงานประมงเป็นเรื่องยาก

- ในเม็กซิโก หน่วยงานรับรองรายใหญ่อย่าง Fair Trade and Marine Stewardship Council (MSC) เข้ามามีบทบาท และมีโครงการปรับปรุงการประมง 37 โครงการที่กระจายอยู่ตามแนวชายฝั่ง (García-Rodríguez และคณะ 2024) โครงการเหล่านี้ช่วยส่งเสริมให้เกิดแนวปฏิบัติ

ด้านการประมงที่ดีขึ้น แต่มีเพียงไม่กี่โครงการที่เปิดโอกาสให้สหกรณ์แรงงานประมงเจรจาต่อรองกับผู้ซื้อปลายทางและผู้ค้าปลีก¹⁰ โครงการเหล่านี้ช่วยเพิ่มจำนวนปลาในทะเล แต่แรงงานประมงมักต้องเป็นผู้แบกรับต้นทุนในการดำเนินการ (López-Ercilla และคณะ 2024)

• **ในอินโดนีเซีย** สหภาพแรงงานแรงงานประมงทำงานเพื่อควบคุมบริษัทจัดการงานในอินโดนีเซียให้ดีขึ้น แต่ก็มีข้อจำกัดในการมีส่วนร่วมกับผู้ที่เป็นนายจ้างโดยตรง บริษัทจัดการงานของอินโดนีเซียจะเชื่อมแรงงานประมงเข้ากับบริษัทจัดการงานต่างประเทศ ซึ่งจะมอบหมายให้แรงงานประมงไปทำงานในเรือต่างประเทศ (Palmer, Ford และ Hasbiyalloh 2023) แรงงานประมงระบุว่าพวกเขามักไม่ทราบจนถึงวันสุดท้ายว่าจะได้เดินเรือภายใต้ธงใด การขาดความโปร่งใสในการจัดการงาน ผสมกับความไม่โปร่งใสในห่วงโซ่อุปทานอาหารทะเลทำให้การนำผู้ซื้อและผู้ขายปลีกมารวมรับผิดชอบเป็นเรื่องยาก

แคมเปญรณรงค์ระหว่างประเทศสามารถมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมองค์กรแรงงานประมงเข้ากับการใช้แรงกดดันทางตลาดและการค้า บทเรียนที่ได้สรุปข้างต้นชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดของแนวทางเหล่านี้ และความจำเป็นในการสร้างสมดุลด้วยการรวมกลุ่มในพื้นที่ แคมเปญการรณรงค์ร่วมกันสามารถออกแบบโดยอาศัยความร่วมมือเพื่อให้องค์กรประมงระดับชาติทำงานภายใต้วาระร่วมซึ่งจะช่วยสร้างขบวนการเคลื่อนไหวของแรงงานอาหารทะเลให้แข็งแกร่งขึ้น ในอุดมคติ แคมเปญเหล่านี้ควรเริ่มต้นจากการลำดับความสำคัญขององค์กรแรงงานประมงในระดับชาติ จากนั้นจึงเชื่อมต่อเข้ากับการรณรงค์ในระดับสากล ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น แคมเปญอินเทอร์เน็ตไร้สายเพื่อสิทธิแรงงานประมงในทะเล เป็นการผนวกเป้าหมายจากบริษัทข้ามชาติเข้ากับการผลักดันนโยบายระดับชาติ ในกานา กระบวนการหารือเกี่ยวกับอนุสัญญาฉบับที่ 188 ที่มีองค์การแรงงานระหว่างประเทศช่วยอำนวยความสะดวก อาจสามารถช่วยสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเพิ่มประสิทธิภาพให้กับการปฏิรูปใดๆ ที่เกี่ยวข้อง ขณะที่อินโดนีเซีย แคมเปญใหม่เพื่อผลักดันเกี่ยวกับอนุสัญญาฉบับที่ 188 กำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการ ซึ่งดำเนินการร่วมกันระหว่างองค์กรพัฒนาเอกชนนานาชาติ 2 แห่ง องค์กรพัฒนาเอกชนและสหภาพแรงงานในประเทศ 7 แห่ง โดยอิงตามมาตรา 7 ของอนุสัญญาฉบับที่ 188 ซึ่งเน้นการพิจารณาบทบาทของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและการประสานงานระหว่างกัน ซึ่งอาจช่วยแก้ไขปัญหาคาการประสานงานระหว่างกระทรวงต่างๆ ได้ แคมเปญรณรงค์แบบมีส่วนร่วมเพื่ออนุสัญญาฉบับที่ 188 อาจช่วยเสริมบทบาทความเป็นผู้นำของสหภาพแรงงานประมงในการเจรจากับตัวแทนจากภาครัฐและนายจ้างได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ชาวประมงกำลังทำงานบนเรือประมง ในประเทศไทย

เครดิต: มูลนิธิความยุติธรรมเชิงสิ่งแวดล้อม

5. บทสรุป

ประเด็นที่ต้องเน้นย้ำเพื่อให้กลยุทธ์ในการจัดตั้งองค์กรแรงงานประมงมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้นมีทั้งหมด 4 ข้อ ประเด็นเหล่านี้จัดทำขึ้นโดยมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการจัดตั้งองค์กรที่นำโดยแรงงานประมง และเสริมสร้างความสามารถขององค์กรในการสร้างอำนาจและอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐและต่อนายจ้าง

5.1 ขบวนการเคลื่อนไหวระดับโลกเพื่อแรงงานประมงคือสิ่งจำเป็น

ในทุกประเทศที่ได้ทำการศึกษาทบทวนพบว่าการริเริ่มจัดตั้งองค์กรรูปแบบใหม่ๆ ทั้งสมาคม สหกรณ์ หรือสหภาพแรงงาน โดยทั้งหมดต่างมีเป้าหมายในการผลักดันสิทธิและความเป็นอยู่ของแรงงานประมง สิ่งสำคัญลำดับถัดไปคือองค์กรเหล่านี้ควรทำการขยายฐานสมาชิกและสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กรแรงงาน โดยเฉพาะในกรณีของสหภาพแรงงานที่หาทางในการเจรจากับนายจ้าง สหภาพแรงงานจะเริ่มเข้มแข็งขึ้นอย่างแท้จริงก็ต่อเมื่อมีการจัดตั้งในสถานที่ทำงานหลายๆ แห่ง และสามารถต่อยอดจากชัยชนะขององค์กรแรงงานอื่นๆ เพื่อเป็นฐานในการผลักดันในการยกระดับมาตรฐานอุตสาหกรรม นอกจากนี้ ความเข้มแข็งยังมาจากจำนวนของแรงงานที่มีข้อเรียกร้องสอดคล้องกันในการปฏิรูประบบและอุตสาหกรรม ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของการสร้างพันธมิตรข้ามภาคส่วนในอุตสาหกรรม แคมเปญความยุติธรรมสากลเพื่อแรงงานประมง (Global Justice for Fishers) ของ ITF เป็นการพัฒนาที่สำคัญของภาคส่วนนี้ ดังที่เห็นในการทำงานจัดตั้งกับ FRN ในประเทศไทย อีกทั้งยังมีโครงการเกิดขึ้นใหม่ ในเอกวาดอร์ กานา และอินโดนีเซีย ITF ในฐานะที่เป็นสหพันธ์แรงงานระดับโลกตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างความเป็นเอกภาพระดับชาติ ภูมิภาค และระดับโลก ตลอดจนความจำเป็นในการกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรม

การรณรงค์ที่สนับสนุนโดยผู้มีบทบาทระหว่างประเทศสามารถช่วยส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและช่วยเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรแรงงานประมงได้ เช่น การรณรงค์ที่ช่วยระดมองค์กรแรงงานประมงให้ผลักดันการให้สัตยาบันและการบังคับใช้อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 188 อย่างไรก็ตาม ความพยายามเหล่านี้จำเป็นต้องมาพร้อมกับกลยุทธ์การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องที่เปิดโอกาสให้องค์กรแรงงานประมงระดับชาตินำเสนอสิ่งที่ตนให้ความสำคัญ พร้อมชี้ให้เห็นว่าการรณรงค์เรื่องอนุสัญญาระหว่างประเทศจะช่วยขับเคลื่อนวาระโดยรวมของพวกเขาได้อย่างไร หากรัฐบาลถูกผู้มีบทบาทจากภายนอกผลักดันมากเกินไปในการลงนามในสนธิสัญญาระหว่างประเทศจะมีความเสี่ยงที่การให้สัตยาบันนั้นจะกลายเป็นเพียงการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ แทนที่จะเป็นการปฏิรูปที่ฝังรากลึกอย่างแท้จริง ในกรณีเช่นนี้ การดำเนินการและการนำสนธิสัญญาเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายและนโยบายระดับชาติจึงมักไม่มีความคืบหน้าหรือไม่ประสบความสำเร็จ ในกรณีของสนธิสัญญาฉบับที่ 188 มีการระบุไว้ว่ารัฐบาลที่ลงนามต้องกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบและประสานงานในรัฐบาลด้วย (สนธิสัญญาฉบับที่ 188 ข้อที่ 7) เพื่อให้ประเด็นดังกล่าวเกิดขึ้นจำเป็นต้องมีการทบทวนอนุสัญญาโดยกระบวนการไตรภาคี ซึ่งรัฐบาลจะต้องวิเคราะห์วางแผนอย่างเป็นระบบว่าจะดำเนินการตามอนุสัญญาได้อย่างไร หากมีการเจรจาทางสังคมที่เข้มแข็งมาก่อนการให้สัตยาบันก็จะมีศักยภาพมากขึ้นในการใช้กระบวนการนั้นแก้ไขความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินการ และขบวนการขององค์กรแรงงานประมงที่มีความเป็นเอกภาพมากขึ้นจะมีบทบาทสำคัญในการผลักดันกระบวนการนี้ได้

5.2 ความไม่สอดคล้องทางนโยบายขัดขวางการจัดตั้งองค์กรแรงงานประมง

ความไม่สอดคล้องทางนโยบายซึ่งพบในแต่ละประเทศนำไปสู่การโยนภาระรับผิดชอบระหว่างกระทรวง และมีการเสนอแนวทางแก้ไขที่เป็นการตรวจสอบแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่างๆ การตรวจสอบเช่นนี้มีอาจช่วยพัฒนาการบริหารจัดการประมงและการคุ้มครองแรงงานประมง และเพิ่มการตรวจสอบของกระทรวงแรงงานในภาคส่วนดังกล่าวนี้ด้วย อย่างไรก็ตาม การริเริ่มเหล่านี้มีความเสี่ยงที่จะทำให้ระบบราชการไม่มีประสิทธิภาพและบดบังปัญหาการคุ้มครองแรงงานประมงข้ามชาติในการจัดตั้งองค์กรและเจรจาต่อรองร่วม เพื่อให้การคุ้มครองของภาครัฐมีประสิทธิภาพ องค์กรแรงงานประมงต้องเข้มแข็งและสามารถดำเนินเรื่องร้องเรียนได้ อย่างไรก็ตาม ยิ่งนโยบายมีความไม่สอดคล้องกันมากเท่าใด กระบวนการเหล่านี้ก็จะดำเนินการยากขึ้น ซึ่งจะยิ่งเพิ่มภาระให้กับองค์กรแรงงานที่มีทรัพยากรจำกัดมากขึ้นเท่านั้น

ความไม่สอดคล้องทางนโยบายปรากฏให้เห็นทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ในกรณีที่ไม่ปรากฏชัดว่าควรใช้อัตราค่าจ้างหรือเวลาทำงานชุดใด หรือกระทรวงใดเป็นผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบการปฏิบัติตามหรือดำเนินเรื่องร้องเรียนของแรงงาน ประเทศไทยและอินโดนีเซียได้หาวิธี

จัดการข้อขัดแย้งนี้โดยดำเนินการตรวจสอบร่วม โดยมีทั้งตัวแทนจากกระทรวงแรงงาน กระทรวงคมนาคม และด้านการประมง ในประเทศไทย ได้ดำเนินการความพยายามดังกล่าวมาเป็นเวลาหลายปี แต่จำนวนการละเมิดสิทธิในสถานที่ทำงานที่พบเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนครั้งของการตรวจสอบได้สร้างข้อสงสัยต่อประสิทธิภาพในการตรวจสอบ ด้าน สหพันธ์แรงงานขนส่งระหว่างประเทศ (ITF) ซึ่งมีเครือข่ายผู้ตรวจสอบเรืออยู่ทั่วโลก ได้เจรจาโดยได้รับการสนับสนุนจากโครงการสิทธิจากเรือสู่ฝั่ง (Ship to Shore Program) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ เพื่อเข้าร่วมในการตรวจสอบของไทยบางส่วน อย่างไรก็ตาม หลังจากเข้าร่วมได้ไม่กี่ครั้ง เจ้าหน้าที่ของไทยก็หยุดการปฏิบัติการ โดยอ้างว่าต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของเรือก่อน (Hartough และ Gearhart 2024) การปฏิเสชนี้นี้ยังทำลายความไว้วางใจของแรงงานประมงที่มีต่อภาครัฐ โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาถึงข้อจำกัดของประเทศไทยในการให้สิทธิแรงงานประมงในการจัดตั้งองค์กร

การขาดการประสานงานยังปรากฏให้เห็นในระดับสากล ซึ่งมี ความขัดแย้งระหว่างสนธิสัญญาหลายฉบับ เช่น ข้อตกลง PSMA ขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ และอนุสัญญาฉบับที่ 188 ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ โดย ข้อที่ 9 ของ PSMA เรียกร้องให้เรือถูกปฏิเสธไม่ให้เทียบท่าหากสงสัยว่าเรือนั้นเกี่ยวข้องกับการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการ รายงาน และไร้การควบคุม (IUU) ขณะเดียวกันการดำเนินการตามอนุสัญญาฉบับที่ 188 จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นหากสามารถนำเรือที่น่าสงสัยเข้าให้กระทรวงแรงงานตรวจสอบได้ ด้านองค์กรระหว่างประเทศต้องมีบทบาทในการลดผลกระทบในการจัดการกับนโยบายที่ไม่สอดคล้องกันนี้ ซึ่งเป็นตัวซ้ำเติมอุปสรรคที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกับการรวมกลุ่มของแรงงานประมง

5.3 การเพิ่มความเข้มแข็งให้ความเป็นผู้นำของแรงงานประมงต้องอาศัยทรัพยากร

องค์กรที่มีฐานสมาชิกและมีความเป็นอิสระคือวิธีที่ดีที่สุดสำหรับแรงงานประมงในการสร้างพลังต่อรองร่วม แต่องค์กรลักษณะนี้จะเกิดขึ้นได้เมื่อมีเวลาและระบบสนับสนุนที่เพียงพอเพื่อให้สามารถปรึกษากันหรือกับสมาชิกและกำหนดจุดยืนร่วมกันได้ แรงงานประมงที่มีรายได้แค่เพียงพอกับการหาเลี้ยงชีพหรือมีภาระหนี้ผูกพันมักประสบปัญหาในการจัดหาเงินทุนสำหรับกิจกรรมเหล่านี้ ทรัพยากรจากภายนอกสามารถมีบทบาทสำคัญในช่วงที่สภาพแรงงานหาทางสร้างความมั่นคง อย่างไรก็ตาม ทรัพยากรเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการบริหารจัดการอย่างเหมาะสมและไม่บั่นทอนกระบวนการสร้างฐานสมาชิก หรือความสามารถขององค์กรที่ตั้งอยู่บนฐานสมาชิกในการส่งเสริมของตัวออกมา

ประเด็นที่องค์กรภายนอกต้องพิจารณาเมื่อให้การสนับสนุนหรือมีส่วนร่วมกับองค์กรแรงงานประมงมีอยู่ 3 ข้อ ประกอบด้วย

Don Melesio ประธานสหกรณ์ Guadalupe Fishery Cooperative ในเมือง Oaxaca ประเทศเม็กซิโกพายเรือผ่านป่าชายเลนที่พวกเขาเข้าร่วมในการอนุรักษ์

เครดิต: Judy Gearhart

ความเสี่ยงในการสร้างภาวะพึ่งพา ความจำเป็นในการหลีกเลี่ยงการลดทอนเสียงของแรงงาน และความสำคัญของการรณรงค์แบบมีส่วนร่วมที่ริเริ่มจากสิ่งท้องครแรงงานประมงให้มีความสำคัญ กลยุทธ์การให้เงินทุนจึงต้องหลีกเลี่ยงการสร้างการพึ่งพาทางการเงิน ควรทำให้มั่นใจว่าองค์กรแรงงานประมงจะมีแผนระยะยาวในการก่อตั้งกลไกจัดการการเงินด้วยตนเอง และมีฐานสมาชิกที่แข็งแกร่งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งในระหว่างประเทศกำลังพัฒนาด้วยกันและระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา ผู้ให้ทุนควรพิจารณาอย่างรอบคอบต่อองค์กรที่อ้างว่าตนสะท้อนหรือเป็นตัวแทนของเสียงแรงงาน โดยอาศัยเพียงการทำแบบสอบถามหรือวิธีการอื่นๆ ที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีสมาชิกแรงงานจริง สุดท้ายนี้ การรณรงค์ขององค์กรพัฒนาเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศต้องพิจารณาว่าจะสร้างการรณรงค์แบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องและผสมผสานกับลำดับความสำคัญอย่างต่อเนื่องขององค์กรแรงงานประมงและสหภาพแรงงานได้อย่างไร เมื่อการรณรงค์มาจากภายนอกและไม่ได้ร่วมกันสร้างอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้ผู้นำแรงงานไขว้เขวจากการทำงานที่สำคัญในแต่ละวัน เช่น การสร้างฐานสมาชิกและการวางกลยุทธ์ร่วมกับสมาชิก ด้านแคมเปญอินเทอร์เน็ตไร้สายในทะเลเป็นตัวอย่างที่ดีของแคมเปญสนับสนุนจากต่างชาติที่ริเริ่มมาจากสิ่งท้องครแรงงานประมงให้มีความสำคัญ

5.4 เครื่องมือทางการตลาดและการค้าระหว่างประเทศให้ผลลัพธ์ที่หลากหลาย

แคมเปญระหว่างประเทศที่สร้างแรงกดดันให้กับประเทศที่ส่งออกสามารถเป็นเครื่องมือที่กระตุ้นให้เกิดการปฏิรูปได้ ขณะเดียวกัน เมื่อแคมเปญสิ้นสุดลง แรงกดดันดังกล่าวกลับไม่สามารถทำให้การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นอย่างยั่งยืน ดังนั้น องค์กรแรงงานประมงท้องถิ่นต้องทดสอบและใช้กลไกในการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพแรงงานประมงอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการรับประกันว่าการปฏิรูปจะยังคงเดินหน้าต่อไป นอกจากนี้ การขาดความโปร่งใสในห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมอาหารทะเล และความท้าทายในเรื่องการติดตามตรวจสอบยังทำให้การสร้างแคมเปญผู้บริโภคที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นได้ยาก ปัญหานี้ยิ่งทวีความซับซ้อนมากขึ้นเมื่อสัญญาจ้างไม่มีความโปร่งใส โดยเฉพาะกับแรงงานประมงข้ามชาติที่ถูกจ้างผ่านบริษัทจัดหางาน ความท้าทายเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการสนับสนุนระยะยาวและมีเครือข่ายความร่วมมือจากองค์กรระหว่างประเทศ และที่สำคัญที่สุดคือ การให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรแรงงานประมงระดับชาติและขบวนการเคลื่อนไหวของแรงงานในภาคอาหารทะเลซึ่งมีศักยภาพในการสร้างอำนาจต่อรองและขับเคลื่อนแนวทางแก้ไขที่นำโดยแรงงานประมงเอง ทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค และนานาชาติ

เชิงอรรถ

- 1 โครงการธรรมาภิบาลการประมง (FGP) เป็นกลุ่มความร่วมมือระหว่างผู้ให้ทุนและผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วย Accountability Research Center, มูลนิธิ David and Lucile Packard, มูลนิธิความยุติธรรมเชิงสิ่งแวดล้อม, Global Labor Justice-International Labor Rights Forum, กรีนพีซ, มูลนิธิ Oak, Pew Charitable Trusts และ USAID โดยมีเป้าหมายเพื่อเชื่อมโยงช่องว่างระหว่างนักเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชน แรงงาน และนักวิจัย เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในภาคประมงที่ครอบคลุมและสมดุลยิ่งขึ้น
- 2 รายงานฉบับนี้มีการใช้คำว่าประมงพื้นบ้านและประมงชายฝั่งสลับกันไปเมื่อกล่าวถึงการทำประมงขนาดเล็ก ซึ่งมักดำเนินการโดยเจ้าของเรือเอง โดยครอบคลุมตั้งแต่การดำน้ำเพื่อจับสัตว์น้ำ ไปจนถึงชาวประมงพื้นบ้านรายย่อยที่สุด และชาวประมงชายฝั่ง ซึ่งอาจรวมถึงเรือกึ่งอุตสาหกรรมด้วย นอกจากนี้ ยังมีการใช้คำว่าประมงอุตสาหกรรมและประมงนอกน่านน้ำแทนกันในบางบริบท เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวทางที่สหภาพแรงงานใช้ในการจัดตั้งแรงงานกลุ่มนี้ แม้ว่าการจัดตั้งในภาคประมงนอกน่านน้ำจะเผชิญกับความท้าทายที่ซับซ้อนกว่า เนื่องจากเรือมักเดินทางข้ามเขตน่านน้ำระหว่างประเทศและเขตอำนาจศาลที่หลากหลาย
- 3 โรยทราย วงศ์สุบรรณ สัมภาษณ์โดยผู้เขียน วันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ.2567
- 4 สัมภาษณ์แรงงานประมงข้ามชาติชาวกัมพูชาในชลบุรี ประเทศไทย เดือนสิงหาคม พ.ศ.2567
- 5 ข้อยกเว้นดังกล่าวนี้อนุญาตให้เรือทูน่าประเภทการตกปลาแบบสาย (long-liner) ของสหรัฐฯ สามารถจ้างแรงงานที่ไม่ใช่พลเมืองสหรัฐฯ ได้โดยไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานของสหรัฐฯ เนื่องจากแรงงานเหล่านี้ทำงานอยู่นอกน่านน้ำของสหรัฐฯ
- 6 ราว 350 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในเดือนธันวาคม พ.ศ.2567
- 7 Jose Luis Carrillo และ Lorena Ortiz (ผู้นำ CONMECOOP) สัมภาษณ์โดยผู้เขียน วันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2567
- 8 Amy Hudson Weaver สัมภาษณ์โดยผู้เขียน วันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ.2567
- 9 Jose Luis Carrillo สัมภาษณ์โดยผู้เขียน วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ.2567
- 10 มีข้อยกเว้นบางกรณี โดยเฉพาะในกลุ่มสหกรณ์ที่มีการจัดตั้งอย่างเข้มแข็งใน Baja California ซึ่งมักประกอบอาชีพประมงที่จับสัตว์น้ำมูลค่าสูง

บรรณานุกรม

- American University CLALS (Center for Latin American & Latino Studies) and InSight Crime. 2022. "IUU Fishing Crimes in Latin America and the Caribbean." American University. *CLALS Working Paper* 39. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4200724>.
- Apetorgbor, Socrates. 2018. *Fisher-2-Fisher Consultation Initiative with GNCFC and NAFPTA*. US Agency for International Development/Ghana Sustainable Fisheries Management Project. Narragansett, RI: Coastal Resources Center, Graduate School of Oceanography, University of Rhode Island. https://www.crc.uri.edu/download/GH2014_COM085_CRC_FIN508.pdf
- Arif, Muhamad. 2023. "Empat Tahun Kebijakan Maritim Jokowi: Ocean for Sale." *Destructive Fishing Watch Indonesia*, 1 พฤศจิกายน. <https://dfw.or.id/empat-tahun-kebijakan-maritim-jokowi-ocean-for-sale/>.
- Asiedu, Berchie, Seidu Iddrisu, and Pierre Failler. 2023. "Yesterday, Today, and Tomorrow's Fish Consumption: Analysis of Present and Prospective Fish Consumption in Ghana by 2030." *Cogent Food & Agriculture* 9 (1): 2224603. <https://doi.org/10.1080/23311932.2023.2224603>.
- Associated Press. 2015. "AP Investigation: Slaves May Have Caught the Fish You Bought." 25 มีนาคม. <https://www.ap.org/news-highlights/seafood-from-slaves/2015/ap-investigation-slaves-may-have-caught-the-fish-you-bought/>.
- Basurto, Xavier, Abigail Bennett, Emilie Lindkvist, and Maja Schlüter. 2020. "Governing the Commons beyond Harvesting: An Empirical Illustration from Fishing." *PLOS ONE* 15 (4): e0231575. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0231575>.
- Bennett, Abigail. 2017. "The Influence of Neoliberalization on the Success and Failure of Fishing Cooperatives in Contemporary Small-Scale Fishing Communities: A Case Study from Yucatán, Mexico." *Marine Policy* 80 (มิถุนายน): 96–106. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2016.06.024>.
- Brush, Austin, และ Mary Utermohlen. 2022. *Net Worth: How the Chinese Government & US Stock Investors Are Funding the Illegal Activities of a Major Chinese Fishery Company*. Washington, DC: C4ADS <https://c4ads.org/wp-content/uploads/2022/04/NetWorth-Report.pdf>.
- Bukharin, Irina. 2020. "Who Can Combat Forced Labor at Sea?" C4ADS, 20 กุมภาพันธ์. <https://c4ads.org/commentary/forced-labor-at-sea/>.
- Bureau of Democracy, Human Rights, และ Labor. 2023. *2023 Country Reports on Human Rights Practices: Ecuador*. Country Reports on Human Rights Practices. Washington, DC: US Department of State. <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/ecuador/>.
- CBP (US Customs and Border Protection). 2024. "Withhold Release Orders and Findings Dashboard." 5 ธันวาคม. <https://www.cbp.gov/trade/forced-labor/withhold-release-orders-and-findings>.
- CEA (California Environmental Associates) Consulting. 2018. *Trends in Marine Resources and Fisheries Management in Indonesia: A 2018 Review*. San Francisco: CEA Consulting. https://www.ceiconsulting.com/wp-content/uploads/Indonesia-Report-2018_Executive-Summary-compressed.pdf.

- Chiang, Mina, และ Kimberly Rogovin. 2020. "Labor Abuse in Taiwan's Seafood Industry & Local Advocacy for Reform." Global Labor Justice–International Labor Rights Forum. *Briefing Paper*. <https://laborrights.org/sites/default/files/publications/Labor-Abuse-in-Taiwan-Seafood-Industry-Local-Advocacy-for-Reform.pdf>.
- CIA (Central Intelligence Agency). 2024. "The World Factbook 2024." <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/taiwan/#geography>.
- CONAPESCA (Comisión Nacional de Acuacultura y Pesca). 2023. *Anuario Estadístico de Acuacultura y Pesca 2023*. Mazatlán: CONAPESCA, Government of Mexico. https://nube.conapesca.gob.mx/sites/cona/dgppe/2023/ANUARIO_ESTADISTICO_DE_ACUACULTURA_Y_PESCA_2023.pdf.
- Decker Sparks, Jessica L., Lee Matthews, Daniel Cárdenas, และ Chris Williams. 2022. "Worker-Less Social Responsibility: How the Proliferation of Voluntary Labour Governance Tools in Seafood Marginalise the Workers they Claim to Protect." *Marine Policy* 139 (พฤษภาคม):105044. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2022.105044>.
- EJF (มูลนิธิความยุติธรรมเชิงสิ่งแวดล้อม). 2019. *Gender Analysis: Ghana's Artisanal Fisheries*. London: EJF. <https://ejfoundation.org/reports/gender-analysis-ghanas-artisanal-fisheries-2019>.
- EJF. 2020. *Illegal Fishing and Human Rights Abuses in the Taiwanese Fishing Fleet*. London: EJF. <https://ejfoundation.org/resources/downloads/EJF-Taiwanese-vessels-briefing-public-final.pdf>.
- EJF. 2023. *High and Dry: A Policy Briefing on the Future of Thai Fisheries*. London: EJF. <https://ejfoundation.org/reports/high-and-dry-a-policy-briefing-on-the-future-of-thai-fisheries>.
- European Commission (คณะกรรมการยุโรป). 2019. "Illegal fishing: EU lifts Taiwan's yellow card following reforms." Press Release, 26 มิถุนายน. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_19_3397.
- European Commission. 2021. "Fighting against Illegal, Unreported and Unregulated Fishing: Commission Notifies the Republic of Ghana with a Yellow Card." Press Release, 1 มิถุนายน. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_2745.
- FAO (องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ). 2016. "Fishery and Aquaculture Country Profiles: Ghana, 2016." Country Profile Fact Sheet. <https://www.fao.org/fishery/en/facp/gha?lang=en>.
- FAO. 2020. "Fishery and Aquaculture Country Profiles: Ecuador, 2020." Country Profile Fact Sheet. <https://www.fao.org/fishery/en/facp/ecu?lang=en>.
- FAO. 2024. "Fishery and Aquaculture Country Profiles: Mexico, 2023." Country Profile Fact Sheets. <https://www.fao.org/fishery/en/facp/mex?lang=en>.
- FAO. 2025a. "Global Production." Fisheries and Aquaculture. https://www.fao.org/fishery/en/collection/global_production?lang=en.
- FAO. 2025b. "Global Aquatic Trade Statistics." Fisheries and Aquaculture. https://www.fao.org/fishery/en/collection/global_commodity_prod.
- Finkbeiner, Elena M., Christopher Giordano, Juno Fitzpatrick, Ashley Apel, Cecilia Blasco, Kathryn H. Dalton, Juan Carlos Jerí, et al. 2024. "Insights from a Community of Practice: Integrating Human Rights in Fisheries Improvement." *Marine Policy* 163 (พฤษภาคม):106100. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2024.106100>.

- Fischer-Daly, Matthew, และ Mark Anner. *Worker Voice: A Literature Review*. Prepared for the US Department of Labor. University Park, PA: Center for Global Worker Rights, Pennsylvania State University. <https://www.dol.gov/sites/dolgov/files/ILAB/Worker-Voice-Literature-Review-3-6-24.pdf>.
- Fisheries Agency. 2023. "Fishery Statistics Annual Report for the 112th Year of the Republic of China." https://www.fa.gov.tw/view.php?theme=FS_AR&subtheme=&id=26.
- Ford, Michele, Benni Hasbiyalloh, และ Wayne Palmer. 2024. "Labour Rights in Indonesia's Seafood Sector." London: Freedom Fund. <https://www.freedomfund.org/news/labour-rights-indonesia-seafood/>.
- Frawley, Timothy H., Elena M. Finkbeiner, และ Larry B. Crowder. 2019. "Environmental and Institutional Degradation in the Globalized Economy: Lessons from Small-Scale Fisheries in the Gulf of California." *Ecology and Society* 24 (1): 7. <https://doi.org/10.5751/ES-10693-240107>.
- Freedom House. 2022. "Thailand: Transnational Repression Host Country Case Study." <https://freedomhouse.org/report/transnational-repression/thailand>.
- FRN (Fishers' Rights Network) และ Judy Gearhart. 2024. "S2E2: Nguyen, Lin, and Hok: Organizers with the Fishers' Rights Network." *Labor Link Podcast*, 28 มีนาคม. <https://www.laborlinkpodcast.org/s2e2-mario-nguyen-and-lin-organizers-with-the-fishers-rights-network/>.
- Garcia Lozano, Alejandro, Crisol Méndez-Medina, Xavier Basurto, และ María Tercero Tovar. 2023. "Problemáticas: Multi-scalar, Affective and Performative Politics of Collective Action among Fishing Cooperatives in Mexico." *Environment and Planning C: Politics and Space* 41 (7): 1263–81. <https://doi.org/10.1177/23996544231194426>.
- Garcia Lozano, Alejandro J., Jessica L. Decker Sparks, Davina P. Durgana, Courtney M. Farthing, Juno Fitzpatrick, Birgitte Krough-Poulsen, Gavin McDonald, Sara McDonald, Yoshitaka Ota, และ Nicole Sarto. 2022. "Decent Work in Fisheries: Current Trends and Key Considerations for Future Research and Policy." *Marine Policy* 136 (17 กุมภาพันธ์):104922. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2021.104922>.
- Gearhart, Judy. 2023. "Building Worker Power in Global Supply Chains: Lessons from Apparel, Cocoa, and Seafood." *Accountability Working Paper* 15. Accountability Research Center. <https://doi.org/10.57912/23931795>.
- Gokkon, Basten. 2023a. "Indonesia Delays Enforcement of Widely Panned Fisheries Policy." *Mongabay*, 17 ธันวาคม. <https://news.mongabay.com/2023/12/indonesia-fisheries-quota-policy-sustainable-ministry-small-fishers/>.
- Gokkon, Basten. 2023b. "Indonesia Eyes Enrolling More Ports in Fight against Illegal Fishing." *Mongabay*, 1 มิถุนายน. <https://news.mongabay.com/2023/06/indonesia-fisheries-ports-psma-iuu-illegal-fishing-sustainability/>.
- Guelker, Daphne. 2023. "Fishers and Seafarers in International Law: Really So Different?" *Marine Policy* 148 (กุมภาพันธ์):105473. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2022.105473>.
- Hartough, Jon, และ Judy Gearhart. 2024. "S2E1: Jon Hartough, Southeast Asia Regional Coordinator of the International Transport Workers' Federation (ITF)." *Labor Link Podcast*, 28 กุมภาพันธ์. <https://www.laborlinkpodcast.org/s2e1-jon-hartough-southeast-asia-regional-coordinator-of-the-international-transport-workers-fed/>.
- Hiburong, Arnon, และ Judy Gearhart. 2024. "S2E5: Arnon Hiburong, SAKTI-SULUT." *Labor Link Podcast*, 4 ธันวาคม. <https://www.laborlinkpodcast.org/s2e5-arnon-hiburong-sakti-sulut/>.

- ILAB (Bureau of International Labor Affairs). 2024. "Success Stories: Strengthening Decent Work in the Fishing Sector in South America." US Department of Labor, 21 พฤศจิกายน. <https://www.dol.gov/agencies/ilab/success-stories/strengthening-decent-work-fishing-sector-south-america>.
- IOJI (Indonesia Ocean Justice Initiative). 2022. "The Vicious Cycle of Working at Sea: A Strenuous Journey of Indonesian Migrant Fishers." Jakarta: IOJI. https://oceanjusticeinitiative.org/main/wp-content/uploads/2024/05/Siaran-Pers-IOJI-Penangkapan-Kapal-Run-Zeng-03-20_05_2024.pdf.
- IOJI. 2024. "Constitutional Court: Migrant Seafarers Are Indonesian Migrant Workers." Press Release, 3 ธันวาคม. <https://oceanjusticeinitiative.org/en/press-release-constitutional-court-migrant-seafarers-are-indonesian-migrant-workers/>.
- Jentoft, Svein, และ Ratana Chuenpagdee. 2022. "Blue Justice in Three Governance Orders." In *Blue Justice: Small-Scale Fisheries in a Sustainable Ocean Economy*, edited by Svein Jentoft, Ratana Chuenpagdee, Alicia Bugeja Said, และ Moenieba Isaacs, 17–32. Cham, Switzerland: Springer International. https://doi.org/10.1007/978-3-030-89624-9_2.
- Kadfak, Alin. 2024. "The Labor Governance Frontier in Fisheries: A Critical Review and Future Outlook." *Society & Natural Resources* 37 (12): 1710–21. <https://doi.org/10.1080/08941920.2024.2411689>.
- Kalikoski, Daniela C., Svein Jentoft, Patrick McConney, และ Susana Siar. 2019. "Empowering Small-Scale Fishers to Eradicate Rural Poverty." *Maritime Studies* 18 (สิงหาคม): 121–25. <https://doi.org/10.1007/s40152-018-0112-x>.
- Kyaw, Aung, และ Judy Gearhart. 2024. "S1E4: Aung Kyaw, Co-founder of Thailand's Migrant Worker Rights Network." *Labor Link Podcast*, 28 กุมภาพันธ์. <https://empathymedialab.podbean.com/e/the-labor-link-aung-kyaw-co-founder-of-thailand-s-migrant-worker-rights-network/>.
- Lee, Johanna, และ Sahiba Gill. 2023. "Wi-Fi for Fishers' Fundamental Labor Rights." Global Labor Justice. *Briefing Paper* 3. <https://laborrights.org/publications/briefing-paper-no-3-wi-fi-fishers%E2%80%99-fundamental-labor-rights>.
- Liu, Wen-Hong, Po-Chih Hung, Peter Vandergeest, Azmath Jaleel, Bruno Ciceri, และ Chih-Cheng Lin. 2024. "Protecting Migrant Labor Rights in the Distant-Water Fisheries Sector: A Comparative Analysis of the Legal Framework of Three Major Fishing Nations in Eastern Asia." *Reviews in Fisheries Science & Aquaculture* (ธันวาคม): 1–19. <https://doi.org/10.1080/23308249.2024.2436415>.
- López-Ercilla, Inés, Lorena Rocha-Tejeda, Stuart Fulton, Maria José Espinosa-Romero, Jorge Torre, และ Francisco J. Fernández Rivera-Melo. 2024. "Who Pays for Sustainability in the Small-Scale Fisheries in the Global South?" *Ecological Economics* 226 (ธันวาคม): 108350. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2024.108350>.
- McDowell, Robin, และ Margie Mason. 2015. "The World's Third-Largest Seafood Exporter Has a Slavery Problem." *Business Insider*, 26 กุมภาพันธ์. <https://www.businessinsider.com/the-worlds-third-largest-seafood-exporter-has-a-slavery-problem-2015-2>.
- Migiro, Geoffrey. 2018. "Countries with the Largest Exclusive Economic Zones." WorldAtlas, 29 มิถุนายน. <https://www.worldatlas.com/articles/countries-with-the-largest-exclusive-economic-zones.html>.
- Mills, Elyse N. 2021. "The Politics of Transnational Fishers' Movements." *Journal of Peasant Studies* 50 (2): 665–90. <https://doi.org/10.1080/03066150.2021.1975271>.

- Ministerio del Ambiente, Agua y Transición Ecológica. 2023. “El Presidente Guillermo Lasso anuncia la creación de las primeras 8 millas marítimas del Ecuador como Reserva Marina a lo largo del perfil costero continental.” Bulletin 27, 2 มีนาคม. <https://www.ambiente.gob.ec/el-presidente-guillermo-lasso-anuncia-la-creacion-de-las-primeras-8-millas-maritimas-del-ecuador-como-reserva-marina-a-lo-largo-del-perfil-costero-continental/>.
- MoFAD (Ministry of Fisheries and Aquaculture Development). 2022. “National Fisheries Management Plan.” Accra: Government of Ghana. <https://www.fao.org/faolex/results/details/en/c/LEX-FAOC223697>.
- MPCEIP (Ministerio de Produccion Comercio Exterior, Inversiones, y Pesca). 2025a. “Registro Nacional de Embarcaciones Artesanales.” <https://srp.produccion.gob.ec/registro-nacional-de-embarcaciones/registro-nacional-de-embarcaciones-artesanales/>.
- MPCEIP. 2025b. “Registro Nacional de Embarcaciones Industriales.” <https://srp.produccion.gob.ec/registro-nacional-de-embarcaciones/registro-nacional-de-embarcaciones-industriales-nuevo/>.
- MMAF (Ministry of Marine Affairs and Fishing). 2023. “Data dan Statistik (database).” Republic of Indonesia. https://portaldata.kkp.go.id/portals/data-statistik/jumlah_kapal/tbl-statis/d/54.
- Mochtar, Zulficar, Mohamad Abdi Suhufan, Felicia Estrelita Nugroho, และ Miftachul Choir. 2023. “The Precarity at the Sea: The Experience of the Domestic Fishery Vessel Workers in Indonesia.” *Journal of Human Rights and Peace Studies* 9 (2): 158–85. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/HRPS/article/view/272112>.
- Molinari, Christian. 2023. “2022 Was a Year of Contradictions for Ecuador’s Shrimp Sector.” SeafoodSource, 27 กุมภาพันธ์. <https://www.seafoodsource.com/news/premium/aquaculture/2022-was-a-year-of-contradictions-for-ecuador-s-shrimp-sector>.
- Monterey Bay Aquarium และ Sustainable Fisheries Partnership. 2022. *Tropical Tuna Social Risk Profile: Forced Labor, Human Trafficking, and Hazardous Child Labor Risks Ecuador, Fishing and Production*. Seafood Social Risk Tool V2. Monterey, CA: Monterey Bay Aquarium Foundation. <https://www.seafoodwatch.org/globalassets/sfw/pdf/projects/ssrt/risk-profiles/tropical-tuna/published/seafood-watch-tropical-tuna-ssrt-risk-profile-ecuador-2022.pdf>.
- MWG (Migrant Working Group). 2023. *Report on the Review of Compliance of Thailand’s Labor Protection Laws in Fishing Worker with ILO Convention No.188 on Worker in Fishing*. MWG. <https://mwgthailand.org/en/press/1689209928>.
- Nakamura, Katrina. 2024. “Is Tuna Ecolabeling Causing Fishers More Harm than Good?” *npj Ocean Sustainability* 3 (39). <https://www.nature.com/articles/s44183-024-00074-6>.
- Nunoo, F.K.E., B. Asiedu, J. Olauson, และ G. Intsiful. 2015. “Achieving Sustainable Fisheries Management: A Critical Look at Traditional Fisheries Management in the Marine Artisanal Fisheries of Ghana, West Africa.” *Journal of Energy and Natural Resource Management* 2 (1). <https://jenrm.uenr.edu.gh/index.php/uenrjournal/article/view/67>.
- Nyavor, Samuel, Sandra Amposah, Victor Owusu, และ Kwame John Boateng. 2023. “Compensation Payment for Fisherfolk during Closed-Season Fishing: Lessons from Small-Scale Fisherfolk in Ghana.” *Cogent Social Sciences* 9 (2): 2282502. <https://doi.org/10.1080/23311886.2023.2282502>.

- OECD (องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา). 2024. "Employment in Fisheries, Aquaculture, and Processing." OECD Data Explorer, 8 มีนาคม. [https://data-explorer.oecd.org/vis?fs\[0\]=Topic%2C1%7CAgriculture%20and%20fisheries%23AGR%23%7CFisheries%20and%20aquaculture%23AGR_FSA%23&pg=0&fc=Topic&bp=true&snb=6&df\[ds\]=dsDisseminateFinalDMZ&df\[id\]=DSD_FISH_EMP%40DF_FISH_EMPL&df\[ag\]=OECD.TAD](https://data-explorer.oecd.org/vis?fs[0]=Topic%2C1%7CAgriculture%20and%20fisheries%23AGR%23%7CFisheries%20and%20aquaculture%23AGR_FSA%23&pg=0&fc=Topic&bp=true&snb=6&df[ds]=dsDisseminateFinalDMZ&df[id]=DSD_FISH_EMP%40DF_FISH_EMPL&df[ag]=OECD.TAD).
- Osei, Awura-Abena Amoah, Seth Etuah, Isaac Abunyuwah, Nicholas Oppong Mensah, Robert Aidoo, และ Simon Cudjoe Fialor. 2024. "Nature and Performance of Smoked Marine Fish Markets: Evidence from Ghana." *Cogent Food & Agriculture* 10 (1): 2367376. <https://doi.org/10.1080/23311932.2024.2367376>.
- Palmer, Wayne, Michele Ford, และ Benni Hasbiyalloh. 2023. "Regulating Recruitment and Contracting of Migrant Fishers from Indonesia." *Asian and Pacific Migration Journal* 32 (3): 452–74. <https://doi.org/10.1177/01171968231210760>.
- Parhusip, Jonathan. 2023. "Emerging Port Infrastructure and Advocacy Networks for Migrant Fishers in Taiwan." *Asian and Pacific Migration Journal* 32 (2): 371–83. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/01171968231191468>.
- Ritchie, Hannah, และ Max Roser. 2024. "Fish and Overfishing." OurWorldinData.org. <https://ourworldindata.org/fish-and-overfishing>.
- Rosendahl, Roger W. 1984. "The Development of Mexican Fisheries and Its Effect on United States–Mexican Relations." *UCLA Pacific Basin Law Journal* 3 (1–2). <https://doi.org/10.5070/P831-2021911>.
- Sarpong, Gideon. 2023. "Empty Nets: Unveiling the Dark Reality Behind Ghana's 'People's Fish' Collapse." Pulitzer Center, 27 พฤศจิกายน. <https://pulitzercenter.org/projects/empty-nets-unveiling-dark-reality-behind-ghanas-peoples-fish-collapse>.
- SEAFDEC. 2022. "Fisheries Country Profile: Thailand." 9 ธันวาคม. <http://www.seafdec.org/fisheries-country-profile-thailand-2022/>.
- Siahaan, Mona. 2024. "Indonesia: Fisheries Contribution to GDP." Statista, 22 มกราคม. <https://www.statista.com/statistics/1083946/indonesia-fisheries-contribution-to-gdp/>.
- Southern Shrimp Alliance. 2023. "A Crisis of Our Own Making: U.S.-Backed Development Funding of Foreign Shrimp Aquaculture Is Substantially Injuring the American Shrimp Industry." 6 กันยายน. <https://shrimpalliance.com/southern-shrimp-alliance-report-details-how-international-development-funding-has-crashed-the-world-shrimp-market/>.
- Suwarno, Hariyanto, Charli Fritzner, and Judy Gearhart. 2024. "S2E4: Hariyanto Suwarno (Indonesian Migrant Workers' Union) และ Charli Fritzner (Greenpeace USA)." *Labor Link Podcast*, 8 กรกฎาคม. <https://www.laborlinkpodcast.org/s2e4-hariyanto-suwarno-serikat-buruh-migran-indonesia-sbmi-and-charli-fritzner-greenpeace-usa/>.
- Thammachote, Pasakorn, และ Jirapa Inthisang Trochim. 2023. "Thailand Seafood Trade Flow and Its Challenges." Innovation Lab for Food Security Policy, Research, Capacity and Influence, 21 มิถุนายน. <https://www.canr.msu.edu/resources/thailand-seafood-trade-flow-and-its-challenges>.
- Urbina, Ian. 2015. "The Outlaw Ocean." *New York Times*, 25 กรกฎาคม. <https://www.nytimes.com/interactive/2015/07/24/world/the-outlaw-ocean.html>.

- UNEP-WCMC (United Nations Environment Programme-World Conservation Monitoring Centre). 2025a. "Protected Area Profile for Indonesia from the World Database on Protected Areas." <https://www.protectedplanet.net/country/IDN>.
- UNEP-WCMC. 2025b. "Protected Area Profile for Taiwan, Province of China from the World Database on Protected Areas." <https://www.protectedplanet.net/country/TWN>.
- UNEP-WCMC. 2025c. "Protected Area Profile for Thailand from the World Database on Protected Areas." <https://www.protectedplanet.net/country/THA>.
- UNEP-WCMC. 2025d. "Protected Area Profile for Ecuador from the World Database on Protected Areas." <https://www.protectedplanet.net/country/ECU>.
- UNEP-WCMC. 2025e. "Protected Area Profile for Ghana from the World Database on Protected Areas." <https://www.protectedplanet.net/country/GHA>.
- UNEP-WCMC. 2025f. "Protected Area Profile for Mexico from the World Database on Protected Areas." <https://www.protectedplanet.net/country/MEX>.
- Vandergeest, Peter. 2018. "Law and Lawlessness in Industrial Fishing: Frontiers in Regulating Labour Relations in Asia." *International Social Science Journal* 68 (229–30): 325–41. <https://doi.org/10.1111/issj.12195>.
- Vandergeest, Peter, Melissa Marschke, and Mallory MacDonnell. 2021. "Seafarers in Fishing: A Year into the COVID-19 Pandemic." *Marine Policy* 134 (ธันวาคม): 104796. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2021.104796>.
- Williams, Chris, และ Jessica L. Decker Sparks. 2023. "Fishery Improvement Projects: A Voluntary, Corporate 'Tool' Not Fit for the Purpose of Mitigating Labour Abuses and Guaranteeing Labour Rights for Workers." *Marine Policy* 147 (มกราคม): 105340. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2022.105340>.
- Yang, Tsung-Yu, Hsing-Chun Lin, และ Wen-Hong Liu. 2022. "The Fishery Value Chain Analysis in Taiwan." *Fishes* 7 (3): 114. <https://doi.org/10.3390/fishes7030114>.

สิ่งพิมพ์ล่าสุดของ ARC

Working Papers

- Parra Bayona, Mauricio. 2024. "Tejiendo vínculos entre autoprotección y protección colectiva: la experiencia de ACADESAN en Colombia." Accountability Research Center. Accountability Working Paper 18.
- Fox, Jonathan, Brendan Halloran, Alta Fölscher, และ Rosie McGee. 2024. "Disentangling Government Responses: How Do We Know When Accountability Work Is Gaining Traction?" Accountability Research Center. Accountability Working Paper 17.
- Abhishek, Shriyuta, และ Samir Garg. 2023. "Community Health Workers as Rights Defenders: Exploring the Collective Identity of the Mitanins of Chhattisgarh, India." Accountability Research Center. Accountability Working Paper 16.
- Gearhart, Judy. 2023. "Building Worker Power in Global Supply Chains: Lessons from Apparel, Cocoa, and Seafood." Accountability Research Center. Accountability Working Paper 15.
- Shukla, Abhay, Shweta Marathe, Deepali Yakkundi, Trupti Malti, and Jonathan Fox. 2023. "Activating Spaces, Scaling Up Voices: Community-Based Monitoring and Planning of Health Services in Maharashtra, India." Accountability Research Center. Accountability Working Paper 14.
- Gearhart, Judy. 2023. "Local Voices, Global Action: Transnational Organizing in Apparel Supply Chains." Accountability Research Center. Accountability Working Paper 13.
- Gebremedhin, Abrehet. 2023. "Moving on Up: Multilevel Monitoring and Advocacy for Health Rights." Accountability Research Center. Accountability Working Paper 12.

Accountability Notes

- Freeman, Scott, Lani Inverarity, และ Megan Pearson. 2024. "After the Agreement: Implementing Remedy for Displacement in Northern Haiti." Accountability Research Center. Accountability Note 14.
- Parra Bayona, Mauricio, Elizabeth Barco Moreno, และ Jonathan Fox. 2024. "Collective Protection for Communities and Rights Defenders at Risk: Lessons from Grassroots Advocacy in Colombia." Accountability Research Center. Accountability Note 13.
- Fox, Jonathan, และ Carlos García Jiménez. 2023. "Farmer Movement Oversight and New Approaches to Government Agriculture Programs in Mexico." Accountability Research Center. Accountability Note 12.
- Quíñones Mendoza, Helmer Eduardo. 2022. "The Ethnic Chapter of Colombia's Peace Agreement Five Years On: An Independent Assessment." Accountability Research Center. Accountability Note 11.

ดูสิ่งพิมพ์ทั้งหมดได้ที่ <http://accountabilityresearch.org/publications/>

American University
School of International Service
4400 Massachusetts Ave NW
Washington, DC 20016
www.accountabilityresearch.org